

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije)
Tlx 460270

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 700 lir - Leto XLII. št. 259 (12.584)

Trst, nedelja, 2. novembra 1986

Pozabljenim

Vseh mrtvih dan!

Na tisto tiho domovanje,

Kjer mnôgi spé nevzdramno spanje,

Kjer kmalu, kmalu dom bo moj,

In — tvoj,

Nocoj se vsul je roj močan,

Saj jutri bo vseh mrtvih dan!

Bledó trpeče nad grobovi

Tisóč svetil,

In križe, kamne vrh mogil

Jesenski venčajo cvetovi —

Vseh mrtvih dan!

(Odlomek iz poezije Simona Gregorčiča)

Obisk ministra za zunanjo trgovino Rina Formice v Beogradu

Aktivnejša pozornost za sodelovanje z Jugoslovijami

Sklenjen dogovor o znanstveni in tehnološki kooperaciji, Formico sprejel tudi predsednik ZIS Branko Mikulić

SANDOR TENCE

BEOGRAD — Jugoslavija in Italija bosta nadaljevali na poti aktivnega gospodarskega sodelovanja in bosta skušali čimprej premostiti težave, ki so se v zadnjem času pojavile na tem področju. Rim si bo s svoje strani prizadeval za tesnejšo ekonomsko integracijo Jugoslavije z Evropsko gospodarsko skupnostjo, posebno še s tistimi državami dvanajsterice, ki gledajo z nezaupanjem do Jugoslavije in dejansko zavirajo odnose med Beogradom in EGS. To so najpomembnejši rezultati obiska italijanskega ministra za tujo trgovino v Jugoslaviji, ki je sovpadal s plenarnim zasedanjem dvostranske gospodarske komisije ter nakaterih delovnih odborov, ki nadzorujejo izvajanje meddržavnih sporazumov. Rino Formica in njegov jugoslovanski kolega Nenad Krekić sta zato lahko upravičeno zadovoljna nad potekom in predvsem nad sadovi pogovorov, ki so bili kar se da konkretni. Jugoslovani niso italijanskim partnerjem skrivali svojih ekonomskih težav in prav iz te realistične ocene položaja so prišli na dan predlogi, ki jih bosta morali sedaj obe strani uresničiti.

Med stvarnejšimi obvezami, ki sta jih sprejela Krekić in Formica, medtem ko o globalnem okviru sodelovanja še razpravljata mešana komisija, sodi sporazum o znanstveni in tehnološki kooperaciji. Italija in Jugoslavija sta položili temelje za sodelovanje pri evropskem znanstvenem načrtu (Eureka), jugoslovanski znanstveniki pa bodo sodelovali pri delu načrtovanega centra za genetsko biologijo UNIDO, ki ga bodo ustanovili v Trstu. Posebno pozornost je zlasti italijanska stran posvetila obsejnim sodelovanju, preko avtomatnih računov v tržaški in goriški pokrajini in preko mešanih podjetij, v okviru sodelovanja med jadranskima ob-

loma, posebno med Barijem in C. sklopu industrijskega sodelovanja, tistvo in za težko industrijo) dod nov dolarjev kredita po zelo dobri je dopolnje poklonil spomenu pr dne odpotoval v Pančevo, kjer je lovnih kolektivov, ki sodelujejo z Italijansko delegacijo je spreje vlade Mikulić. Srečanje med njim programu trajati največ eno uro, enkrat toliko dokazuje, da sta si i povedati.

Predsednik Branko Mikulić je gosta seznanil z gospodarskim in političnim položajem v državi ter se zavzel za celovito okrepitev odnosov z Italijo. Formico je tudi informiral o odnosih z EGS in z mednarodnim monetarnim skladom, ki štiti interese držav in bank, ki so Jugoslaviji dodelili kredite.

Minister Formica je s svojim uspešnim obiskom dokazal novo in aktivnejšo pozornost Italije do vzhodnega sosedja. To razpoložljivost so v Beogradu pozdravili z velikim zadovoljstvom in sedaj pričakujejo, da bo čimprej obrodila sadove.

Intervju z B. Racetom

Vpr.: Bomo čez 50 let Slovenci še prisotni?
Race: Odločno da!

NA 13. STRANI

Televizijskih pet križev

VOJMIR TAVČAR

Bi si danes lahko sploh zamišljali svet brez televizije? Vprašanje se mi je porodilo skoraj spontano, ko sem v prejšnjih dneh, skoraj po naključju, odkril, da ima televizija 50 let. In prav tako spontano je prvemu vprašanju sledilo še drugo: je televizija dobro ali je zlo?

Jasnega odgovora ne vem. Televizija, priznam, mi ni preveč simpatična. Prevsiljiva je, zahteva veliko, skoraj ekskluzivno pozornost. Radio mi je ljubši. Kako prijetna, nevsiljiva je na primer njegova zvočna kulisa, ko ležiš na kavč in se zatopiš v zanimivo knjigo. In vendar, težavnemu odnosu navzlic, se dan za dnem vračam k televiziji, skoraj podzavestno pritisnem na gumb, ki jo obudi od spanja, prena pustim se podobam, ki mi jih prinaša na dom. Kot vsak poprečen Evropejec ji posvetim vsak dan nekaj ur svojega življenja.

In kot vsak poprečen oče se tudi vprašujem, ali moja otroka ne sedita preveč časa pred televizijo? Ali ju ne bo ekran poneumnil? Jima ne bo vsilil vrednot, ki niso vrednote? Katere oddaje naj sploh gledata?

Ob teh vprašanjih pa tudi spoznanja: televizija nam je vendarle odprla okno v svet, morda parcialno in izkrivljujoče, vendar okno, ki gleda tudi k sosedu in prek njega. Odrasli in otroci smo se od nje marsikaj naučili. V nekaterih je nedvomno vzbudila zanimanje, da bi poglobili številne teme in vprašanja s knjigami.

Je dobro ali je zlo? Kot vselej, je resnica najbrž nekje v sredi. Televizija je lahko dobro, manj dobro ali pa zlo. Je pač sredstvo, ki ga človek lahko upravlja in uporablja dobro in slabo. Sama na sebi je nevtralna, ne dobra ne slaba, je medij z določenimi značilnostmi. Če je koristna ali škodljiva, ni odvisno od nje, pač pa od človeka. Od tistega, ki na televiziji profesionalno dela, in od tistega, ki njena sporočila bolj ali manj kritično sprejema. Lahko nas bogati ali siromašči.

Vsekakor: kljub tem dvojnostim, navzlic dejstvu, da včasih negativne plati prevladujejo nad pozitivnim, je televizija danes naša sopotnica, spremljevalka, brez katere bi si življenja ne mogli zamišljati. Zato: na mnoga leta, televizija! Z željo, da bi bila po petih križih še lepša, boljša in šarmantnejša kot doslej.

Sporočilo Falcuccijske pokrajinske odbornike Špacapanu

Sredstva za slovenski šolski center v Gorici

MARKO WALTRITSCH

GORICA — Rimska vlada je nakazala 5.600.000.000 lir za gradnjo slovenskega šolskega centra v Gorici. Denar je ministrstvo za šolstvo nakazalo goriški občinski upravi. Vest je ministrica za šolstvo Falcuccijska s telegramom sporočila pokrajinskemu odborniku za šolstvo dr. Mirku Špacapanu.

Gre za denar iz skladov državnega zakona števil. 318 iz letošnjega leta, ki nakazuje sredstva tistim krajem, kjer imajo dvojni pouk v eni in isti stavbi. Denar Goriški občini bo vlada dala iz sredstev za letošnje leto 1986.

Kot je znano, je svojčas Goriška občina zaprosila Deželo, naj poskrbi za finansiranje gradnje slovenskega šolskega centra. Deželna uprava je ta center dala na prvo mesto seznama, ki ga je poslala v Rim, da bi izkoristila prej omenjeni zakon. V Rimu so predlog Dežele Furlanije-Juljske kra-

jine upoštevali in izdali, kot že omenjeno, več kot pet milijard in pol lir.

To je prvo nakazilo, kajti predračuni kažejo, da bi bilo najbrž potrebnih še nekaj milijard. V novem centru naj bi bil prostor za Nižjo srednjo šolo Ivan Trnko, za Klasični licej Primož Trubar, Učiteljske Simon Gregorčič, Trgovski strokovni zavod Ivan Cankar in goriške paralelke tržaškega Trgovskega zavoda Žiga Zois. Nov slovenski šolski center bi morali graditi v južnem delu mesta, tik poleg Industrijskega zavoda Galileo Galilei, kjer je izrecno predvidena lokacija za slovenske šolske stavbe.

Denar je bil nakazan in vsa slovenska javnost sprejema vest z izrecnim zadovoljstvom. Seveda bo treba pohiteti z dokončno izdelavo načrtov ter z gradnjo, kajti Goriška nadškofija hoče prodati Tržaški univerzi stavbo nekdanjega semenišča v Ulici Alviaño, kjer bodo odprli dve fakulteti.

Odbojkarice Mebla v tekmi s Tregarofanijem

Nasprotnice boljše, poraz neizbežen

Moška odbojcarska C-1 liga

Gladka zmaga
valovcev

□ □ □

Moška košarkarska B-2 liga

Jadranovci
danes v Padovi

NA 14. STRANI

NABREŽINA - V krstnem nastopu odbojkaric Mebla na domačih tleh so bili gledalci, ki so do zadnjega kotička napolnili nabrežinsko občinsko telovadnico, pričr atrakтивni igri, a žal tudi porazu naših igralok. Tregarofani iz Padove je potrdil to, kar se je o tej ekipi govorilo: ohranil je lanske vrline (dobra obramba, disciplinirana igra), ki jim je letos, poleg številčnejšega izbora menjav, dodal še povečano napadalno storilnost, brez tveganj, zahtevnih kombinacij, a zato z majhnim številom napak. Skratka, gre za šestorko, ki bo gotovo dosegla visoko končno uvrstitev (in vodstvo Padovank na to neprikrito računa), čeprav morda ne predstavlja viška v ligi. Poraz Mebla, ki je igral zelo pozhrtvovalno in najmanj za dva razreda boljše kot na gostovanju v Gradišču, je torej pekoč, a pravzaprav tudi logična posledica dogajanja na igrišču, čeprav je prišlo tudi do epizod, ki bi lahko ob drugač-

nem razpletu zasakale izid srečanja v obratno smer.

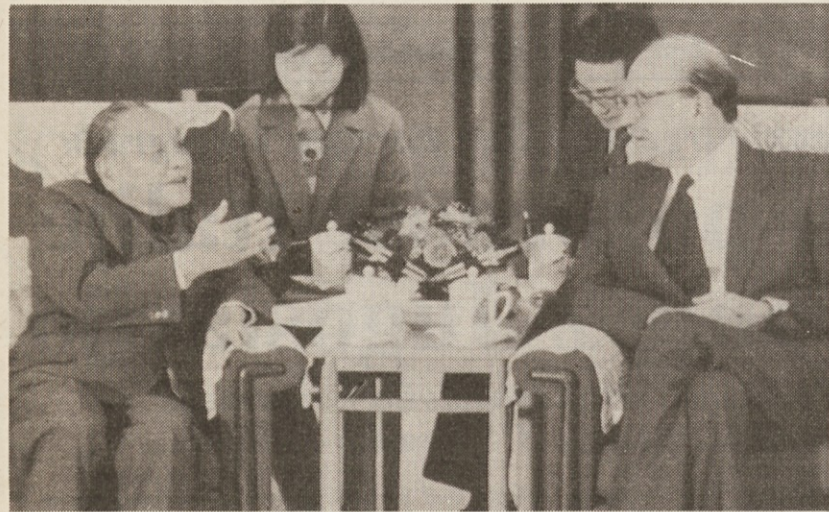
Vzrokov za Meblor poraz je več, vendar je glavni razlog predvsem v nekaterih osnovnih podatkih. Meblo je v odločilnih prvih dveh nizih zgrešil enajst servisov, nasprotnice le pet, iz servisa pa je Tregarofani neposredno dosegel 10 točk, Meblo pa le šest. Če k temu dodamo še, da so ključne igralke Kraljeva, Maverjeva in Nacionovijeva naletale na slab dan, je slika popolna. Še dobro, da je Žerjalova odigrala sinoči eno svojih najboljših tekem, odkar nastopa v Meblorovem dresu (v napadu je bila edina, ki se je dosledno izognila nasprotnikovemu bloku, pravi napredek pa je pokazala predvsem v sprejemu), podajačica Perotova pa je igrala dosti bolj zanesljivo kot v prvem kolu, čeprav je še vedno vse premalo popravljala napake so-

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

Fiatova ponudba za Alfa Romeo

RIM — Fiat je sinoči na zahtevo finančne družbe Finmeccanica (IRI) pojasnil, koliko namerava plačati za odkup državne avtomobilske družbe Alfa Romeo. To bi bil Agnelli moral povedati že 24. oktobra ob predložitvi ustreznega načrta, saj je bil glede tega ameriški Ford jasen. Kolikšna je cena, ni znano, ve pa se, da je Fiat ponudil skoraj 8.000 milijard lir: ta vsota bi zadevala večinski del v delniškem paketu družbe, ki bi nastala iz spojitve Alfa Romea z Lancio, in kritje primanjkljaja s tem, da se bilanca uravnovesi leta 1990 (letna proizvodnja pa naj bi bila 620.000 vozil). Fiat je takrat tudi ocenil vrednost Alfa Romea 1.500 milijard lir, čeprav s pridržkom, in isto vsoto navedel kot izgubo družbe v Areseju, s čimer pa se Finmeccanica ne strinja.

Italijanska državnik včeraj zaključila uradni del obiska na Kitajskem Deng Xiaoping Craxiju in Andreottiju: Italija privilegiran partner Kitajske

PEKING — Italija je za Kitajsko potencialno privilegiran partner na različnih področjih: na političnem zato, ker imata državi bistveno enake poglede na najpomembnejša mednarodna vprašanja in še zlasti na odnose med Vzhodom in Zahodom; na gospodarskem, ker Italija razpolaga z vsem tistim, kar Kitajska potrebuje za gospodarski in tehnološki razvoj; na kulturnem, ker ima Italija v tem smislu znaten vpliv na sicer večtisočletne kitajske tradicije (novo gledališče v Pekingu bodo npr. odprli z nastopom milanske Scale). To so vtisi, ki sta jih dobila predsednik italijanske vlade Craxi in zunanji minister Andreotti, ko sta se včeraj pred koncem uradnega dela štiridnevnega obiska v LRK sešla s tvorcem tako imenovanega »novega kurza« v kitajski politiki Deng Xiaopingom (danes bosta zasebno obiskala Xian in Šangaj). Delegaci-

ji sta se seveda domenili za okrepitev vzajemnih odnosov, tako zlasti na gospodarskem področju (in podpisali ustrezan sporazum). Tu velja omeniti, da je Italija v pogledu trgovinske izmenjave z LRK odzvela drugo mesto Vel. Britaniji in da je pred njo samo ZRN.

Craxi in Andreotti sta povedala, da hoče Kitajska do dna izpeljati zadane reforme, ki jim sicer močno nasprotuje podeželski svet, in to s pomočjo mladih »revolucionarnih in strokovno ter intelektualno podkovanih vodilnih kadrov«. Ti naj bi uresničili sen o »kitajski poti« na osnovi pragmatizma, ki je že opazen v zmerno optimističnih, predvsem pa realističnih pogledih na zdajšnje težko dogovarjanje med SZ in ZDA. Kitajci nočejo, da bi usodo sveta kovali samo dve velesili. (dg)

Na sliki (telefoto AP): Craxi pri Deng Xiaopingu

Obeti za izpustitev talcev v Libanonu

BEJRUT — Prihod posebnega odposlanca canterburyjskega nadškofa Terryja Waita v Bejrut je vzbudil upanje, da bi lahko v kratkem islamski in drugi skrajneži osvobodili vsaj del od 22 talcev, ki so jih v zadnjih letih zajeli v Libanonu. Včeraj se je celo razširila vest, da so dva francoska talca že izročili sirskim silam v dolini Bekaa. Glasnik francoskega zunanjega ministrstva pa je zanikal take vesti. Kljub vsemu pa v Bejrutu vlada prepričanje, da lahko v prihodnjih urah pričakujejo bistvene premike. Damask naj bi zastavil ves svoj ugled pri osvoboditvi francoskih in ameriških talcev, da bi izničil britanske obtožbe o sirski vpletenosti v teroristične akcije. Prav tako bi bilo malo verjetno, da bi Terry Waite začel svojo misijo, če ne bi imel izglede za uspeh. Ne nazadnje je treba ob tem še pristaviti, da Francija vodi že nekaj časa zakulisna pogajanja in da je baje sklenila premirje z Abdalahovim klanom in njegovimi FARL. V Parizu seveda take trditve zanikujejo, a ob terorističnem zatišju v Franciji so sumi upravičeni.

Corazon Aquino bi lahko utrdila svoj položaj v državi KP za premirje na Filipinih

MANILA — Predstavniki vojaškega krila filipinske komunistične partije Nove ljudske armade (NPA) so včeraj na tajni tiskovni konferenci v Manili predlagali stodnevno premirje. Začelo naj bi se 10. decembra ob mednarodnem dnevu človekovih pravic, da bi božični in novoletni prazniki potekali v miru, prav tako referendum o novi filipinski ustavi in obletnica zmage predsednice Corazon Aquino. Premirje bi lahko še podaljšali vse do majskih volitev.

Včerajšnji predlog pomeni bistveni premik v dosedanjih stališčih partije, ki je zahtevala vedno predhodno osvoboditev svojega voditelja Rodolfa Salasa. Prav tako so spremenili zadržanje glede jamstev za svoje pogajanje. V bistvu so včeraj postavili temelje za nacionalno spravo, ki naj bi zaustavila 17 let trajajoče spopade med komunistično gverilo in manilsko vlado.

Politični opazovalci so namreč prepričani, da ne bo Corazon Aquino zamudila te enkratne priložnosti. Filipinska predsednica se namreč nahaja pod udarom kritik obrambnega ministra Juana Ponceja Enrileja in najbolj reakcionarnega dela filipinske vojske, ki ji očita, da njeno iskanje

sprave ne vodi nikamor. Premirje bi namreč nesporno dokazalo, da je politika Aquinove pravilna, da je torej na Filipinih sprava s komunisti mogoča.

Seveda pa ostaja odprto glavno vprašanje, in sicer zadržanje vojske in obrambnega ministra. Slednji pa je po vsem sodeč že v težavah. Ameriško pravosodno ministrstvo je baje že sprožilo preiskavo, da bi ugotovili, ali je Juan Ponce Enrile kupil na ime žene številne nepremičnine v ZDA po zakoniti poti ali z malverzacijami, ki so bile tako značilne za Marcosovo diktaturo. Reaganova administracija ne polaga torej svojega zaupanja na filipinskega proameriškega vetrogončiča, ki tako izgublja nade, da bi predčasno zamenjal Aquinovo. S tem ima po vsej verjetnosti vezane roke tudi vojska, saj bi morala tudi za morebitni vojaški puč proti »do komunistov prepustljivi« Aquinovi dobiti predhodno pooblastilo Washingtona. V ZDA pa, kot kaže, nočejo imeti več sitnosti ne v Aquinovo ne s filipinsko Cerkvijo, ki je v bistvu omogočila strmoglavljenje Marcosa in ne bi mirno pristala na povratek k staremu.

Etna bruha lavo in pepel

CATANIA — Etna še kar naprej bruha lavo in pepel. Po vzhodnih pobočjih tega ognjenika, v zgornjem delu Doline Bove, drsita z brzino 10 kilometrov na uro dva žareča »potoka«. Južnejši, ki izvira na višini 2.100 metrov, za hribom Simone, je že dosegel Rocco Lusarro; tam se je razdelil v dva dela, ki se še nista združila v en tok. Drugi »potok«, ki izvira na višini 2.600 metrov, je prav tako, toda na južni strani, dosegel Rocco Lusarro. Tok lave je širok od 150 do 200 metrov.

Pojav spremljajo vulkanologi z letal, na zemlji pa jim pomagajo gozdni čuvaji in pripadniki civilne zaščite; akcijo usklajuje prefektura v Catanii. Ves čas Etna bruha tudi vulkanski pepel, ki pomešan z dežjem izdatno pada na Catanio.

Lava zaenkrat ni dosegla človeških bivališč. Ni pa bilo tako lansko zimo: takrat je lava porušila neki hotel, v katerem je ena oseba izgubila življenje, 14 pa jih je bilo ranjenih.

Slikovit prizor bruhanja Etne (Telefoto AP).

Pred konferenco o evropski varnosti in sodelovanju na Dunaju

Potreba po novi klimi

Na Dunaju je vse pripravljeno za konferenco o evropski varnosti in sodelovanju. Ne bi ustrezalo stvarnemu stanju, če bi rekli, da bo uspešna, nekateri simptomi pa le vzbujajo določen optimizem. Helsinška listina, ki so jo sprejeli pred enajstimi leti, je zanesljivo eden najbolj pomembnih svetovnih aktov o tem, kako bi morali na posameznih celinah - ter seveda po vsem svetu - reševati probleme.

Takrat so v Helsinkih sprejeli deset principov (vsebovanih v tako imenovani »Deklaraciji o načelih«), ki so še danes veljavni, bodo pa veljavni tudi v prihodnosti. Načela so v bistvu naslednja: države, podpisnice helsinške listine (teh je bilo 33, poleg njih pa so bile še Združene države in Kanada) naj bi si prizadevale za suvereno enakost, za spoštovanje pravic, ki izhajajo iz suverenosti ter proti grožnji z nasiljem ali uporabi nasilja; dalje, spoštovale naj bi nedotakljivost meja, omejitve celovitost držav ter nevmesavanje v notranje zadeve; na poslednjem pa naj bi se zavzemale za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, za enakopravnost narodov ter za njihovo pravico do samoodločbe, za sodelovanje med državami ter za vestno izpolnjevanje obveznosti v skladu z mednarodnim pravom.

Potrebno je spomniti, da so bila ta načela sprejeta soglasno, se pravi s konsenzom. Indicije, ki vzbujajo upanje, da bo konferenca na Dunaju le žela določen uspeh, je potrdilo zlasti zadnje srečanje ministrov evropskih nevrščenih in nevtralnih držav na Brionih. Nevrščene in nevtralne države so bile dejansko od podpisane helsinške listine (kot je pravil, žal, že pokojni švedski predsednik Palme) »motor in usklajevalec za boljše evropsko bodočnost«. Na Brionih namreč niso razpravljali le o politični klimi bližnje dunajske konference, pač pa so tudi predlagali nekaj novih sklepov. Poudarek zaslužita zlasti dva: da bi se takoj po dunajskem vrhu nadaljevala stockholmska razorožitvena konferenca ter da bi helsinška listina veljala ne samo za evropsko celino kot celino, pač pa tudi za morja, ki jo obdajajo.

To kajpak ni malo. Na Dunaju bodo tudi tokrat obravnavali slovite košare problemov, ki so tri, problemi pa zadevajo varnost (prva košara), gospodarske odnose (druga košara) ter naposled humane in kulturne odnose, ki jih ponekod predstavljajo kot človekove pravice (tretja košara). V zvezi s prvo košaro je še kako pozitivno, da so pred dvema mesecema v Stockholmu sprejeli dogovor o nadzorstvu nad vojaškimi manevri, kar je v optiki velikega in zapletenega razorožitvenega problema res majhen delček, ima pa ta dogovor izjemen politični pomen že zavoljo neposredne obveznosti, ki sta jo sprejeli velesili.

O drugi košari je že zaznavno, da bodo posebno na tej konferenci (bolj kot na prejšnjih v Beogradu in Madridu) vzeli v precep problematiko in možnosti gospodarskega sodelovanja med državami, ki spadajo eni ali drugi blokovski tvorbi. Tudi na Brionih smo lahko prisluhnili misli in tezi, da poglobljanje gospodarskih odnosov v Evropi lahko uspešno utre pot prepotrebemu

političnemu, pa tudi siceršnjemu dialogu. Gospodarski odnosi med dvema blokoma so v Evropi ne samo skromni, pač pa tudi nazadujejo: v prvih šestih mesecih letošnjega leta je bila menjava kar za 4 odstotke manjša od menjave v istem času lani.

V zvezi s tretjo košaro, ki jo pogrevajo zlasti Združene države, ki pa je nesporno bistvena tudi za Evropo, kaže, da bodo na primer nevrščene in nevtralne dežele naglasile pomen njenih načel, vendar tudi njihovo doma svetovno razsežnost. Skratka, problem človekovih pravic ni samo vprašanje enega bloka, pač pa, naravno, vseh celin.

Priprave na dunajsko konferenco so za marsikatero udeleženca bile v znamenju dobesedno silovite potrebe po dialogu med velesilama in blokoma, ki jima pripadata. Popuščanje in morebiti sodelovanje sta odvisni od iskrenega pristopa k dialogu. Že pred srečanjem se prepletajo komentari, katerih skupni imenovalec je, da bi se morali udeleženci, seveda z velesilama na čelu, dobesedno otrestiti, osvoboditi konfrontacijskega pritiska, da ne rečemo konfrontacijske more. Tega je, žal, največ v Evropi, kjer se velesili (kot smo slišali na Brionih) gledata tako rekoč naravnost, ne pa prek planin in morij.

Brez dvoma bodo na vzdušje konference konstruktivno vplivali tudi nedavni sklepi hararskega sestanka nevrščenih, na katerem so stanje v Evropi prikazali kot »eksistenčno tehniko« za ves svet; neglede na to, da je tako rekoč glavna razvojnih problemov nevrščenih v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki. Vemo pa tudi, da so v Harareju omenjali hkrati Evropo in Sredozemlje, kar bi bilo dragoceno slišati tudi na Dunaju. Priložnost je, da ponovimo, da je že helsinška listina pred enajstimi leti priznavala sredozemskemu prostoru prav tak pomen kot Evropi ter dobesedno navajala, »da bo treba z vso odgovornostjo obravnavati tudi probleme varnosti in sodelovanja na Sredozemlju«.

Pred dunajskim srečanjem niso redki komentariji s priporočili, naj udeleženci dosežejo, da bi naša celina resnično postala »most« zaupanja in sodelovanja. Reykjavik ni uspel, vendar je v bistvu pustil odprta vrata dialogu; Dunaj pa naj zdaj potrdi, da moramo iz razpota, na katerem smo, neizbežno po poti zblizevanja in sodelovanja. Alternative ni. Ni naključje, če priprave za dunajski shod vsebujejo tudi predloge, naj se velesili le čimprej dogovorita vsaj o tistih vprašanjih, pod katerimi so manjkali, kot pravijo, le podpisi (na primer ustavitve jedrskih poskusov in umik raket srednjega doleta).

Te dni je bilo potrjeno, da se bosta Shultz in Ševardnadze neposredno srečala tudi na Dunaju. To je dobro znamenje. To je bržčas spet dokaz, da bo treba napredovati. Dialog je svetovna nuja. V letošnjem »letu miru« je bila in je potreba po dialogu poudarjena domala na vseh akcijah in shodih ter je postala naravnost geslo. Saj je dialog »conditio sine qua non« za novo klimo in drugačne razmere.

MIRO KOCJAN

PLOŠČICE — SANITARIJE

ROLICH & C S.n.c.

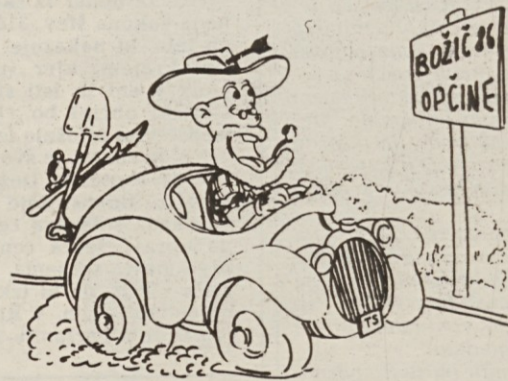
Nabrežina 35/c
Tel. 200371

ZASTOPSTVO

panto

Ul. Carducci 15
TRST — Tel. 64610

KUPUJ NA OPČINAH VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE BOŽIČ '86

OPČINE - Od 1. 11. do 31. 12. 1986
dobiš za vsakih 10.000 lir nakupa
srečko velikega nagradnega žrebanja Božič '86.

Kupuj v včlanjenih trgovinah in nasmehnila se ti bo sreča!!!

1. nagrada FORD SIERRA 1800 cc
2. nagrada FORD ESCORT 1300 cc
3. nagrada FORD FIESTA 1100 cc

Žrebanje bo dne 5. 1. 1987.
Izid bo objavljen v dnevnem
tisku 8. januarja 1987.

CASSA RURALE ED ARTIGIANA-OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA-OPČINE

V začetku oktobra je bilo v Nuoro na Sardiniji mednarodno srečanje o sredstvih množičnega obveščanja in manj razširjenih jezikih. Srečanje je organiziral Evropski biro za manj razširjene jezike, udeležilo pa se ga je okoli sto predstavnikov evropskih narodov in narodnosti. Po večdnevni razpravi so prisotni sprejeli dokument, v katerem navajajo svoje zahteve in predloge. Dokument je bil izročen Evropskemu parlamentu, vsebuje pa pogoje, ob uresničitvi katerih bi množični mediji lahko postali sredstvo, ki pomaga pri ohranitvi in ovrednotenju manj razširjenih jezikov. Dokument objavljamo v celoti.

Zahteve zahodnoevropskih narodnosti

Za pravice manjšin

kot tudi na področju sredstev obveščanja. Od Evropskega parlamenta in od komisije pričakujemo, da poskrbita za ustrezna sredstva za sestavo bele knjige o sedanjem stanju manj razširjenih jezikov in o njihovih odnosih s sredstvi množičnega obveščanja. Vsebovati bo morala operativne smernice, ki jih bo moč vzeti v poštev in na primeren način izkristiti. Manj razširjeni jeziki in kulture so resno ogroženi. Mislimo, da so zato ti ukrepi nujno potrebni. Sklicujemo se na odgovornost institucij in javnih ustanov, da se zavzamejo za ohranitev in razvoj njihove resnične identitete. Tudi od tega je odvisno, ali bo gradnja Evrope možna v resnični demokraciji in svobodi, ob iskanju celovite osebnosti, osnovane na naših zgodovinskih koreninah, v katerih bi se lahko identificirali vsi mi, državljani Evrope.

8. Dosledno spodbujanje k sprejemanju zaščitnih ukrepov, ki bi zagotovili veliko mesta širjenju avdiovizualne proizvodnje različnih evropskih kultur in jezikov, še zlasti manj razširjenih jezikov, tako da bi ustvarili notranje evropsko tržišče. To tržišče bo odprto vsem evropskim producentom hišam ter bo omogočilo mrežo izmenjav in spodbujalo medsebojno spoznavanje različnih evropskih kultur ter bo torej pripomoglo k evropski kulturni identifikaciji.

Poleg tega je bila poudarjena še posebna nujnost uresničitve naslednjih načrtov:

1. Zahtevamo, da se nam omogoči aktivno sodelovanje pri razpravah o perspektivah za uporabo novih tehnologij na radiu, na televiziji, pri programih avtomatičnega prevajanja in pri vseh elektronskih sredstvih obveščanja, ki zadevajo vključevanje enega izmed manj razširjenih jezikov na njegovem ozemlju.
2. Zahtevamo, da vsa zakonodaja, ki bo urejevala radijsko in televizijsko službo, vsebuje potrebne in zadostne ukrepe v korist manj razširjenih jezikov in njihovih kultur, katerim naj nameni čimveč prostora in naj določi vsaj minimalno uporabo teh jezikov.
3. Zahtevamo ustanovitev specializirane tiskovne agencije, ki bi skrbelo za zbiranje in za izmenjavo informacij znotraj Evropske skupnosti ter bi bila še zlasti zadolžena za sredstva množičnega obveščanja, ki delujejo na območjih, na katerih živi prebivalstvo manj razširjenih jezikov.
4. Opozarjamo na potrebo po usposabljanju izvedencev na področju elektronskih sredstev obveščanja ter pozivamo Komisijo in Evropski parlament, naj upošteva to potrebo, za katero bi lahko bil »Evropski biro za manj razširjene jezike«
posrednik.
5. Od Komisije zahtevamo, da ustanovi in finansira študijsko skupino »ad hoc«, da preuči praktične možnosti sodelovanja, na primer pri uporabi videokaset ali pri izkoriščanju satelitskih prenosov v korist manj razširjenih jezikov. Ta skupina bo morala izdelati končno poročilo v roku dveh let.
6. Glede na to, da so manj razširjeni jeziki dosledno zastopani pri evropskih glasbenih in gledaliških manifestacijah, ki jih avdiovizualna omrežja prenašajo, zahtevamo ukrepe, s katerimi bi preprečili to diskriminacijo.
7. Podpiramo načrt, da bi prišlo pred koncem leta 1987 do kongresa, ki ga je predlagal CIEMEN (eno od združenj, ki so bila zastopana na posvetu). Kongres bi imel za cilj predstavitev in izmenjavo programov na področju televizijske proizvodnje, videokaset in drugih sredstev, ki se poslužujejo manj razširjenih jezikov. Ob koncu pozivamo evropske poslance, da posredujejo ta sklepni dokument evropskim institucijam, državam članicam, deželam in zainteresiranim krajevnim skupnostim.

Jezik, postavljen v svoje naravno okolje in v zgodovino, je osnova individualne in kolektivne identitete nekega naroda in predstavlja najznačilnejše izražanje njegove osebnosti. Položaj manj razširjenih jezikov v Evropi je zaskrbljujoč in resno ogroža najosnovnejše pravice milijonov državljanov, tako posameznikov kot tudi skupnosti. In vendar so tudi ti ljudje sestavni del Evrope. Tudi njim morajo biti priznane vse pravice, zlasti jezikovne in kulturne, ki jih lahko drugi prebivalci Evrope uživajo na individualni in na kolektivni ravni. To je eden izmed pogojev demokracije in konstruktivnega sožitja evropske človeške enotnosti. Mislimo, da je vprašanje narodov, ki so diskriminirani, v bistvu političnega značaja. To vprašanje je v glavnem posledica pomanjkanja volje in občutljivosti držav s centralistično ureditvijo, ki so v praksi vedno podpirale uradne jezike in kulturo na škodo manj razširjenih jezikov, ki ne uživajo politične podpore. To pa ogroža identiteto narodov ter kulturno in zgodovinsko stvarnost celotne Evrope. Razširjenje televizijskega medija in komunikacij omogoča, v teh pogojih, postopek standardizacije družbe in čedalje bolj otežkoča ohranjanje in oživljanje manj razširjenih jezikov in kultur, ki se ne morejo posluževati in-

stucionalnih sredstev javnega obveščanja. Zaradi tega se obračamo na Evropski parlament in na Komisijo, ki sta že pokazala občutljivost za ta vprašanja. a) Države članice vprašujemo predvsem, da pospešijo politični in ustavni razvoj, da bi se narodi in skupnosti z lastno identiteto polnopravno uveljavili na kulturnem in jezikovnem področju. b) Dandanes so sredstva množičnega obveščanja, predvsem radio in televizija, bistvenega pomena za ohranitev in razvoj manj razširjenih jezikov in kultur. Od Evropskega parlamenta in Komisije pričakujemo, da zahtevata od držav članic Evropske skupnosti, da sprejmejo potrebne ukrepe, ki bi zainteresiranim narodom omogočili ustanovitev lastne javne radijske in televizijske postaje. Prav tako je potrebno, da države odobrijo primerno pravno osnovo, da bi lahko narodne in deželne avdiovizualne organizacije polnopravno sodelovale pri evropskih ali mednarodnih strokovnih organizacijah, kot je na primer evropska zveza za radiodifuzijo UER. Načrt evropske televizije, ki je v pripravi, naj upošteva vse obstoječe jezike v Evropi, tem bolj, ker je moč ugotoviti naraščanje zasebnih

radijskih in televizijskih omrežij, državnega ali meddržavnega značaja, ki nikakor ne jemljejo v poštev manj razširjenih jezikov. Kar zadeva zasebne radijske in televizijske postaje, ki delujejo v bistvu na osnovi komercialnih meril, je treba dovoljenja za take oddaje podrejeni spoštovanju in prenašanju kulture nasploh in kulture manj razširjenih jezikov, tako državnih kot deželnih. c) Evropski parlament in Komisija naj si prizadevata za izvajanje 3. točke resolucije Arfe iz leta 1981, v pričakovanju uresničenja gospodarskega sklada za pomoč manj razširjenim jezikom in kulturam, za preučevanje in razvoj njihovega jezika, kulture in sredstev obveščanja. Ta sklad bo namenjen še zlasti potrebam televizije v manj razširjenih jezikih na natančno določenih področjih, kot je na primer proizvodnja programov. Treba bi bilo tudi olajšati dostop teh kultur k avdiovizualnim sredstvom v vsej Evropi. d) Menimo, da so zelo pomembne vse pobude, ki so jih od tedaj sprejele evropske institucije ali države in narodi sami, ki omogočajo izmenjavo informacij in stike med narodi. Cilj so sporazum ali pogodbe za raziskovalno delo za skupne cilje, tako na področju kulture in jezika

obv. občini 23/10/86

SEJEM PORCELANA IN KRISTALA

Zurlan

v Ulici CARDUCCI 20

nekaj primerov:

● Namizni servis za 12 oseb, 41 kosov, z zlatim robom, porcelan I. kakovosti	299.000 lir
● Servis za kavo 15 kosov za 12 oseb	124.900 lir
● Servis za čaj 15 kosov za 12 oseb	149.900 lir
● 6 skodel za juho, beli porcelan I. kakovosti	34.900 lir
● 6 skodelic za kavo, beli porcelan	16.900 lir
● 6 skodelic za čaj, beli porcelan	18.900 lir
● Servis krožnikov za 12 oseb, porcelan I. kakovosti	184.000 lir
● 13 skodelic za kavo za 12 oseb	54.900 lir
● Servis krožnikov, 20 kosov, beli porcelan II. kakovosti	79.900 lir
● 6 kristalnih kozarcev 24% PbO, ročno brušeni	po 29.900 lir

Nadaljuje se prodaja po **NORIH CENAH** električnih gospodinjskih strojev v ULICI VIDALI 9

Zurlan

Z okrogle mize v Rimu ob predstavitvi revije Il Territorio

Načrt za aktivno integracijo

Torkovi rimski predstavitvi posebne številke revije »Il Territorio«, ki je v celoti posvečena Slovincem v Italiji, je sledila okrogla miza na temo »Slovinci v Furlaniji-Juljski krajini: načrt za aktivno integracijo«, s katero je hotel Javni večnamenski center iz Ronk poglobiti in razširiti tematike, ki jih je že načel v publikaciji. Na okrogli mizi, ki jo je vodil glavni urednik revije Rinaldo Rizzi, so sodelovali ravnatelj SLORI Darko Bratina, jezikoslovec in ravnatelj revije »Riforma della scuola« Tullio De Mauro, podpredsednik Furlanskega inštituta za proučevanje odporne gibanja in nekdanji ravnatelj videmskega semenišča Aldo Moretti ter senatorji Castiglione (PSI), Pasquino (Neodvisna levica) in Chiarante (KPI), ki je tudi načelnik oddelka za kulturo pri partijskem vsedržavnem vodstvu.

Bratina: za učinkovitejše odpiranje

Darko Bratina je uvodoma podčrtal, da ima posebna številka revije »Il Territorio« po njegovem že skoraj zgodovinski pomen, saj se Slovenci prvič celovito predstavijo italijanski javnosti in to v razvejani in pluralistični dimenziji. Ta pristop do manjšinske problematike mora biti v spodbudo za še učinkovitejše odpiranje v odnosu do večinskega naroda ter tudi v odnosu do širše, evropske dimenzije, ki se vse bolj zaveda pomena jezikovnih in narodnih različnosti. Slovensko vprašanje postaja vse bolj tudi »italijansko vprašanje«, čeprav bi hoteli nekateri

krogi spregledati ta problem, a ga imajo vedno pred sabo in se morajo hočeš nočeš stalno soočiti z njim. Ravnatelj SLORI je nato govoril o vztrajni in pogumni borbi Benečanov, ki so najbolj zapostavljeni, ker ne uživajo nobenih narodnostnih pravic, ter naglasil prvenstveni pomen jezikovne zaščite manjšine, ki se mora še dalje boriti z orožjem kulture, čeprav nekateri (npr. pisec reportaž v milanskem dnevniku »Il Giornale«) grobo izkrivljajo resnico in nas hočejo predstaviti kot nelojalne italijanske državljane.

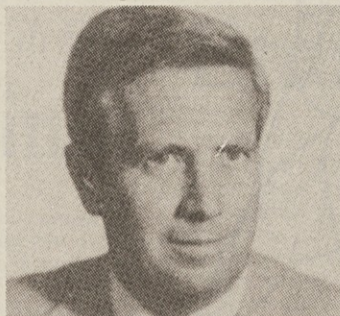
Castiglione: razhajanja v vladni koaliciji

Na jezikovno vprašanje, kot eno bistvenih vprašanj manjšinskega življenja, se je navezal tudi socialistični senator iz Vidma Franco Castiglione, ki je v svojem posegu dal prednost politični plati obravnavane tematike. Govoril je o težavah in o razhajanjih znotraj vladne koalicije, ki so doslej ovirali parlamentarni postopek v senatni komisiji za ustavna vprašanja in prepričali, da bi vlada izdelala ter predložila svoje zakonsko besedilo. Predsedstvo vlade se je zato odločilo, da je v teh razmerah koristnejše pospešiti senatno razpravo in spodbuditi delo Garibaldijeve komisije z namenom, da se poenotijo nekatere skupne točke, ki se nanašajo na kulturno in na šolsko zaščito manjšine. Predstavniki PSI je izkazal zmerni optimizem, dodal pa je, da nekatere vladne sile (očitno je mislil na PRI in PLI) še vztrajajo, da je treba Slovincem priznati samo to, kar že uživajo. Socialisti so odločno proti takemu omejevalnemu zadržanju, čeprav ne skrivajo težav in zato menijo, da je treba v tej delikatni fazi postopka posvetiti pozornost temu, kar združuje demokratične sile in ne tistemu, kar jih ločuje. Vprašanje Slovencev je treba zato reševati postopno in istočasno konkretno.

Chiarante: potreben je odločen pritisk

Načelnik oddelka za kulturo pri KPI Giuseppe Chiarante je uvodoma rekel, da imajo italijanske politične sile upravičeno slabo vest, da so Slovenci dejansko še državljani drugega razreda. Piše se in govori o Trstu kot o

zibelki srednjeevropske kulture in kot o simbolu odprtosti do sosedov. Večkrat pa je to samo retorika, ker v resnici določeni krajevni krogi, tudi tisti, ki se imajo za »odprte« na tihem odklanjajo manjšinsko različnost. Podtajnik pri predsedstvu vlade Amato je vendarle prišel v senat in povedal, kako se misli vlada ukvarjati z zakonsko zaščito. To pomeni res korak naprej, Amatovala stališča pa je treba dobro in trezno oceniti, da bodo sedaj obljubam res sledila stvarna dejanja. Vlada vsekakor ne bo naredila nič konkretnega, če ne bo čutila za sabo odločnega pritiska Slovencev, demokratičnih sil in kulturnih komponent, ki jih podpirajo. Slovensko problematiko je treba obravnavati specifično in ne ozirati se (kot se žal prevečkrat dogaja)

na razmere na Južnem Tirolskem, ki slabo vplivajo na večji del državne javnega mnenja. Boljše bo vzeti za zgled položaj v Dolini Aoste, kjer se odnosi med italijansko in francosko skupnostjo razvijajo v sožitju in v medsebojnem spoštovanju.

Moretti: zgled Ivana Trinka

Nekdanji direktor videmskega semenišča msgr. Aldo Moretti je z veliko človeško toplino obravnaval odno-

se med Furlani in Slovenci, ki niso bili vedno lahki, korenine nesporazumov pa je treba iskati, bolj kot v nacionalizmu, v medsebojnem nepoznavanju. Govoril je o trdoživem boju Slovencev videmske pokrajine in svoj poseg obogatil z osvetlitvijo življenja in ustvarjalnosti Ivana Trinka, »ki je znal biti Italijan ter hkrati tudi ponosen in zaveden Slovenec«. Moretti je pozval politične sile (in tudi Slovence iz Trsta in Gorice), naj v prizadevanjih za globalno zaščito nikakor ne pozabijo Beneških Slovencev, ki nujno potrebujejo v prvi vrsti šolo v materinem jeziku.

Pasquino: važnost kulturnih prizadevanj

Politolog in senator Neodvisne levice Gianfranco Pasquino se je uvodoma obregnil ob ministra za dežele Vizzinija, ki je zelo nepozorno in površno sledil problematiki Slovencev ter pri tem izrazil določeno zadovoljstvo, da se bo od sedaj naprej s temi vprašanji neposredno ukvarjalo predsedstvo vlade. V zavesti povprečnega Italijana so močno zapečateni razmere v bocenski pokrajini in ljudje, tudi pod vplivom tiska, ki večkrat izkrivlja

resnico ali slabo poroča o tistem položaju, ne znajo razlikovati med zahtevami namške skupnosti in potrebami npr. slovenskih ali francosko govorečih italijanskih državljanov. Treba se je odkrito soočiti s tem dejstvom in zato tudi razumeti (seveda ne opravičiti) zaskrbljenost nekaterih tržaških krogov, ki se bojijo, da bi se stalno sklicevanje na slovensko vprašanje obrestovalo v volilno korist desnice infašistov, kot se je zgodilo v Bocnu. Posebno pozornost je treba zato posvetiti kulturnemu boju, da bo večina spoznala manjšino ter da bo Italija znala pravilno ovrednotiti obsejno področje Furlanije-Juljske krajine, ki je vendarle stičišče med latinskimi in slovanskimi svetovi.

De Mauro: odločilna vloga šole

Okroglo mizo je sklenil jezikoslovec Tullio De Mauro, ki je podčrtal, da pri obravnavi teh tematik ne gre pozabiti na šolo, ki igra odločilno vlogo v splošnem razvoju vseh skupnosti. Dodal je, da si manjšinska vprašanja, kljub težavam, počasi utirajo pot v državni zavesti in da je sam predsednik republike Cossiga zelo občutljiv do teh problemov.

Rimskemu srečanju je sledilo več uglednih gostov in političnih zastopnikov, pobudo pa je uradno podprl tudi podpredsednik deželne vlade Renzulli. Predsednika deželne skupščine je zastopal podpredsednik Tonel, v krajši razpravi pa sta posegla deželni svetovalec Slovenske skupnosti Drago Štoka, ki je tudi predsednik deželne komisije za kulturna in šolska vprašanja ter komunistična senatorka Jelka Gerbčeva, ki je udeleženca srečanja seznanila z zadnjimi novostmi pri parlamentarnem postopku o globalni zaščiti.

SANDOR TENCE

resnico ali slabo poroča o tistem položaju, ne znajo razlikovati med zahtevami namške skupnosti in potrebami npr. slovenskih ali francosko govorečih italijanskih državljanov. Treba se je odkrito soočiti s tem dejstvom in zato tudi razumeti (seveda ne opravičiti) zaskrbljenost nekaterih tržaških krogov, ki se bojijo, da bi se stalno sklicevanje na slovensko vprašanje obrestovalo v volilno korist desnice infašistov, kot se je zgodilo v Bocnu. Posebno pozornost je treba zato posvetiti kulturnemu boju, da bo večina spoznala manjšino ter da bo Italija znala pravilno ovrednotiti obsejno področje Furlanije-Juljske krajine, ki je vendarle stičišče med latinskimi in slovanskimi svetovi.

VOZNI RED ZIMA 86/87

velja od 26. 10. 1986 do 28. 3. 1987

PRIHODI V LJUBLJANO

dan	odhod	prihod	št. leta
AMSTERDAM	14.15	16.05	JU 271
BEOGRAD	06.20	07.20	JU 620
123.5.7	08.25	09.25	JU 622
... 6.	09.50	10.50	JU 270
... 3.	14.20	15.20	JU 626
1.	16.20	17.20	JU 626
1234.67	19.50	20.50	JU 628
... 5.	22.10	23.10	JU 462
CHICAGO	17.30	11.30	JU 511 □ □
DUBROVNIK	07.55	10.00	JU 959
FRANKFURT	12.20	13.40	JU 355
GLASGOW	13.20	17.00	JU 183 □
LONDON	13.20	16.20	JU 219/213
MADRID	14.15	16.40	JU 255
MANCHESTER	13.15	16.30	JU 201 □
MONTREAL	19.10	13.05	JU 561 □ □
... 4.	22.10	16.00	JU 561 □ □
NEW YORK	21.30	11.30	JU 511 □ □
NIŠ	18.00	09.15	JU 941 □
SARAJEVO	09.05	09.55	JU 965 □
SKOPJE	09.25	11.50	JU 953
... 4.6.	14.10	16.45	JU 953
SPLIT	09.10	10.00	JU 959
... 5.	09.20	10.10	JU 218
... 2.	11.00	11.50	JU 953
... 4.6.	15.55	16.45	JU 953
STOCKHOLM	14.15	16.55	JU 393 □
TORONTO	16.45	13.05	JU 561
... 4.	20.00	16.00	JU 561
TUNIS	03.10	05.10	JU 463
ZÜRICH	14.40	15.50	JU 323

ODHODI IZ LJUBLJANE

dan	odhod	prihod	št. leta
AMSTERDAM	11.30	13.25	JU 270
BEOGRAD	05.40	06.40	JU 463
12345.7	06.40	07.40	JU 621
1.3.	10.10	11.10	JU 623
... 3.	16.00	17.00	JU 627
... 6.	16.45	17.45	JU 271
12.45.7	18.00	19.00	JU 627
CHICAGO	08.00	16.00	JU 536
DUBROVNIK	17.40	19.40	JU 958
FRANKFURT	14.40	16.05	JU 354
GLASGOW	13.20	17.00	JU 183 □
LONDON	11.05	12.20	JU 218/212
MADRID	10.40	13.25	JU 254
MANCHESTER	13.15	16.30	JU 201 □
MONTREAL	07.50	17.55	JU 554
... 4.	11.05	21.10	JU 554
NIŠ	18.30	19.45	JU 940 □
NEW YORK	08.00	13.30	JU 536
SARAJEVO	17.40	18.30	JU 964 □
SKOPJE	16.30	18.55	JU 952
... 4.6.	10.55	13.30	JU 952
SPLIT	10.55	11.45	JU 952
... 4.6.	16.30	17.20	JU 952
... 2.	17.30	18.20	JU 219
STOCKHOLM	10.45	13.25	JU 392 □
TORONTO	07.50	15.00	JU 554
... 4.	11.05	18.05	JU 554
TUNIS	23.40	01.35	JU 462
ZÜRICH	12.35	13.45	JU 322

Legenda:
1234567 — dnevi v tednu
□ velja od 20. dec. do 28. mar.
□ □ prihod naslednji dan

JAT LJUBLJANA
Miklošičeva 34
tel.: 314-340, 314-341

Vozni red je samo informacija in se lahko spremeni brez predhodnega obvestila.

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Kdor dobiva, ta zavira

Vse jugoslovanske vlade, tako republiške kot zvezne, pospešeno pripravljajo gospodarske načrte za leto 1987. Slovenska vlada je svojo zamisel gospodarskega načrta za prihodnje leto že objavila, zvezna vlada pa je tudi že najavila, čemu bo v resoluciji dala največji poudarek. Kot že več let doslej, ostaja osrednje vprašanje, kako zmanjšati inflacijo. Vprašanje dobiva še večjo težo zaradi tega, ker so septembra v Sloveniji cene na drobno, s katerimi pri nas merijo inflacijo, v primerjavi z lanskim septembrom že preskočile stotico (povečale so se za 105,5 odstotka). Gibanja v slovenskem gospodarstvu navadno dokaj natančno napovedujejo, kaj se bo čez dva ali tri mesece zgodilo v jugoslovanskem gospodarstvu oziroma na jugoslovanskem trgu, iz česar se da sklepati, da bo inflacija kmalu tudi v vsej državi preskočila »stotico«.

Sam predsednik zvezne vlade je v nedavnem televizijskem intervjuju dal vedeti, da ne verjame, da bi lahko do konca leta inflacija še toliko zajezila, da bi bila nižja kot lani. Navidezna moč gospodarskih posegov, s katerimi je vlada pred slabimi štirimi meseci zamrznila precej cen, bo namreč vsak čas povsem uplahnila. Takrat je namreč vlada zahtevala, da morajo proizvajalci za skoraj polovico izdelkov, ki se pojavljajo na jugoslovanskem trgu, prijaviti podražitve zveznemu zavodu za cene in počakati 120 dni na odobritev novih cen. Ta prijavni rok bo vsak hip potekel, kar pomeni, da bi morale zvezne službe dovoliti podražitve za 1600 izdelkov ali skupin izdelkov. Toliko prijav in zahtevkov za podražitev se je v treh mesecih nabralo v zveznih službah. Ker vse prijave niso bile prispеле natančno pred tremi meseci, se bodo (ali bi se morale) vse te podražitve izvršile nekako do konca leta, kar pa bo seveda prineslo močan inflacijski pritisk. Ali drugače: sprostitev cen bi že takoj na začetku povečala zdajšnje inflacijo za 20 odstotkov. S tem pa bi bila tudi prebita tista magična inflacijska meja, o kateri smo govorili prej in jo je Slovenija septembra že preskočila (stoodstotna rast cen na drobno).

Zaradi tega bi zvezna vlada morala ukrepati. Toda v zveznem zavodu za cene še vedno niso pripravljene povedati, kaj bo ukrenil ZIS, ko bodo nehali veljati odloki o obveznem prijavljanju podražitev. Tudi Branko Mikulič v nedavnem televizijskem intervjuju ni povedal nič bistvenega novega v zvezi z zdajšnjo draginjo, razen tega, da bo vlada dokaj odločno nastopila proti monopolizmu na jugoslovanskem trgu (monopolističen dohodek bi morali obdavčiti, je dejal, ta denar pa uporabiti za pospeševanje proizvodnje) in da so se v ZIS že dogovorili za spremembe zakona o cenah. Za kakšne spremembe gre, bomo najbrž kmalu zvedeli, saj morajo o takšnih spremembah odločati delegati v zvezni skupščini.

Toda bolj zanimivega je nekaj drugega. Predsednik zvezne vlade je namreč dejal, da je pričakoval, da bo pri svojem delu v vladi imel precej težav, »nisem pa si mislil, da bo odpor tako močan in da bodo nekateri s tako arogantnimi metodami in s takimi sredstvi branili svoje privilegije in interese.« Taka trditev je zanimiva predvsem zato, ker prav visoka inflacija omogoča velikansko prerazdelitev zaslužka in zato prinaša marsikomu korist. Predvsem pa prinaša korist tistim, ki so si na trgu zagotovili monopolističen pločaj. Takih pa je dovolj v vseh koncih Jugoslavije, zato ne preseneča, če predsednik ZIS zahteva najprej spremembo tistih zakonov, ki obravnavajo monopolistično ravnanje.

Hkrati pa take trditve o privilegijah in interesih potrjujejo, da je bila pra-

vilna naša trditev, ki smo jo v Gospodarskih pismih že večkrat zapisali, namreč - da je jugoslovanska gospodarska politika v zadnjih letih neuspešna predvsem zato, ker se mora prilagajati najrazličnejšim političnim vplivom in posameznim gospodarskim interesom. Kajti, kot ugotavlja veliko vidnih jugoslovanskih ekonomistov, jugoslovanska gospodarska znanost natančno ve, kako bi bilo treba ukrepati zoper inflacijo. Ali drugače rečeno: tudi vlada ve, kaj bi morala storiti, pa tega zaradi povsem določenega razmerja sil v državi ne more storiti. Zato v jugoslovanskem gospodarskem sistemu ni učinkovitih obrambnih sistemov proti inflaciji. Ker take obrambe ni, prihaja do čudnih in nerazumljivih nasprotij. Tako nasprotje je npr. vidno v rohnjenju vlade proti tistim, ki hočejo podražiti svoje izdelke, in v zahtevi prav te iste vlade, da je treba državni proračun sredi leta povečati (oktobrski rebalans proračuna). Zakaj vidimo v obeh zahtevah popolno nasprotje? Zaradi tega, ker so za zvezni proračun glavni denarni viri prometni davki in carine. Zaradi povečanja proračuna bo treba torej prometne davke in carine povečati. Povečajo pa se že, če se povečajo cene, ker prometni davki niso določeni v absolutnih zneskih, ampak v od-

stotkih. Podobno je s carinami, ki se avtomatično povečajo, če se uvoženo blago (na primer zaradi padajoče menjalne vrednosti dinarja) podraži. Torej država nič ne izgubi, če je inflacija visoka. Tistim, ki dobivajo denar iz zveznega proračuna, to pa ni samo država, pa gre rastoča inflacija celo na roko. Izgublja le tisti, ki mora te stroške plačevati. To pa so kupci in seveda podjetja.

Tistim, ki torej dobro živijo zaradi visoke inflacije, ni do tega, da bi jo zmanjševali. Ti pa so pri odločanju o gospodarski politiki zelo močni in celo »arogantni« in ne dopuščajo, da bi se država v resnici spopadla z inflacijo. Vprašanje, ki se potem pojavlja, je, ali bo zvezna vlada sama dovolj močna, da bo uspela nasprotovati takim pritiskom. Glede na to, da je napovedani jesenski paket gospodarskih ukrepov že morala odložiti za nekaj časa, bi lahko rekli, da moč peša. Najbrž tudi zato, ker pri tem nasprotniki ne izbirajo sredstev. Mikulič sam je namreč govoril o »aroganci«, pa tudi o tem, da bo odstopil, če bo kdo ugotovil in dokazal, da je on kot funkcionar iz Bosne in Hercegovine dajal prednost svoji republiki. Takšne izjave najbrž ne morejo biti zgolj naključne.

JOŽE PETROVIČ

Svečanosti ob dnevu mrtvih v naši deželi

VIDEM, PORDENON — Tudi danes se po vsej deželi nadaljujejo manifestacije ob dnevu mrtvih, še zlasti za počastitev spomina padlih v številnih vojnah, ki so v preteklosti pestile kraje ob skrajni državni meji. Osrednja manifestacija bo danes jutraj v Redipuglii ob prisotnosti obrambnega ministra Spadolinja, ki bo prinesel poslanico predsednika republike Cosige ob dnevu oboroženih sil.

Dругod po deželi bodo spomin padlih vojakov vseh vojn in dan oboroženih sil počastili na različne načine. V Casarsi, kjer bo na krajšem obisku tudi minister Spadolini, bodo na primer imenovali za častne občane vse vojske, ki tamkaj služijo vojaški rok, v Vidmu pa bo nadškof daroval mašo z aduščnico in blagoslovil grobove in skupne vojaške grobnice. Vse pomembnejše spomenike padlim pa bo v

teh dveh dneh obiskala častna štafeta alpincev. Ustavila se bo tudi v kostnici v kraju Timau v Karniji, ki so jo zgradili na kraju, kjer so po končani prvi svetovni vojni našli tri vojake, pokrite z ledom, kar je pripomoglo, da so se njihova trupla popolnoma ohranila. Svojo obhodnico bo štafeta zaključila v Redipuglii na osrednji manifestaciji. V Pordenonu se bo odvijala baklada bratstva.

Padle v prvi svetovni vojni, ki so pokopani v skupni kostnici pri Kobaridu bo danes popoldne obiskala delegacija čedajske občine, ki jo bo vodil župan Pascolini. Delegacija bo položila venec tudi v spomin slovenskim, oziroma jugoslovanskim padlim vojakom. Večja spominska svečanost bo tudi v Ogleju, najprej v stolni cerkvi, nato še ob grobnici desetih neznanih vojakov.

Stališče KPI o pogodbi med Deželno in Italstatom

TRST — Deželno tajništvo KPI je proučilo dokument pogodbe med Deželno FJK in družbo Italstat. V tiskovnem poročilu so komunisti navedli vrsto pripomb. Dokument daje po mnenju KPI preveč pristojnosti Italstatu glede posegov na vseh področjih, ki jih predvideva deželni načrt za leta 86-88.

Deželni svet dokumenta predhodno ni proučil, svojega mnenja niso mogli izraziti niti neposredni zainteresiranci. V pogodbi ni besede o vprašanju zaposlovanja v naši deželi. Doprinos krajevnih podjetij in tehnikov je v podrejenem položaju.

Po kritični oceni KPI predlaga, da mora Dežela izvrševati kontrolo nad deli Italstata. Treba je podpisati tudi posebne konvencije z deželnimi gospodarskimi dejavniki. Deželni svet mora nadalje oceniti rezultate pogod-

be in se zavzeti, da bodo prišle do veljave vse zmogljivosti v naši deželi. Potrebno je tudi čimprej sprožiti diskusijo o pogodbi v samem Deželnem svetu kot tudi z vsemi podjetji, združenji in drugimi, ki jih zadeva neposredno zanima.

Stiki med univerzami

VIDEM — Včeraj so se v dveh študijskih skupinah nadaljevala dela študijskega srečanja o univerzah in kulturah med vzhodom in zahodom. Srečanju prisostvujejo številni študenti iz italijanskih, jugoslovanskih, avstrijskih, švicarskih, poljskih, belgijskih, francoskih in portugalskih univerz. Prisotni so tudi rektorji nekaterih univerz, ki v posameznih skupinah proučujejo študijske metode v različnih deželah.

S. A. C. A. T.

IMPORT - EXPORT
nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov

UL. SV. FRANČIŠKA 38 - TRST - TEL. 768667 - 772002

Cremcaffè

PRIMO ROVIS

NUDI PRAVIM LJUBITELJEM KAVE

1. bogato izbiro najboljših kave
2. kakovostno kavo po najugodnejši ceni
3. dnevno sveže praženo in surovo kavo

Pražena kava, ki jo hranite v zamrzovalniku ostane sveža kot na dan praženja

SKODELICA KAVE 500 LIR

Kavne mešanice CREMCAFFÈ so vam na razpolago v degustaciji na Trgu Goldoni št. 10 ter v vseh trgovinah, supermarketih in kavarnah

Modne novosti

1986 - 87

tudi za usnjeno galanterijo in torbice

TRST — Ul. Battisti 23 - Tel. 723206

TRST - UL. PASCOLI 24.....

Radiobacchelli S.n.c.

NEW SYSTEM

RADIO • TELEVIJAZIJA • ELEKTRIČNI GOSPODINJSKI STROJI PO

ZMERNIH CENAH

OBIŠČITE NAS. IZPLAČALO SE VAM BO!!!

TEL. 724000

obv. občini 30. 8. 86

Philipp Vandenberg

Hetera

106.

Dafne je imela v glavi polno čudnih misli. Skočiti pokonci, iztrgati telesnemu stražarju vrh iz roke, udarjati velikega kralja tako dolgo, da ne bo kazal več nobenega znaka življenja, kratko in malo skočiti v vodo, se žrtvovati Pozejdonu, končati to gnusno življenje.

Zivljenje? Kot blisk se je zvrstilo pred njo 25 let njene-ga življenja. Otroška leta je preživela na Lesbosu, potem so jo ugrabili Perzijci, izgubila je očeta Artemida; usodno srečanje pri Maratonu, čas njenega heterstva, kratko obdobje blaginje in sreče, potem Temistokles, ki je dal njemu-mu življenju novo vsebino. Temistokles!

Barbari so ji iztrgali očeta, ji ugrabili ljubljenega, zdaj pa hočejo še njej vzeti življenje. In vse to naj mirno gleda?

Jeza, bes in sovraštvo so naraščali v njej, medtem ko je nemočno ležala na deskah. Ni opazila, kako so veslači na kraljev znak zgrabili eno dekle za drugo in jih zmetali čez krov. Krik — in že so jih pogoltnili valovi.

»In zlato v ladijskem trebuhu?« je zavpil feničanski kmar.

Kserski je mahal po zraku: »Vzemite raje vse ženske.«

Nenadoma so Dafne zgrabili jo s trdim prijemom dvignili.

»Ne te!« je zavpil veliki kralj. Dafne tega ni slišala. Mahala je okoli sebe kot žival v smrtnem strahu, in posrečilo se ji je, da se je rešila iz rok veslačev. Tedaj jo je zadela hiliarhova vrv, se ji boleče ovila okoli prsi in ji vzela sapo. Veslači so prestrašeni odskočili. Kot levinja je Dafne skočila telesnemu stražarju za vrat, mu zarila nohte v goltanec in ga stresla z vso močjo, ki jo je še imela v sebi.

Hiliarh je zavpil, poskušal se je rešiti iz zagrizenega prijema in je vrgel hetero v zrak. Ko je opazil, da se tako ne bo rešil groznega prijema, se je zavlekel k ograji in pritisnil Dafne s hrbetnico ob ograjo. Dekle je pretresljivo zakričala, toda ne zaradi obrambe telesnega stražarja, marveč zato, ker jo je veličanski val vrgel navzgor in jo je v naslednjem trenutku potegnil v globino. Ves zadihan se je hiliarh oklepal ograje in gledal v odprto globino.

»Za njo!« je zavpil veliki kralj, ki je z grozo spremljal ta dogodek. »Hetero hočem imeti!«

Tedaj se je rumeni Dafnin hiton pokazal na vrhu vala, se divje zavrtel okoli svoje osi in prav tako hitro spet izginil v črni dolini valov. Nobeden izmed moških na ladji ni čutil, da velja nori kraljevi ukaz njemu. Toda če je sploh še obstaja vsaj iskrica upanja, da rešijo hetero, potem se mora to zgoditi takoj.

Evnuh Hermontimos je stopil k ograji, se še enkrat obrnil in vprašujoče pogledal velikega kralja, potem pa se je vrgel v penec se valove.

Brez cilja kot list v vetru so Dafne nosili hrumeči Pozejdonovi valovi, jo vrteli, potiskali v neznane globine,

dokler ji nazadnje ni zmanjkalo zraka, da je izgubila zavest in se nemočno predala usodi.

Zavedla se je, ko so pljuskajoči valovi v neenakomernih predledkih udarjali ob njene podplate in nato izginjali v toplem pesku pod njenim telesom. Še vedno so se podili po nebu nizki oblaki, toda na zahodnem obzorju je ozek srebrcast pas razsvetlil oddaljene vode.

Dafne je sedla. Pogledala se je po telesu. Od hitona ji je ostalo na telesu samo še nekaj krpa. Po trebuhu in prsih je bila obdrgnjena, na stegnih jo je pekla koža. Kakor po strašnih sanjah je hetera poskušala globoko vdihniti, toda v boku jo je zbolelo. Tedaj se je spustila nazaj na lakte, nagnila je glavo na tilnik in poskušala z zaprtimi očmi premisliti, kaj se ji je zgodilo.

Pozejdon jo je nepričakovano naplavil na kopno kot nekoč v jezi trpina Odiseja. Toda kje je? Dafne je utrujeno odprla oči in spoznala obrise gričevnate dežele, nad katero se je bočil mrak. Je bila to obala Lidije, Karije, ali morda kateri izmed otokov v Sporadih, kamor jo je prinesel vihar?

»O, Pozejdon, sin Kronosa in Ree, ki s svojim trizobom ukazuješ viharjem, ti si me rešil.« Neopazno je Dafne premikala ustnice in venomer ponavljala ta isti stavek, kakor da bi se prevrnila na stran, da bi zlezla iz dosega valov. Bolelo jo je.

Prestrašena je zastala: v mokrem obalnem pesku je opazila stopinjo človeka, tam še eno, sled je vodila poševno čez obalo in se izgubljala nekje v temi.

Številne slovesnosti in polaganja vencev po vaseh in v mestu

Spomnili smo se naših rajnih še posebej padlih za svobodo

Včerajšnji dan je bil posvečen tistim, ki jih ni več med nami. V luči spomina smo obnovljali znana, draga obličja, ki smo jih nekoč, mogoče še pred nekaj dnevi, videvali doma, v domačem kraju, na delovnem mestu ali drugod, koder nas je pač poneslo življenje. Šli smo na njih grobove ali pred spomenike in obeležja, ki pričajo, da so nekoč bili. Jesensko sonce je razživelilo barve šopkov in vencev cvetja, ki smo jim jih poklonili, ob sončnem zatonu pa so na pokopališčih zagorele svečke in svetilke.

Včeraj smo se s hvaležnostjo spomnili tistih, ki so v svojem življenju dali kaj posebnega širši skupnosti, kateri so pripadali. Spomnili smo se zaslužnejših vaščanov, občanov, rojakov in še posebej tistih, ki so za skupnost darovali svoja življenja, padlih za obče človeške ideale svobode, pravice, bratstva in miru. Pred spomeniki in obeležji, ki so jim posvečeni v naših vaseh in v mestu, so se zlasti v dopoldanskih urah zvrstili posamezniki in predstavniki društev, organizacij in ustanov.

V miljski občini je bila osrednja slovesnost pred spomenikom padlim v središču Milj. Govorila sta občinski odbornik Menegazzi in v imenu slovenskega prebivalstva Kiljan Ferluga, pela pa sta zbor Jadran in krajevni italijanski moški pevski zbor. Miljska delegacija je položila vence tudi na spomenike Almi Vivoda v Bošketu, padlim pri Korošcih, padlemu v starih Miljah, žrtvam na delu v bivši ladjedelnici in drugim, ki jim je posvečena kapelica v mestnem središču.

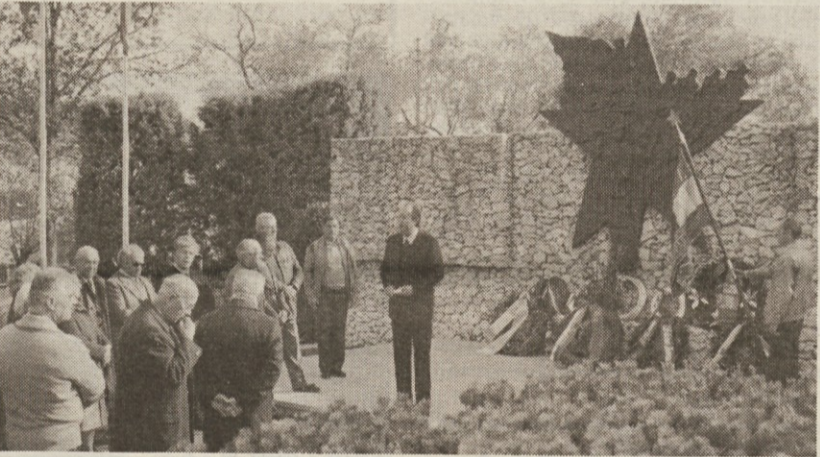
Glavna slovesnost v dolinski občini je bila pred spomenikom padlim za svobodo na dolinskem trgu, kjer je zapel zbor Primorsko iz Mačkolj. Udeleženci so se nato zbrali pred županstvom in v sprevedu krenili do občinskega spomenika. Delegacija s predstavniki občinske uprave in borbovskih organizacij na čelu je nato položila vence na spomenike padlim v vseh vaseh. Ponekod, npr. v Mačkollah in pri Domju, so krajevne organizacije priredile posebne slovesnosti ob lepi udeležbi ljudi.

Predstavniki repentabske občine z županom Coljo na čelu ter krajevnih borcev so položili vence na spomenik padlim na Colu, na grob komandanta bazoviške brigade Franca Nemgarja in na osrednji spomenik v Repnu.

Zastopniki Občine Zgonik ter KD Rdeča zvezda in ŠD Kras so položili vence na spomenike pri proseški postaji, na proseškem pokopališču, v Gabrovcu, Samatorci, Saležu in v Zgoniku, kjer je zapel zbor Rdeča zvezda.

Osrednja slovesnost v devinsko-nabrežinski občini je bila pred spomenikom padlim na nabrežinskem trgu, kjer je nastopil tudi mešani pevski zbor Igo Gruden. Delegacija Občine z županom Brezgarjem na čelu pa je že poprej ponesla vence na spomenike in obeležja padlim v enajstih vaseh. Precejšnje število ljudi se je zbralo zlasti v Prečniku, kjer je bil spomenik postavljen pred nekaj leti.

Predstavniki slovenskih organizacij in ustanov so počastili spomin padlih

oziroma žrtev nacifašizma tudi v Trstu. Delegacija SKGZ je položila vence v Ul. D'Azeglio, v Ul. Ghega, pri Sv. Justu, skupno s predstavniko konzulata SFRJ z generalnim konzulom Jakominom na čelu in z zastopniki ANPI-VZPI pa še na na vojaškem pokopališču, na pokopališču pri Sv. Ani ter v Rižarni. Precejšnje število prebivalcev s Kolonkovca, od Sv. Ane in iz Škedenja se je udeležilo krajske slovesnosti pred spominskim obeležjem padlim iz teh krajev, ki stoji pred glavnim pokopališčem v Trstu.

Po vseh pokopališčih na Tržaškem so včeraj bili tudi verski obredi. Škof Bellomi je skupno s številnimi župniki

iz vse škofije daroval mašo za verne duše včeraj popoldne na pokopališču pri Sv. Ani. Omenimo naj še, da so nekatere italijanske organizacije in ustanove včeraj priredile spominske slovesnosti pri bazovski in pri repentabski fojbi, ki jih je predvčerajšnjim med drugim obiskala delegacija s tržaškim županom Staffierjem na čelu. Žal ni šlo vedno zgolj za počastitev spomina mrtvih.

Na slikah: spoved k spomeniku pri Domju (zgoraj), skupna slovesnost SKGZ, generalnega konzulata SFRJ in ANPI-VZPI v Rižarni (na sredini) polaganje vencev na spomenik padlim v Križu (spodaj).

Po zahtevi socialistične stranke

Preverjanje na deželni ravni: že v tem tednu vrsta srečanj

Z izvolitvijo vodstvenih organov Krajevne zdravstvene enote — predsednika skupščine, predsednika upravnega odbora in 6-članskega odbora — je novooblikovana večina na krajevni ravni zaključila glavne obveznosti; na osnovi sporazuma mora sedaj imenovati še razne vodstvene organe v nekaterih ustanovah druge stopnje, kot na primer predsednika Centra za znanstvene in tehnološke raziskave. Vse te operacije pa kljub dogovorom ne bodo lahke, če naj pri tem upoštevamo razne zapletjaje ob izvolitvi občinskega in pokrajinskega odbora, predvsem pa vodstva Krajevne zdravstvene enote. In prav te volitve bodo verjetno pustile dolgotrajne posledice: republikanci, stranka večine, je namreč ostala brez svojega predstavnika v upravnem odboru KZE, na kar je ostro reagirala. Tako stanje bodo vsekakor proučili strankini pokrajinski organi, PRI pa je že sedaj dala vedeti, da se ne čuti več vezano na večino in da bo sproti ocenjevala, tako v občinskem kot pokrajinskem svetu, vsak sklep posebej.

Na krajevni ravni ni torej po zaključeni krizi najbolj mirno. Nadaljuje se tudi politična razprava; krajevni socialisti — po besedah podtajnika Perellija — zagotavljajo, da je tudi v Trstu prostor za oblikovanje reformističnega zavezništva med socialističnimi in liberal-demokratskimi strankami, ki naj zadobi središčno vlogo v tržaškem političnem življenju, ki ga pa nasprotno po njegovih besedah močno pogujejo številčno močnejše stranke. Dodal je še, da si bodo socialisti prizadevali za doseg tega cilja, prvi uspehi pa so se po njegovem že videli ob izvolitvi upravnega odbora KZE, v katero je bil izvoljen tudi predstavnik PSDI, ki pa nima neposrednih zadržitev v občinskem odboru. Perelli je tudi dodal, da bo to vprašanje — oblikovne laično-socialističnega bloka — eno glavnih na prihodnjem pokrajinskem kongresu PSI, ki bo v začetku prihodnjega leta.

Politične vode pa so mnogo bolj razgibane na deželni ravni. Vse se je začelo, ali pa prišlo na dan, na seji deželnega komiteja PSI, ki je bil v ponedeljek, na kateri je bilo treba tudi sklepati o odstopu načelnika svetovalske skupine v deželni svet Sara. Strankni deželni komite je bil tudi poklican, da se z glasovanjem izreče o političnem poročilu tajnika Trombette: enaindvajset predstavnikov reformistične komiteje ga je podprlo, devetnajst (reformisti in Castiglionejeva levica) pa ga je zavrnilo. Slednji, katere vodijo podpredsednik deželne odbora F-JK Renzulli, sam Saro in Tržačan Carbone, so večino obtožili, da so hoteli vsiliti dokument in s tem preštevati, kar so ocenili kot napad na strankino enostnost. Slednji so tudi ustanovili svojo strujo, v teh zadnjih dneh pa si komponenti kot na tekočem traku izmenjujeta ostre tiskovne note. So se mar že začeli manevri — se marsikdo sprašuje — pred strankinim deželnim kongresom, ki bo na začetku prihodnjega leta?

Vendar pa ne gre le za notranjo »razpravo« v socialističnih vrstah. Slednji so namreč postavili zahtevo — obe komponenti seveda z različnimi nameni — po političnem preverjanju znotraj večine, ki upravlja Deželo F-JK. Na to zahtevo je KD reagirala dokaj ježno; na preverjanje je sicer pristala, ne strinja pa se, po besedah tajnika Longa, da bi pred njim bila na sporedu vrsta bilateralnih sestankov med strankami, kar pa predlagajo socialisti (sestavili so že program raznih srečanj). Po Longovih besedah je torej le skupni sestanek, ki je bil že določen za sredo, 5. t. m., edini forum, na katerem proučiti vsa zastavljena vprašanja. KD torej vztraja na skupnem sestanku vseh šestih strank deželne večine, ob tem pa se sprašuje, kaj je resnično v ozadju zahteve PSI po političnem preverjanju prav v trenutku, ko bi moral deželni odbor F-JK po njenih ugotovitvah napeti vse sile in izpeljati nekatere važne obveznosti.

Urnik trgovin za praznike

Kot smo že poročali, bodo trgovine med prazniki obratovale po sledečih urnikih:

danes, 2. novembra:

v dopoldanskih urah bodo odprte cvetličarne; odprte bodo bencinske črpalke turnusa »D«;

jutri, v ponedeljek, 3. novembra:

celodnevno zaprtje trgovin z izjemo mlekarn in cvetličarn, ki bodo odprte v dopoldanskih urah, zaprte bodo črpalke turnusa »D«.

Problemi zaposlovanja v gradbenem sektorju

Na srečanju med podpredsednikom pokrajinske uprave ing. Cervesijem in predstavniki sindikatov CGIL, CISL in UIL je prišel do izraza delikaten problem zaposlovanja delavcev v gradbenem sektorju, ki ga predvsem v zadnjih letih še zaostrejuje vedno večji pritok delovne sile iz drugih pokrajin in dežel Italije. Cervesi je poudaril, da skuša pokrajinska uprava v svojih posredstvih dati predvsem prednost tržaškim podjetniškim dejavnostim, kolikor to seveda dovoljujejo državni zakoni.

O zaposlitvenih problemih v gradbenem sektorju bodo župani občin v tržaški pokrajini, odborniki za javna dela, predstavniki podjetniške kategorije in združenja obrtnikov obsirneje razpravljali na srečanju, ki ga bo v kratkem organizirala Tržaška pokrajina.

■ V ponedeljek, 3. novembra, torej na dan, ki sledi dvema zaporednima praznikoma, bodo trgovine v občini Razina-Nabrežina odprte.

V priredbi openskega Tabora mladih Tajne likovnega ustvarjanja

Na tridnevnem informativnem tečaju o možnostih likovnega ustvarjanja, ki ga je priredil Tabor mladih na pobudo Ani Tretjakove, so tečajniki včeraj poglobljevali teorijo barv, nato pa so še sami vzeli v roke čopiče in začeli ustvarjati. Pasivna faza je prešla v aktivno.

Bistvo tega neobičajnega, a zato toliko bolj zanimivega tečaja openskega Tabora mladih je predvsem v tem, da se ljudem ustvari zavest, da je slikarstvo umetniška stroka, ki jo je treba, tako kot vse ostale, gojiti, poglobljati, izpopolnjevati. V tej luči je treba tudi gledati na sinočnje predavanje Ani Tretjakove o barvnih razsežnostih. Njena analiza mavričnih barv, reakcij očesne mreže na svetlobo in temo, razlaga sestavin posameznih barv ni bila le strogo informativnega značaja, saj je imela kot cilj to, da v tečajnikih vzbudi željo po sperimentaciji, po aplikaciji teorij, ki so nam verjetno tudi empirično znane, poglobljamo pa jih ne.

Openska alternativa amaterskega bienala je s tem zadela v živo problema: večje znanje vzbujajo tudi večja zanimanja in odpira nova obzorja. Zato pa so se v tečaj vpisali pedagogi, učiteljice, ki bi rade izpopolnile svojo pripravo in jo nato posredovale učencem, likovniki, ki jih zanimajo alternativni prijem, študentje, za katere je šolska likovna izobrazba kdaj pomanj-

kljiva ali vsaj omejevalna in otroci, ki jih Van Goghova filozofska aplikacija nijans rumene brave uspa, s čopiči in tempera barvicami pa so pravi mojstri.

Odnosi, ki jih bodo tečajniki vzpostavili z barvami in s teorijami o delitvi prostora na slikovni ploskvi (ljubljanška akademska slikarka Alenka Sotler je predinočnjim podala zgodovinski ekskurz tega specifičnega področja umetnostne zgodovine) bodo prišli do izraza s praktičnim delom. V prostorih KD Tabor na Opčinah bodo

tečajniki slikali še danes in jutri, nato bodo svoje izdelke zbrali, skupno analizirali in pokazali na skupinski razstavi, s katero bo informativnega tečaja tudi konec. Prireditelji si že prizadevajo, da bi tečaj kaj kmalu dobil primerne naslednike. To bi lahko bilo nadaljevanje že obstoječega tečaja, ali katerakoli alternativa. Vsekakor se strinjamo z eno izmed tečajnic, ki trdi, da take pobude ne smejo zamreti. Na kvaliteti se da graditi.

Na sliki udeleženci tečaja v openskem Prosvetnem domu.

Vaša optika za vaše oči

TRST - UL. DELLE TORRI 1/c (za cerkvijo sv. Antona) ☎ 65804

TRST

Ul. Ponziana 3 tel.: 744169

Ul. Settefontane 19 tel.: 767513

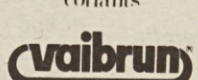

Manufaktura PODOBNIK OPČINE - Telefon 211090

široka izbira nogavic iz najlona in lameja ter intimnega ženskega perila s čipkami.

collants

Trgovina čevljev »SONJA« Prosek 6

NOVA MODNA KOLEKCIJA ZA JESEN - ZIMO

Med vodstvom ustanove in sindikati

V tržaški luki dosegli sporazum za preosnovno pristaniških služb

Vodstvo pristaniške ustanove in teritorialne sindikalne organizacije za prevoze so dosegle sporazum o preosnovi in reorganizaciji pristaniških operacij, kot predvideva ministrski odlok o izravnavi proračunskega deficita ustanov. Kot poudarja tiskovno poročilo pristaniške ustanove gre za prvi tovrstni uradni sporazum na vsedravnih ravni po izidu odloka; vodstvo ustanove mu pripisuje velik pomen, ker poudarja enotnost ciljev tako vodstva kot sindikalnih predstavnikov, o važnosti česar je bilo v preteklosti veliko govora, o reformi pristaniške organizacije.

Sporazum, ki določa osnovne smernice reorganizacije, bodo izvajali na osnovi naknadnih podrobnih dogovorov, ki jih bodo sprejeli do konca tega leta. Njegovo praktično izvajanje pa se bo začelo s 1. januarjem prihodnjega leta; ob koncu prihodnjega leta bodo vodstvo in sindikalne organizacije preverili opravljeno delo za dokončno odobritev organika. Ne gre pozabiti, da je bil glavni namen sporazuma določitev točnega števila osebja, ki je potrebno za delovanje pristanišča; ugotovljeno je bilo, da je v luki potrebnih 950 delovnih enot, približno 400 več od sedanjega organika. Znižali ga bodo s predčasnimi upokojitvami v dveh letih in v preostalih primerih z rotacijsko dopolnilno blagajno.

Sicet o pravičnih stanarinah

Prejšnje dni se je sestalo deželno in pokrajinsko vodstvo sindikata stanovanjskih upravičencev Sicet, da bi razpravljalo o stanovanjskem vprašanju, s posebnim ozrom na nedavni vladni dekret, ki je v mestih z visoko naseljenostjo podaljšal rok stanovanjskih izgonov. Velike novice pa je tudi pričakovati z zakonom o pravičnih stanarinah, ki naj bi ga vlada sprejela v prihodnjih mesecih.

Po poglobljeni razpravi in splošni oceni posledic, ki jih bodo te spremembe imele za stanovanjske najemnike in za italijansko gospodarstvo sploh, je vodstvo Siceta dalo svojem deželnemu tajništvu nalogo, naj čimprej skliče sestanek deželnih predstavnikov vseh sindikatov stanovanjskih upravičencev in drugih sindikalnih sil, da bi uskladjali nastop pri deželnem odborniku za javna dela. Sicet je že zahteval, naj dežela pojasni, ali misli spremeniti deželni zakon 75/82, ki ni v skladu z državnimi normami in močno penalizira mnogočlanske družine. Omenjeni zakon je krivičen tudi do družin, ki so v zasilnih stanovanjih in za katere je predvidena pravična stanarina le za prvi dve leti, tretje leto jim je stanarina zvišana za 20 odstotkov, v naslednjih letih pa kar za 50.

Nastopil bo prihodnjo nedeljo v Repnu

Alpski kvintet prihaja v goste

Iz alpskih dežel, kjer se ob narodnozabavni glasbi vzburja staro in mlado, prihaja v goste Alpski kvintet s pevcema Ivanko Kraševca in Otom Pestnerjem. Nastopil bo v nedeljo, 9. novembra, ob 17. uri v občinski telovadnici v Repnu. Koncert prireja krajevno kulturno društvo »Kraški dom« in ansambel TAIMS z Opčin.

Zakaj ravno Alpski kvintet? Ker gre za odlično uigrano skupino godcev in pevcev, ki že dvajset let navdušujejo vedno nove ljubitelje poskočnih taktov. Trobentar Ivan Prešeren in bivši harmonikar Jože Burnik - sedaj ga uspešno nadomešča Edi Semeja - sta podpisala viže, ki jih le s težavo spravimo v že znane kalupe domače zabavne glasbe. Obšla sta nenapisana

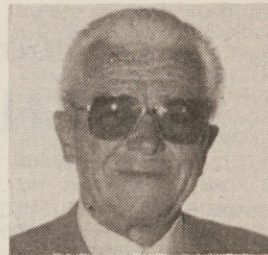
pravila o skladanju domačih viž, ubrala svojo pot in ustvarila lasten stil, v brk vsem, ki na to glasbeno zvrst gledajo z malce konservativnih stališč. Alpski kvintet vedno znova preseneča s svojimi iskrivimi polkami, da poslušalca kar sapa jemlje. Vzdevek »narodnozabavni ansambel« je Alpskemu kvintetu pretesno ukrojen: s svojo glasbo včasih prav izzivalno drsi na področje čiste zabavne glasbe, a to počenja tako spretno, da mu takihle »skokov čez plot« ne gre zameriti.

Koncert bo povezoval humorist Boris Kopitar, Gorenjec kar ga je, in z vsemi žabami namazan, da bo tako recept za dobro počutje popoln. J. B.

† Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma za vedno zapustil naš dragi

Jožef Franco

(PEPI)

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 4. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v bazovsko cerkev in nato na domače pokopališče.

Zalujoči: mama Ivanka, sestra Andreina, brat Aldo z ženo Marijo, nečak Adriano s hčerko Martino, nečak Roberto z ženo Dariojo in sinčkom Danjelom, nečakinja Rosanna z možem Diegom in drugo sorodstvo.

Sv. Ivan, Bazovica, 2. novembra 1986

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega

Bruna Bossija

SVOJCI

Trst, 2. novembra 1986

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage

Danice Kastelic roj. Kalc

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, s tolažbo in izraženim sožaljem pokazali svoje sočustvovanje, darovali cvetje in jo pospremili na zadnji poti.

VSI NJENI

Kozina, 2. novembra 1986

2. 11. 1985 2. 11. 1986

Minilo je leto dni, odkar si nas zapustil, dragi

Adolfo Furlan

Z ljubeznijo se te spominjajo žena Marija, sinovi Marijo, Karlo in Alojz z družinami.

Zgonik, Trebče, 2. novembra 1986

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Ruggera Dillija

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti, g. župniku, cerkvenemu pevskemu zboru in zboru PD Slovenec, nosilec krste in vencev, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Boršt, Praprot, Padna, 2. 11. 1986

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega

Bruna Bossija

SVOJCI

Trst, 2. novembra 1986

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega

Pepke Gombač vd. Sudič

SVOJCI

Podlonjer, 2. novembra 1986

Skupnost vrtnarjev in vinogradnikov Union iz Podlonjerja izraža svoje sožalje Pizu Ceparju ob izgubi drage tašče.

Šolniki bodo obnovili svoje predstavništvo

Decembra volitve v Deželno komisijo za vprašanja slovenske šole v Italiji

Deželni šolski skrbnik Ottaviano Corbi je pred dnevi razpisal volitve v Deželno šolsko komisijo za slovenske šole. Učitelji, profesorji in ravnatelji s Tržaškega in Goriškega bodo volili svoje predstavnike v ponedeljek, 1. decembra; učitelji in profesorji bodo oddali svoje glasove na posameznih šolah, ravnatelji pa bodo volili na Deželnem šolskem uradu.

Deželna komisija za vprašanja slovenske šole v Italiji je bila ustanovljena na podlagi zakona Belci-Škerk o slovenski šoli iz leta 1973. Predvideva 9. člen tega zakona (št. 932); komisija, ki ji predseduje deželni šolski skrbnik, ima zgolj posvetovalni značaj. Poleg predsednika jo sestavljajo tržaški in goriški šolski skrbnik, trije politični predstavniki tržaške in dva goriške pokrajine, predstavnik učiteljev, predstavnik profesorjev nižje in predstavnik profesorjev višje srednje šole, nadalje en didaktični ravnatelj, en ravnatelj nižje in en ravnatelj višje srednje šole.

Deželna komisija je v bistvu najvišji šolski organ, ki ga premorejo naše šole. V zadnjih letih se je komisija, predvsem na pobudo izvoljenih predstavnikov naših šolnikov, obregnila ob vrsto perečih vprašanj našega šolstva,

Nov učbenik za slovenske šole

Konec oktobra je v Trstu izšel tretji del zgodovinskega učbenika »Človek in čas«, ki ga je napisal prof. Ivan Artač. Knjigo je izdal in založil Deželni šolski urad za Furlanijo-Julijsko krajino, natisnila pa tiskarna Villaggio del Fanciullo na Opčinah. Učbenik je lepo opremljen, naslovno stran je oskrbela prof. Magda Tavčar ter bo gotovo zadovoljil naše dijake, ki so primerno knjigo za pouk zgodovine in državljske vzgoje v tretjem razredu srednje šole že dolgo pogrešali.

kot so bila na primer vprašanja učbenikov za slovenske šole, vprašanje sedeža osnovne šole Kette in še druga. V preteklih letih so se ob volitvah v Deželno komisijo naši šolniki na pobudo Sindikata slovenske šole domenečili za posamezne kandidate in se nato množično udeležili volitev. Po vsej verjetnosti bo ta praksa obveljala tudi letos.

Deželna šolska komisija se bo vsekakor pred volitvami še sestala. Dežel-

ni šolski skrbnik je namreč sklical sejo komisije za popjutrišnjem. Na seji bodo člani razpravljali o porazdelitvi deželnih prispevkov, ki jih predvideva deželni zakon št. 10 iz leta 1980 o praviči do študija.

Tudi letos »Dnevi odprtih vrat«

V okviru druge izvedbe »Dnevov odprtih vrat« bo pokrajina tudi letos ponovila pobudo, ki je lani naletela na res velik uspeh. Gre za srečanje med tržaško proizvodno stvarnostjo in prebivalstvom, zlasti mladim.

Odbornik za prosti čas Bruno Cavichiolli želi letos to pobudo predvsem približati šolskemu svetu. Učenci bi se namreč morali bolje seznaniti s produktivnimi dejavnostmi v našem mestu, in to ne le z didaktičnega, temveč tudi s praktičnega vidika. Pobuda naj bi torej omogočila tudi učinkovitejšo poklicno usmerjanje mladine.

Druge »Dneve odprtih vrat« bodo pobudniki uradno predstavili na tiskovni konferenci, ki bo v torek, 4. novembra, ob 11.30 v Novinarskem krožku, na Korzu Italia 12.

Podaljšan konec tedna za Tržačane

Tokratni konec tedna bo za Tržačane daljši kot za ostale prebivalce naše pokrajine in države. Jutri praznujejo svojega patrona, sv. Justa, in tako so mnogi že včeraj vzeli pot pod nogo in se napotili do najbližjih letoviških krajev. Največ jih je odšlo proti Istri in Kvarneru in se tako odzvalo privlačnim ponudbam tamkajšnjih hotelov. Nič čudnega, da je bilo na mejnih prehodih precej gneče za vstop v Jugoslavijo, medtem ko je bilo tujecev, ki so prihajali v Italijo, bolj malo.

Glede na to, da bodo jutri trgovine v tržaški občini zaprte, so imeli trgovci včeraj še več dela, kot ob običajnih sobotah. Iznajdljivi videmski in goriški trgovci pa so napovedali, da bodo jutri ves dan obratovali, s čimer želijo zvažiti Tržačane, da ob prazničnem dnevu obiščejo njihove trgovine.

Štipendije za podjetniški tečaj

Tržaška hranilnica CRT in zavarovalne družbe Generali, Lloyd Adriatico, Ras in Sasa so razpisale šest študijskih štipendij za obiskovanje podjetniškega tečaja z naslovom »master di revisione aziendale«, ki ga prireja organizacija Trieste Consult. Tečaj je namenjen tistim, ki imajo univerzitetno diplomu ali so tik pred njo na fakulteti za ekonomske, pravne ali politične vede ter nimajo nobenega štipendijskega ali delovnega odnosa s katero od javnih ali zasebnih ustanov.

Namen tečaja, ki bo trajal 30 ur ob treh koncih tedna (petek, sobota in nedelja) s pričetkom 7. novembra, je omogočiti slušateljem spoznavanje in pripravo na zakonske obveznosti računovodske revizije in izpričevanja, kakor jih zastavljajo državne in evropske zakonske norme.

Vsi, ki bi bili zainteresirani za pridobitev študijskih štipendij, se lahko še prijaviijo s prošnjo na navadnem papirju, ki naj jo pošljejo na Trieste Consult, Trg Škorklja 1, Trst (tel. 68967/69362).

Odkrivanje srednjeveške kuhinje

Od 24. novembra do 10. decembra bo desetina tržaških gostiln in restavracij ponujala svojim gostom izbiro lokalnih srednjeveških jedi. Gre tudi za kulturno in ne zgolj gastronomsko pobudo, ki si jo je omislilo združenje trgovcev in gostincev — Associazione commercianti ed esercenti pubblici esercizi (ACEPE).

Vsak gostinski obrat, ki se je priključil pobudi, bo nudil enak osnovni menu, posebej pa svoj izvorni jedilnik srednjeveške kuhinje. Le-ta se je sicer delila na tisto za revnejše in za bogatejše sloje, njena glavna značilnost pa je vsekakor v tem, da je bila mnogo bolj raznolika, okusnejša in dietetsko bolj uravnovešena od današnje, ki se »odlikuje« po čimhitrejši in čimenovstnejši pripravi in torej po nujni enoličnosti.

Barkovljanski šolarji obiskali Univerzo

Prejšnjo soboto smo bili gostje Tržaške univerze, kjer smo si ogledali oddelek Fakultete za biologijo, na kateri poučuje dr. Laura Lokar. Pokazala nam je razne laboratorije in celice, v katerih gojijo alge, ki jih potem uporabljajo v kozmetiki, za prehrano in za izdelavo zdravil.

Stopili smo tudi v avlo, v kateri gospa Laura poučuje. V njej je 120 sedežev. V manjšem laboratoriju nas je sprejela dr. Vera Kosovel, ki na tej fakulteti raziskuje. Tu so bili na miha drobnogledi, že pripravljene v obsejnih stekli. Opazovali smo zrnce škroba v celicah krompirja, videli smo, da je povrhnica čebule sestavljena iz podolgovatih celic, na katerih so celična jedra. Čudili smo se, ko je zeleni list špinaca izgubil svoje zelenilo, ker ga je gospa Vera dala v aceton. Z mikroskopom smo gledali dlesen in videli, da tvori mrežo nitk, ki ji pravimo micelij.

Za nas je bilo predvsem zanimivo opazovanje celic zelene lista, v katerih so kloroplasti, v njih pa se skriva klorofil ali listno zelenilo. Na Univerzi smo se marsičesa naučili. V svojem imenu in v imenu učencev IV. razreda se lepo zahvaljujemo dr. Lokarjevi in dr. Kosovelovi za potrpljenje in tudi za zakusko.

Učenci V. r. osn. š. Finžgar v Barkovljah: Irina, Max, Sandra, Igor, Marko, Katja

Ob prazniku oboroženih sil, 4. novembra, bodo imeli vojaki v uniformi prost vstop v vse kinodvorane, ki so vključene v združenji AGIS in ANEC.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA IZ CELJA

Georges Feydeau

BOLHA V UŠESU

Režija Vinko Möderndorfer

V četrtek, 6. t. m., ob 16.00 - ABONMA RED H in I (mladinska)
ob 20.30 - ABONMA RED E (mladinski v četrtek)
v petek, 7. t. m., ob 20.30 - ABONMA RED A in D (premierski
in mladinski v sredo)
v soboto, 8. t. m., ob 20.30 - ABONMA RED B in F (prva in
druga sobota po premieri)
v nedeljo, 9. t. m., ob 16.00 - ABONMA RED C in G (prva in
druga nedelja po premieri).

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

gledališča

SSG
Slovensko stalno gledališče gostuje v Celju z Goldonijsko komedijo PRIMORSKE ZDRAHE: jutri, 3. t. m., ob 19.30; v torek, 4. t. m., ob 12. in 18. uri; v sredo, 5. t. m., ob 12. in 19. uri; v četrtek, 6. t. m., ob 12. uri in 19.30; v petek, 7. t. m., ob 19.30; v soboto, 8. t. m., ob 16. in 20. uri; v ponedeljek, 10. t. m., ob 12. uri ter v torek, 11. t. m., ob 14. uri in 19.30.

GLEDALIŠČE ROSSETTI
Pri osrednji blagajni v Pasaži Protti je v teku vpisovanje novih in obnovitev starih abonmajev.

Danes ob 16. uri (zadnja predstava): E. Albee, KDO SE BOJI VIRGINIJE WOLFF? Režija M. Missiroli. V glavni vlogi igra A. Proclmer in G. Ferzetti. V abonmaju odrezek št. 1. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Jutri, 3. t. m., ob 19.30 predpremiere: C. Goldoni L'ADULATORE. V Krožku za kulturo in umetnost pa bo jutri ob 18. uri o predstavi spregovoril prof. Elvio Guagnini.

Od 4. do 16. novembra bo Teatro Stabile Furlanije-Juljske krajine predstavilo delo L'ADULATORE C. Goldoni. V glavni vlogi Giulio Brogi. Režija Giorgio Pressburger. V abonmaju odrezek št. 2. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

CANKARJEV DOM
Velika dvorana
Danes, 2., in jutri, 3. novembra, ob 19.30: F. Mendelssohn-Bartholdy - Verdon, SEN KRESNE NOČI. Francoski balet iz Pariza.

Okrogla dvorana
V torek, 4. novembra, ob 20.30: SKLIČUJEM ZBOROVANJE - Večer z Jerco Mrzel, premiera v okviru nočnega programa. Glasba Jani Golob.

Srednja dvorana
Jutri, 3. novembra, ob 20. uri: M. Selimović, DERVIŠ IN SMRT, Pokrajinsko narodno gledališče - Priština.

Celovečerni filmi italijanskega režiserja PUPIJA AVATIJA: NOVOLETNO DARILO, USLUŽBENCI, MI TRIJE, SHOLASTIČNI KROŽEK IN ZEDER. Predvajali jih bodo 3., 6., 10., 13. in 14. novembra ob 20. uri v Mali in Srednji dvorani Cankarjevega doma.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
V sredo, 5. novembra, ob 20. uri: Lukas B. Suter SPELTERINI SE DVIGNE.

Danes obhaja v Križu naša draga
JUŠTA BOGATEC

93. rojstni dan. Še mnogo zdravih
in srečnih let ji želijo

hči, sin, snaha, vnuki in
pravnuki

koncerti

VERDI
Danes ob 16. uri (red G) peta predstava Verdijeve opere RIGOLETTO. Režija Lamberto Puggelli, dirigent Hubert Soudant, zbor vodi Andrea Giorgi.

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo. V ponedeljek, 10. novembra, ob 20.30 v gledališču Rossetti nastop skupine KVARTET PRO ARTE iz Zagreba.

kino

ARISTON - FESTIVAL FESTIVALOV - 15.00, 22.15 *Il nome della rosa*, dram., It.-Fr. 1986, 120'; r. Jean-Jacques Annaud; i. Sean Connery, F. Murray Abraham.

EXCELSIOR I - 15.30, 22.15 *Mission*, dram., VB 1986, 123'; r. Roland Joffé; i. Robert De Niro, Jeremy Irons.

EXCELSIOR II - 15.00, 22.00 *Momo*, fant., It.-ZRN 1986, 105'; r. Johann Schaaf; i. Radost Bockel, John Huston.

FENICE - 15.00, 22.15 *Cobra*, akc., ZDA 1986, 100'; r. George Pan Casmatos; i. Sylvester Stallone, Brigitte Nielsen
GRATTACIELO - 16.00, 22.15 *Grandi magazzini*, kom., It. 1986, 100'; r. Castellano e Pipolo; i. Christian De Sica, Heather Parisi.

NAZIONALE I - 15.45, 22.15 *Higlander*, dram., Avstral. 1986, 115'; r. Russel Mulcahy; i. Christopher Lambert, Roxanne Hart.

NAZIONALE II - 15.00, 22.00 *Demoni 2*, srh., It. 1986, 100'; r. Lamberto Bava; i. Natasha Hovey, Urbano Barberini.

NAZIONALE III - 15.20, 22.15 *Scuola di ladri*, kom., It. 1986, 100'; r. Neri Parenti; i. Paolo Villaggio, Lino Banfi.

EDEN - 15.30, 22.00 *La gatta bionda*, porn., □□

MIGNON - 15.00, 22.15 *Top Gun*, akc., ZDA 1986, 110'; r. Tony Scott; i. Tom Cruise, Kelly McGills

CAPITOL - 16.00, 22.00 *Scuola di polizia III: tutto da rifare*, kom., ZDA 1986, 100'; r. Jerry Paris; i. Michael Winslow, Steve Guttenberg.

ALCIONE - 15.30, 22.10 *L'onore dei Prizzi*, dram., ZDA 1985, 130'; r. John Huston; i. Jack Nicholson, Kathleen Turner.

LUMIERE FICE - 16.00, 21.30 *Il colore viola*, dram., ZDA 1985, 150'; r. Steven Spielberg; i. Whoopi Goldberg, Danny Glover.

VITTORIO VENETO - 15.30, 22.10 *Grosso guajo a China Town*, fant., ZDA 1986, 110'; r. John Carpenter; i. Kim Cattral, Kurt Russell.

RADIO - 15.30, 21.30 *I desideri di una donna erotica*, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

včeraj-danes

Danes, NEDELJA, 2. novembra
VERNE DUŠE

Sonce vzide ob 6.46 in zatone ob 16.51 - Dolžina dneva 10.05 - Luna vzide ob 6.56 in zatone ob 16.46.

Jutri, PONEDELJEK, 3. novembra
JUST

PLIMOVANJE DANES: Ob 2.43 najnižje -33 cm, ob 8.52 najvišje 61 cm, ob 15.34 najnižje -64 cm, ob 21.50 najvišje 34 cm.

PLIMOVANJE JUTRI: Ob 3.14 najnižje -28 cm, ob 9.20 najvišje 60 cm, ob 16.08 najnižje -65 cm, ob 22.30 najvišje 31 cm.

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 13,7 stopinje, zračni tlak 1018,2 mb ustaljen, veter 10 km na uro južni, vlaga 62-odstotna, nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 15,9 stopinje.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Nedelja, 2. novembra 1986
Dnevna služba - od 8.30 do 20.30
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4.

Nočna služba - od 8.30 do 20.30
Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4.
PROSEK (tel. 225141/225340), ŽAVLJE (tel. 274630) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Ponedeljek, 3. novembra 1986
Dnevna služba - od 8.30 do 20.30
Trg Cavana 1, Trg V. Giotti 1, Largo Osoppo 1 (Greta), Ul. Zorutti 19, Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Ul. S. Giusto 1, Lungomare Venezia 3 (Milje).

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).
FERNETIČI (tel. 229355) - od 8.30 do 13. ure. Od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.

GLASBENA
MATICA

TRST
Sezona 1986-87

2. abonmajski koncert

V petek, 7. t. m., ob 20.30
v stolnici sv. Justa

ANDJELKO KLOBUČAR
orgle
LJILJANA MOLNAR-TALAJIČ
sopran

Vabljeni!

SLOVENSKI
KLUB
V TRSTU
Ulica
sv. Frančiška 20

vabi v torek, 4. t. m., ob 20.30
v Gregorčičevo dvorano na

SPREHOD KOZI TRŽAŠKE PODOBE OB ROJSTVU STOLETJA

Diapozitive iz zbirk razglednic bo predvajal

FILIP FISCHER

K besedi posebej vabljeni ljubitelji tržaških starožitnosti.

V nedeljo, 9. t. m., ob 17. uri v občinski telovadnici v Repnu

ALPSKI KVINTET z zabavnim sporedom

Prireditelja:

KD Kraški dom
in ansambel TAIMS

MLADINSKA SKUPINA P. TOMAŽIČ

organizira v nedeljo, 9. t. m.,

3. lov na zaklad

Vpisovanje, in informacije na sedežu skupine v Partizanskem domu v Bazovici v ponedeljek, sredo in petek (od 20. do 22. ure), tel. 226446, ali vsak dan razen srede v Krožku ARCI pri Rumeni hiši (od 17. do 22. ure).

Bogate nagrade

Vabljeni

razne prireditve

SKD Barkovlje. V petek, 7. novembra, ob 20. uri bo v barkovljanskem društvu v Ul. Cerreto 12 predaval prof. Pavel Stranj O CANKARJU V TRSTU. Vabljeni vsi!

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu vabi na predavanje prof. Drašiča na temo TELESNA VZGOJA V STAREJŠI DOBI. Predavanje bo v Gregorčičevi dvorani v petek, 7. novembra, ob 16. uri. Prosimo točnost!

UNIFAX - Klub slovenskih univerzitetnih študentov priredi v soboto, 15. novembra, v Kulturnem domu v Gorici UNIFEST - zabavo za bodoče doktorje, doktorje in prijatelje. Vabila pri Unifaxovcih.

Od torika, 4. do sobote, 8. novembra 1986

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Trg Cavana 1, Trg V. Giotti 1, Largo Osoppo 1, Ul. Zorutti 19, Lungomare Venezia 3 (Milje), Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24.
FERNETTI (tel. 229355) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 19.30 do 8.30
Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).
FERNETIČI (229355) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA

optika
Viki
foto-kino
kontaktne leče

Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti)
TRST Telefon 77-29-96

BCTKB

Tržaška kreditna banka
Deželno spomeniško nadzorništvo
Narodna in študijska knjižnica

vabijo na otvoritev razstave

KELTSKI NOVCI V SLOVENIJI

TRST — Palača Economo, Trg Libertà 7 — v petek, 7. t. m., ob 11. uri

TRŽAŠKA KNJIGARNA

obvešča, da je rok za naročilo svetovne enciklopedije

ŽIVALI

podaljšan do 15. novembra. Izjemna priložnost, da pohitite!

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, razstavlja svoja dela BORIS ZULJAN.

V Konjušnici Miramarskega parka je do 30. novembra odprta razstava MAKSIMILJAN OD TRSTA DO MEHIKE.

Na Gradu sv. Justa je do 5. novembra od 10. do 13. in od 15. do 19. ure na ogled razstava MODA OBLAČENJA V TRSTU.

V galeriji Cartesius razstavlja do 7. novembra slikar RICCARDO TOMMASI FERRONI.

SKD Tabor - Opčine V Prosvetnem domu je odprta še jutri, 3. novembra, filatelištna razstava POŠTA PRI NAS IN PO SVETU. Urnik: od 10. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

V prostorih Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10, so na ogled velika platna SILVESTRA KOMELA.

V galeriji Malcanton bodo jutri, 3. novembra, ob 18. uri odprli razstavo slik milanskega slikarja Enza MELCHIORREJA. Razstava bo odprta do 18. novembra.

Od danes do 10. novembra bodo v galeriji Moderna - Korzo Italia 9 - na ogled dela slikarja Stefana DOVIERJA.

razna obvestila

SKlad M. Čuk in ZSKD prirejata celovečerni koncert SLOVENSKEGA OKTETA v ponedeljek, 10. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu sporoča, da bo seja upravnega odbora v četrtek, 6. t. m., ob 9.30 v društvenih prostorih.

Jutri, 3. novembra, dan, ki sledi dvema zaporednima praznikoma bodo trgovine v občini Devin-Nabrežina odprte.

Obveščamo, da bo jutri, 3. novembra, sprejemala razne oglase

REDAKCIJA
PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Urnik: od 9. do 13. ure.
Samo osmrtnice in sožalja: do 17. ure.

Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ in Dijaški dom S. Kovesel prirejata

ZIMOVANJE

v Zgornjih Gorjah pri Bledu od 27. 12. 86 do 3. 1. 87 za mladino od 11. do 17. leta.

Vpisovanje na sedežu SKGZ - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 744249 se nadaljuje vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure (razen ob sobotah).

BUS 48

MOŠKA IN ŽENSKA OBLAČILA

ponudba jeans LEVI'S - S. W. mod. 615 46.900 lir
ponudba jeans LEVI'S - S. W. mod. 501 z gumbi 57.000 lir
moške in ženske pletenine po 15.000 lir

IN DRUGA MODNA OBLAČILA PO UGODNIH CENAH

Ulica Brigata Casale 96 (Altura) — Telefon 821393

menjalnica

31. 10. 1986

Ameriški dolar	8.20	Japonski jen	8.20
Nemška marka	688.—	Švicarski frank	828.—
Francoski frank	210.—	Avstrijski šiling	97.70
Holandski florint	610.—	Norveška krona	185.—
Belgijski frank	32.50	Švedska krona	198.—
Funt sterling	1965.—	Portugalski eskudo	8.90
Irski šterling	1860.—	Španska peseta	9.80
Danska krona	180.—	Avstralski dolar	840.—
Grška drahma	9.70	Debeli dinar	2.60
Kanadski dolar	985.—	Drobni dinar	2.50

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE Tel.: Sedež 61446 - 68881
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Agencija Domjo 831-131

Segulin foto kino optika
TRST Ul. Mazzini 51 (0) 733-361

nedeljski televizijski in radijski sporedi

<p>RAI 1</p> <p>10.00 Dokumentarec: Al di là delle colline</p> <p>10.45 Risanka: Favole europee</p> <p>11.00 Maša</p> <p>11.55 Nabožna oddaja</p> <p>12.15 Kmetijska oddaja: Linea verde</p> <p>13.00 Dnevnik - TG L'una</p> <p>13.55 Tekmovanje: Toto-TV</p> <p>13.30 Dnevnik - vesti</p> <p>14.00 Zabavna oddaja: Domenica... in</p> <p>14.20 Športne vesti</p> <p>15.20 Športne vesti</p> <p>16.20 Športne vesti</p> <p>17.50 Italijansko nogometno prvenstvo in delni prenos tekme v B ligi</p> <p>18.20 Športna rubrika: 90. minuta</p> <p>18.40 Neposredno iz studia</p> <p>19.50 Vremenske razmere</p> <p>20.00 Dnevnik</p> <p>20.30 Film: Secondo amore (dram., ZDA 1955, r. Douglas Sirk, i. Rock Hudson, Jane Wyman)</p> <p>22.00 Športna nedelja</p> <p>23.50 Dnevnik - zadnje vesti</p> <p>23.55 Nedeljski koncert: Jan Sibelius - Simfonija št. 5 v Es-duru op. 82 (dir. Hermann Michael, Simfonični orkester RAI iz Turina.)</p>	<p>RAI 2</p> <p>10.00 Koncert: Brahms - Koncert v D-duru op 77 (violinist Uto Ughi, dir. Reynald Giovaninetti, Simf. orkester RAI iz Turina)</p> <p>10.45 Rubrika: In forma con...</p> <p>11.30 Film: Addio alle armi (vojni, ZDA 1932, r. Frank Borzage, i. Gary Cooper, Helen Hayes)</p> <p>13.00 Dnevnik - ob trinajstih</p> <p>13.25 Variete: Piccoli fans</p> <p>15.40 Dnevnik - Studio stadio, vmes motokros (italijansko prvenstvo 350 kub.)</p> <p>16.40 Variete: Chi tiriamo in ballo</p> <p>18.40 Dnevnik - Gol flash</p> <p>18.50 Variete: Chi tiriamo in ballo</p> <p>19.45 Dnevnik</p> <p>20.00 Športna nedelja</p> <p>20.30 Nanizanka: Miami Vice - Amore avvelenato</p> <p>21.30 Dnevnik - večerne vesti</p> <p>21.40 Nadaljevanka: Oppenheimer</p> <p>23.05 Koncert: Dunajska glasba</p> <p>23.35 Ital. nogometno prvenstvo</p> <p>0.10 Dnevnik - zadnje vesti</p> <p>0.10 Dokumentarec o elektroniki: Marconi, preteklost, sedanost, prihodnost</p>	<p>RAI 3</p> <p>12.15 Glasb. oddaja: Cantamare</p> <p>12.45 Glasbena oddaja: Stars</p> <p>13.25 Dokumentarna oddaja: Nino Manfredi o samem sebi</p> <p>14.35 Dokumentarec: I grandi lavori del mondo</p> <p>15.25 Dnevnik - Neposredni športni prenosi</p> <p>17.10 Film: IL libro della giungla (pust., ZDA 1942, r. Zoltan Korda, i. Sabù, Joseph Calleia)</p> <p>19.00 Dnevnik</p> <p>19.20 Deželni šport</p> <p>19.40 Glasbena oddaja: Presneti rock 1980-1985 (r. Gianni Orazi, i. Giulia Fossà, Dario Salvatori)</p> <p>20.30 Športna oddaja: Domenica gol</p> <p>21.30 Folklorna oddaja: Vloga otroka v ljudskem prazniku - La passata</p> <p>22.05 Dnevnik</p> <p>22.30 Italijansko nogometno prvenstvo A lige</p> <p>23.15 Glasbena oddaja: Jazz Club - McCoy Tyner Trio, z Joejem Hendersonom in Freddiejem Hubbardom (iz Umbria jazz '85 - r. Lorenzo Hendel, pripravil Alfonso de Liguoro)</p>	<p>RTV Ljubljana</p> <p>9.10 Poročila</p> <p>9.15 Otroška matineja: Živ žav, vmes risanka Smrkci</p> <p>10.10 Likovni živ žav</p> <p>10.15 Nanizanka: Zgodbe modrega telefona</p> <p>10.35 Nadaljevanka: Težki časi</p> <p>11.25 Koroška poje</p> <p>12.00 Kmet. odd.: Ljudje in zemlja</p> <p>13.00 Poročila</p> <p>15.35 Športni in turistični filmi: Življenjski vzpon</p> <p>15.55 Poročila</p> <p>16.00 TV kavarna</p> <p>16.55 Film: V starem Chicagu (ZDA 1937, r. Henry King, i. Tyron Power, Alice Faye, Don Ameche)</p> <p>17.00 V nedeljo popoldne iz Maribora</p> <p>18.45 Risanka</p> <p>19.00 Danes: Potrošniška porota</p> <p>19.30 Dnevnik in vreme</p> <p>20.00 Nadaljevanka: Internat</p> <p>21.00 Reportaža z nog. tekme Dinamo - Željeznik ali Partizan-Vardar</p> <p>21.30 Športni pregled</p> <p>22.10 Dokumentarec: Slovenci v zamejstvu (prip. Igor Gruden)</p> <p>22.45 Poročila</p>	<p>TV Koper</p> <p>14.00 Športna nedelja</p> <p>19.00 Nadaljevanka: La famiglia Ipavec (zgodba družine Ipavec, iz katere so zrasli znani glasbeniki, v II. polovici 19. stol. do l. 1921)</p> <p>20.00 Dok.: I. Mestrovic v Zagrebu (življenje in delo enega največjih jugoslovanskih kiparjev)</p> <p>20.30 Politični tednik: Settegiorni</p> <p>21.00 Film: Ordine delle SS - eliminare Borman! (vojni, r. Juan Antonio Bardem, i. George Maharis, Maria Perschy - Esesovskemu oficirju so naročili, naj iztakne znanstvenika Bormana, ki ga dolžijo sabotaže)</p> <p>22.50 Nanizanka: Charley</p> <p>23.25 Dokumentarec: Delta - Pot idej</p>
---	---	---	--	---

Za oddajo Slovenci v zamejstvu, ki jo bo oddajala RTV Ljubljana nocoj ob 22.10, je dopisnik ljubljanske televizije Igor Gruden s snemalcem Miranom Hrovatinom in tonskim tehnikom Pavlom Hrovatinom pripravil portret Borisa Raceta.

<p>CANALE 5</p> <p>8.30 Nanizanka: Mary Benjamin</p> <p>9.15 Verska rubrika</p> <p>10.00 Nanizanki: Maude, 10.30 Flo</p> <p>11.00 Napoved sporedov</p> <p>11.30 Glasbena oddaja: Superclassifica show</p> <p>Inf. odd.: Punto 7</p> <p>12.30 Variete: Buona domenica</p> <p>14.30 Nanizanka: Orazio</p> <p>17.00 Sodna rubrika: Forum</p> <p>19.00 Naniz.: Kate e Allie - Caro diario</p> <p>20.30 Nadalj.: Nord e Sud</p> <p>22.20 Inf. rubrika: Monitor</p> <p>23.20 Nanizanki: Mac Gruder e Loud, 0.20 L'ora di Hitchcock</p>	<p>le, Mimi e la nazionale di pallavolo, Masters, I dominatori dell'Universo, Kidd Video</p> <p>15.15 Nanizanka: I gemelli Edison</p> <p>15.50 Ris.: Nel mondo di Dangeons a Dragons, She-ra</p> <p>16.50 Naniz.: Huckleberry Finn e i suoi amici</p> <p>17.30 Risanki: Flash Gordon, 18.00 Robotech</p> <p>18.30 Nanizanke: Jennifer, 19.00 College, 19.30 New York New York</p> <p>20.30 Film: Operazione Crossbow (akcij., VB 1965, r. M. Anderson, i. S. Loren)</p> <p>22.45 Filmska rubrika</p> <p>23.00 Film: Party selvaggio (dram., ZDA 1975, r. James Ivory, i. Raquel Welch, James Coco)</p> <p>1.10 Nanizanka Vegas</p>	<p>13.00 Športna rubrika: Grand Prix</p> <p>14.15 Glasbena oddaja: Dee-Jay Television</p> <p>16.15 Nanizanke: Master, 17.15 L'uomo di Singapore, 18.00 Il pianeta delle scimmie</p> <p>19.00 Risanke: Alvin show, Muppet Babies, I Puffi</p> <p>20.30 Variete: Drive in</p> <p>22.15 Film: Io, modestamente, Mosé (kom., ZDA 1980, r. Gary Weis)</p> <p>0.15 Nanizanki: Ai limiti dell'incredibile, 1.15 Hardcastle & McCormick</p>	<p>20.30 Film: Io e Caterina (kom., It. 1980, r. Alberto Sordi, i. Alberto Sordi, Edwige Fenech)</p> <p>22.30 Nan.: Quattro in amore</p> <p>24.00 Športna rubrika: Fuori gioco</p> <p>0.30 Film: Poliziotto sprint (policij., 1977, r. S. Massi, i. G. Carlo Sbragia)</p>	<p>RADIO TRST A</p> <p>8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša; 9.45 Glasbeni mozaik; 10.15 Mladinski oder: Mali mož; 11.00 Glasbeni mozaik; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Nežiški zvon; 12.45 Glasbeni mozaik; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Karst Brothers - glasbeni kabaret; 15.00 - 19.00 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditelj; 15.30 Športne vesti; 17.30 Revija deželnih zborov Corovivo.</p>	<p>RADIO KOPER (slovenski program)</p> <p>10.30, 12.30, 14.30, Poročila; 9.00 Pozdrav, pregled dogodkov; 9.30 Sosednji kraji in ljudje; 11.00 Vročih deset; 11.30 Polje, kdo bo tebe ljubil; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Marika in Drejče; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.30 Planinski čaj; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Zaključek.</p>
<p>RETEQUATTRO</p> <p>8.30 Rubr.: Parlamento in</p> <p>9.20 Film: Capitan Blood (dram., ZDA 1935, r. Michael Curtiz)</p> <p>11.00 Nanizanka: Bravo Dick, 11.30 Con affetto Sidney, 12.00 Arabesque</p> <p>13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke Memole dolce Memo-</p>	<p>ITALIA 1</p> <p>8.30 Otroška odd.: Bim bum bam, vmes ris. Chappy, L'isola delle mille avventure, Pepero</p> <p>10.30 Sport</p> <p>12.00 Nanizanka: Hardcastle and McCormick</p>	<p>TELEPADOVA</p> <p>13.00 In. oddaja: Commercio e turismo</p> <p>13.30 Rubrika: La buona tavola</p> <p>14.00 predlogi: Roba da mati</p> <p>15.30 Nanizanka: Route</p> <p>16.30 Risanke: Uomo Tigre, Coccinella</p> <p>17.30 Film: Poverammore (dram., It. 1982, r. Vincenzo Salviani)</p> <p>19.30 Nanizanka: Che coppia quei due</p>	<p>TELEFRIULI</p> <p>14.00 Rubrika: Dryvin</p> <p>15.00 Variete</p> <p>17.00 Rubrika: Il sindaco e la sua gente</p> <p>19.00 Športna oddaja</p> <p>20.00 Nanizanka: Una famiglia piuttosto intraprendente</p> <p>20.30 Nanizanka: The Corruptors</p> <p>22.00 Športna rubrika</p> <p>23.00 Rubrika: Il salotto di Franca</p> <p>23.30 Rubrika: Roberta Pelle</p>	<p>LJUBLJANA</p> <p>5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.30, 17.00, 21.00 Poročila; 5.00 - 8.00 Jutranji spored; 8.07 Radijska igra za otroke; 8.35 Skladbe za mladino; 9.05 Še pomnite tovariši; 10.05 Matineja; 11.00 Naši poslušalci čestitajo; 12.05 Na današnji dan; 13.20 Za naše kmetovalce; 14.15 Naši poslušalci čestitajo; 15.00 Reportaža; 15.30 Medigra; 15.40 Poj amaterski zbori; 16.05 Humoreska: L. Hughes - Nekaj skupnega; 16.30 Melodije; 16.30 Pogovor s poslušalci; 17.05 Operne melodije; 17.50 Zabavna radijska igra; 18.44 Medigra; 19.00 Dnevnik; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer.</p>	<p>RADIO KOPER (italijanski program)</p> <p>7.15, 12.30, 19.30 Radijski dnevnik; 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 6.45 Koledarček; 7.00 Dobro jutro; 8.00 Prirčno vaši; 8.45 Oddaja o športu; 9.30 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.05 I magnifici sette; 10.35 Prost vstop; 11.00 Dogodki in odmevi; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Popoldanski spored; 15.00 Kaj je novega?; 16.00 Športna oddaja; 18.00 Glasbene aktualnosti; 20.00 Nočni spored.</p>

ponedeljkovi televizijski in radijski sporedi

<p>RAI 1</p> <p>10.30 Nadaljevanka: Come un uragano (1. del - r. Silverio Blasi; i. A. Lupo, A. Asti, C. Pani)</p> <p>12.00 Dnevnik - kratke vesti</p> <p>12.05 Variete: Pronto... chi gioca?</p> <p>13.30 Dnevnik</p> <p>13.55 Dnevnik - tri minute...</p> <p>14.00 Pronto... chi gioca? (2. del)</p> <p>14.15 Risanke: Remi</p> <p>15.00 Iz parlamenta</p> <p>15.30 Športni ponedeljek</p> <p>16.00 Film: Le mani sulla città (dram., It. 1963, r. Francesco Rosi, i. Rod Steiger, Salvo Randone)</p> <p>17.00 Dnevnik - kratke vesti</p> <p>17.05 Film (2. del)</p> <p>18.00 Dokumentarec: Osmi dan</p> <p>18.30 Kviz: Parola mia</p> <p>19.40 Almanah jutrišnjega dne</p> <p>19.50 Vreme in dnevnik</p> <p>20.30 Film: Chi ucciderà Charley Varick? (dram., ZDA 1974, r. Don Siegel, i. Walter Matthau, Joe Don Baker)</p> <p>22.20 Dnevnik</p> <p>22.30 Filmske novosti</p> <p>22.35 Posebna oddaja: Speciale TG1</p> <p>23.45 Tennis: Lendl - McEnroe</p>	<p>RAI 2</p> <p>11.45 Variete: Cordialmente</p> <p>13.00 Dnevnik - ob trinajstih</p> <p>13.25 Dnevnik. C'è da vedere</p> <p>13.30 Nanizanka: Quando si ama</p> <p>14.20 Risanke: Braccio di ferro</p> <p>14.30 Dnevnik - kratke vesti</p> <p>14.35 Mladinska oddaja: Tandem</p> <p>16.55 Inf. odd.: Io insegno... tu impari</p> <p>17.30 Dnevnik - kratke vesti</p> <p>17.35 Nanizanka: Lui, lei e gli altri</p> <p>18.05 Inf. oddaja: Spaziolibero</p> <p>18.20 Dnevnik - Šport</p> <p>18.30 Naniz.: Il commissario Köster</p> <p>19.40 Vremenska napoved: Meteo 2</p> <p>19.45 Dnevnik</p> <p>20.20 Dnevnik - Šport</p> <p>20.30 Dnevnik - Dossier</p> <p>21.15 Dokumentarec: Ambiente - La sfida del 2000</p> <p>22.00 Dnevnik - večerne vesti</p> <p>22.10 Nadaljevanka: Capitol</p> <p>23.10 Verska rubrika: Protestantesimo</p> <p>23.40 Dnevnik</p> <p>23.50 Dokumentarec: Menežer</p> <p>0.20 Film: La fine dell'avventura (dram., ZDA, 1954, r. Edward Dmytryk, i. Deborah Kerr, Van Johnson)</p>	<p>RAI 3</p> <p>12.10 Dokumentarec: 1986 - Il Trentino (pripravil A. Folcheraitere)</p> <p>12.30 Dokumentarec: Benetke - 20 let po poplavi</p> <p>13.00 Nadaljevanka: Confessioni del cavaliere d'industria Felix Krull</p> <p>14.00 Tečaj ruskega jezika</p> <p>14.25 Tečaj francoskega jezika</p> <p>14.55 Simfonični koncert: Alfred Brendel izvaja Schuberta - Sonata v A-molu op. 143 in Sonata v C-duru</p> <p>15.50 Glas. odd.: Speciale Dadaumpa</p> <p>16.00 Italijansko nogometno prvenstvo A in B lige</p> <p>18.25 Glasbena oddaja: Kantavtorji in... (gost Ivano Fossati)</p> <p>19.00 Dnevnik</p> <p>19.30 Deželne športne vesti</p> <p>20.05 Dokumentarec: Italijanske dežele - Rimska Campania</p> <p>20.30 Dokumentarna oddaja: Nino Manfredi avtor samega sebe</p> <p>21.30 Dnevnik</p> <p>21.40 Aktualna oddaja: Klepsidra</p> <p>22.15 Športna oddaja: Ponedeljkov proces</p> <p>23.30 Dnevnik</p>	<p>RTV Ljubljana</p> <p>9.00 TV mozaik: Zrcalo tedna</p> <p>9.20 Integrali</p> <p>15.45 TV mozaik (pon.)</p> <p>17.20 Poročila</p> <p>17.25 Spored za otroke: Irinin hočem - 17.45 Nadaljevanka: Smogovci (1. del)</p> <p>18.15 Zbori: Naša pesem - Maribor '86</p> <p>18.45 Risanka</p> <p>19.00 Danes - Podravske obzornik</p> <p>19.30 Dnevnik</p> <p>19.55 Vremenska napoved</p> <p>20.05 Nadaljevanka: Zlati fantje</p> <p>21.00 Aktualno: O gospodarstvu v Sloveniji in Jugoslaviji</p> <p>21.40 Poletni festival Križanke 86</p> <p>22.20 Poročila</p>	<p>TV Koper</p> <p>14.00 TV novice</p> <p>14.10 Program za otroke z risankami, nanizankami in dokumentarcem</p> <p>17.30 Zdravniški rubriki: Zdravnik in pacient, nato Zdravnik in otrok</p> <p>19.00 Odprta meja</p>
--	---	---	--	--

Ves teden bo gost oddaje Parola mia (Raib ob 18.30) kantavtor Amedeo Minghi

V današnji Odprti meji bodo med drugim naslednji prispevki:
Trst - Svečanost pb dnevu mrtvih
Trst - Boris Race - portret manjšinskega voditelja
Ponedeljkov športni pregled:
Prosek: košarka Kontovel Electronic Shop - Breg Adriatherm
Nabrežina: odbojka Meblo-Tregarofani Padova
Trebnje: nogomet Primorec - Mladost

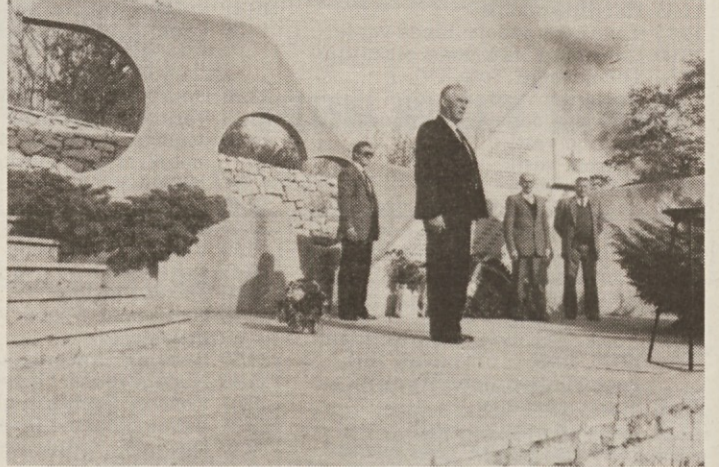
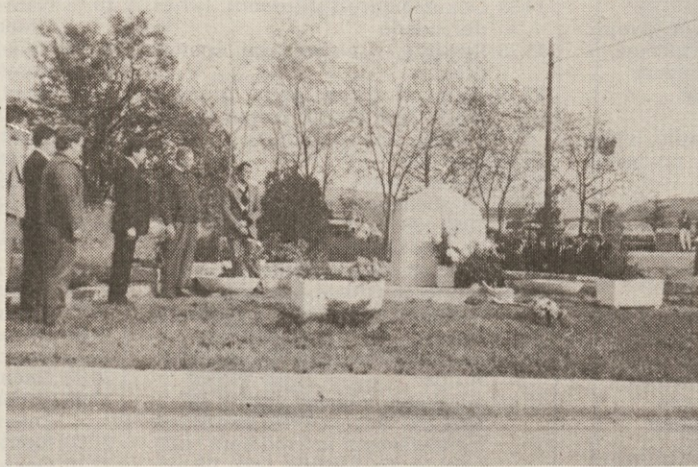
<p>CANALE 5</p> <p>8.30 Nanizanka: Una famiglia americana</p> <p>9.20 Nadaljevanki: Una vita da vivere, 10.15 General Hospital</p> <p>11.15 Kvizi: Tuttafamiglia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito</p> <p>13.30 Nadaljevanka: Sentieri, 14.20 La valle dei pini, 15.10 Così gira il mondo</p> <p>16.00 Dok.: Big Bang</p> <p>16.30 Nanizanka: Tarzan</p> <p>17.30 Kviz: Doppio Slalom</p> <p>18.00 Nanizanke: Super Vic-ky, 18.30 Kojak</p> <p>19.30 Studio 5 - Spektakel</p> <p>20.30 Film: Ratataplan (kom., It. 1979, r. Maurizio Nichetti)</p> <p>22.15 Informativna oddaja: Skrivnostna Italija</p> <p>23.05 Rubrika: Sport 5</p>	<p>incantevole Creamy, Le avventure della dolce Katy, She-Ra</p> <p>14.30 Nanizanka: La famiglia Bradford</p> <p>15.30 Film: Peccatori senza peccato (dram., ZDA 1947, r. Victor Saville)</p> <p>17.30 Nadaljevanka: Febbre d'amore</p> <p>18.15 Kviz: C'est la vie, 18.45 Il gioco delle coppie</p> <p>19.30 Nanizanka: Charlie's Angels</p> <p>20.30 Film: Un posto ideale per uccidere (krim., It. 1971, r. Umberto Lenzi, i. Ornella Muti, Irene Pappas)</p> <p>22.15 Film: I guerrieri (vojni, ZDA 1970, r. Brian G. Hutton, i. Clint Eastwood, Telly Savalas)</p> <p>0.55 Filmske novosti</p> <p>1.25 Nanizanka: Vegas</p>	<p>14.00 Glasbeni oddaji: Candid camera, 14.15 Dee-jay television</p> <p>15.00 Nanizanki: La famiglia Addams, 15.30 Furia</p> <p>16.00 Otroški spored: Bim, Bum, Bam vmes risanke Holly e Benji, Lady Oscar, Occhi di Gatto</p> <p>18.00 Nanizanke: La casa nella prateria, 19.00 Arnold, 19.30 Happy Days</p> <p>20.00 Nanizanke: Love me Licia, 20.30 Magnum P.L., 21.25 Simon and Simon</p> <p>22.20 Dok.: Jonathan</p> <p>23.20 Glas. odd.: Rock opolnoči - Stop Making Sense</p> <p>0.50 Nanizanki: Toma, 1.50 Master</p>	<p>19.30 Nanizanka: Misfits</p> <p>20.30 Film: Pronto ad uccidere (krim., 1976, r. Franco Prosperi)</p> <p>22.30 Nanizanka: Half Nelson</p> <p>23.30 Film: L'aratro e le stelle</p>	<p>RADIO TRST A</p> <p>7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00, Poročila; 9.00 Maša; 9.45 Glasbeni mozaik; 10.15 Mladinski oder: O havlovskem povodnem možu; 10.35 S koncertnega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo, Liki iz naše preteklosti (Tržaški škof Leopold Petazzi); Mozaik; 13.20 Ceciljanka: zbor Sv. Antona Novoga iz Trsta, dekliški zbor Steverjan in mešani zbor Štandrež; 13.40 Glasbene skice; 14.10 Otroški kotichek: Lahkih nog naokrog; 14.30 Mladinski pas: Glasbene skice; 16.00 Zbornik: Osebn; 16.20 Glasba; 16.40 Simfonični orkester RTV Ljubljana; 18.1 Kmetijski tednik; 18.30 Glasba.</p>	<p>RADIO KOPER (slovenski program)</p> <p>13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme, prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Servis; 8.00 Prenos Radia LJ; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 13.40 Mladi primorski glasbeniki; 14.05 V diskoteki; 14.40 Iz kulturnega sveta; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Športni dogodki; 17.40 Naši zbori pojo; 18.00 Še pomnite tovariši.</p>
<p>RETEQUATTRO</p> <p>8.30 Nanizanki: Vegas, 9.20 Switch</p> <p>10.10 Film: Capitan Blood (pust., ZDA 1935, r. Michael Curtiz, i. Errol Flynn)</p> <p>12.00 Nanizanki: Mary Tyler Moore, 12.30 Vicini troppo vicini</p> <p>13.00 Otroški spored: Ciao ciao, vmes risanke L-</p>	<p>ITALIA 1</p> <p>8.30 Nanizanke: Fantasi-landia, 9.20 Wonder Woman, 10.10 L'uomo da 6 milioni di dollari, 11.00 Cannon, 12.00 Agenzia Rockford, 13.00 La strana coppia, 13.30 Tre cuori in affitto</p>	<p>TELEPADOVA</p> <p>11.00 Nadaljevanki: Bella-mia, 12.00 Senorita Andrea</p> <p>13.00 Risanke: Transformers, Mask</p> <p>14.00 Nadaljevanki: Pagine della vita, 15.00 Senorita Andrea</p> <p>16.30 Risanke: Uomo Tigre, Belle e Sebastien, Gigi la trottola, Transformers, Voltron, Mask</p>	<p>TELEFRIULI</p> <p>13.30 Nogomet: Genoa - Tristina</p> <p>15.30 Glas. odd.: GTX Music</p> <p>17.45 Športna oddaja</p> <p>19.15 Dnevnik</p> <p>20.00 Nanizanka: Una famiglia piuttosto intraprendente</p> <p>20.40 Nogomet: Udinese - Ascoli</p> <p>22.30 Dnevnik</p> <p>23.00 Košarka</p>	<p>LJUBLJANA</p> <p>5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Jutranji spored; 8.05 Aktualni problemi marksizma; 8.25 Ringaraja; 8.40 Izberite pesmico; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Orkestri; 12.30 Kmetijski navet; 12.40 Godbe; 13.00 Danes do trinajstih; 13.30 Melodije; 13.50 Križem-kraž; 14.05 Zbori; 14.30 Mozaik; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Glasba; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Na ljudsko temo; 18.25 Zvočni signali; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Veseli planšarji; 20.00 Kulturni globus; 20.10 Zaprlešite z nami; 21.05 Moskovska filharmonija; 22.30 Ob domačem ognjišču; 22.50 Literarni nočturno; 23.05 Zimzelene melodije.</p>	<p>RADIO KOPER (italijanski program)</p> <p>6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.45 Koledarček; 7.00 Dobro jutro; 8.00 Prirčno vaši; 8.35 Po vaši izbiri; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Zdravo otroci; 10.35 Vstop prost; 11.00 Pismo iz...; 11.15 Perfetta armonia; 11.30 Na prvi strani; 11.40 Intervju: Paolo Scheriani; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Glasba; 15.00 Zdravo otroci (pon.); 15.45 Sintonzatissimi; 16.00 Rock glasba; 16.15 Edig Galletti; 16.33 Blitz; 17.00 Rubbling; 17.33 Metal Health; 18.33 Romantične simfonije; 20.00 Nočni spored.</p>

RADIO OPČINE

10.00 Tedenski horoskop; 17.00 Mix time; 18.30 Športni komentar; 20.00 Klasična glasba; 21.00 Literatura; med oddajami, podnevi in ponoči, glasba.

V vseh naših krajih počastili umrle za svobodo

Spominske svečanosti pred spomeniki padlim

Na vseh pokopališčih smo se včeraj spomnili naših umrlih svojcev. Spomnili smo se tudi vseh tistih, ki so padli med narodnoosvobodilnim bojem, in katerim so naši ljudje po vseh vaseh postavili lepe spomenike.

Na glavnem goriškem pokopališču so zastopniki SKGZ in VZPI-ANPI ter

Generalnega konzulata SFRJ iz Trsta položili vence pred spomenik-kostnico tukajšnjih slovenskih ter italijanskih partizanov in pred spomenik pripadnikom Jugoslovanske armade, ki so padli med zadnjo vojno. V Gorico je prišel novi generalni konzul SFRJ Livij

Jakomin, ki je pred tem položil vence tudi v Gonarsu, kjer so pokopani posmrtni ostanki nad 400 internirancev. V Štandrežu se je zbralo veliko ljudi. Pela sta oba zbora društva Oton Župančič. V Podgori je pred spomenikom pel zbor Andrej Paglavec, recitali so osnovnošolski otroci.

V Doberdolu so se predstavniki Občine in borcev poklonili spomenu padlih pred spomenikom, ki stoji sredi vasi. Domači borci so položili cvetje pred spomenik na Palkišču. V sovodenjski občini so bile svečanosti pred spominskimi obeležji v Sovodnjah, na

Vrhu, v Gabrjah in na Peči. Prisotni so bili zastopniki Občinske uprave, borcev, drugih organizacij, domači pevci so zapeli žalostinke. Podobne svečanosti so bile v Števerjanu in na Jazbinah ob udeležbi predstavnikov Občinske uprave ter domačinov.

V četrtek zvečer v Kulturnem domu

Plesalci in klapa iz Splita nam nudijo dalmatinsko folkloro in pesmi

Dalmatinske plesalce in pevce smo v Gorici že imeli v gosteh. Najprej je, sredi sedemdesetih let, takratna Slovenska prosvetna zveza povabila v naše mesto splitsko folklorno skupino, ki je k nam prišla s klapo, t. j. z malim pevskim zborom. V okviru delovanja iste Zveze smo zatem lahko poslušali še eno dalmatinsko klapo. V Gorico je prišla za Prešernovo proslavo, takrat ko smo praznovali desetletnico Sovodenjskega noneta in so v Gorico prišli v goste razni mali zbori.

Zveza slovenskih kulturnih društev nam sedaj pripravlja še eno tako gostovanje. K nam prihajata folklorna skupina in klapa Kulturno-umetniškega društva Jedinstvo iz Splita. Nastop v Gorici bo v četrtek, 6. novembra, ob 20. uri, v Kulturnem domu. Gre za izjemen obisk, saj bo v teh dneh splitsko društvo nastopilo le še v Ljubljani.

Kulturno umetniško društvo Jedinstvo je bilo ustanovljeno leta 1919 in spada med najstarejša društva v Jugoslaviji. Bogato zgodovino društva je pričel zapisovati mešani pevski zbor, od leta 1945 pa tradicijo nadaljuje folklorni ansambel, ki ga sestavljajo mladi delavci in študentje.

Za mnoge nastope doma in v tujini je ansambel prejel visoka priznanja za izvirno predstavitev jugoslovanske folklorne. Nagrade so dobili v Arezzu, Dijonu, Langollenu, Londonu, Salernu, Middlesboroughu, Burgasu, ter tudi v Gorici, kjer so nastopili na festivalu folklorne leta 1977 in dobili prvo nagrado. Nastopili pa so še drugje po svetu in seveda v vsej Jugoslaviji.

V Gorici bomo lahko občudovali dalmatinske plesne in nošnje. Skupina pa bo prikazala tudi druge plesne jugoslovanskih narodov. Mešana klapa pa bo pela priljubljene in melodiozne dalmatinske pesmi.

Obeta se nam torej zares lep kulturni užitek. V Kulturni dom torej, v četrtek zvečer.

V pripravi gostinski vodič

V Gorici se je prejšnji večer sestal odbor Gostinske sekcije SDGZ, da preuči možnost izdaje gostinstvo-turističnega vodiča za gostinske obrate včlanjene v združenju.

Pobuda, tako so ugotovili goriški gostinci, je zelo zanimiva. Obvezno pa je treba stopiti v stik s tržaškimi in beneškimi kolegi, da bi tudi ti pristopili k akciji, tako da bi vodič zajel vso slovensko gostinsko ponudbo od Milj do Trbiža. Izvolili so tričlansko komisijo, ki bo spremljala vse nadaljne faze te zelo zanimive pobude.

Na isti seji so se domenili tudi o pripravah za letošnji gospodarski praznik, to je družabno srečanje slovenskih gospodarstvenikov, ki bo v Kulturnem domu v Sovodnjah v soboto 22. novembra.

Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete se zahvaljujeta vsem izvajalcem, govornikom, sodelavcem, ustanovam in organizacijam, ki so prispevale, da je Gregorčičeva proslava v Gorici bila deležna tolikšnega uspeha.

razna obvestila

Kulturno društvo Oton Župančič v Štandrežu priredi 8. novembra ob 20. uri martinovanje v Domu Andreja Budala. Igrali bodo Novi Laposi.

Martinovanje SPD Gorica bo 16. novembra v Ajdovščini. Prijave do 11. novembra v trgovini Bavcon, pri Ivu Nanutu v Štandrežu in pri Branku Kuzminu v Sovodnjah. Na razpolago bo tudi avtobus.

Martinovanje Mladinskega odseka KD Sovodnje bo 8. novembra v Kulturnem domu v Sovodnjah. Prijave in informacije nudijo Ivana Butkovič, tel. 882105, in Nada Fajt, tel. 882345, najkasneje do srede, 5. novembra.

Društvo slovenskih upokojencev priredi v nedeljo, 9. novembra, ob 16. uri martinovanje v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vstop samo z vabili. Vpisujejo jutri, v ponedeljek, na sedežu društva v Ulici della Croce ter vsi poverjeniki po vaseh.

včeraj-danes

V goriški občini so v tednu od 26. 9. do 31. 10. zabeležili gibanje prebivalstva kot sledi:

RODILI SO SE: Federico Fileti, Francesco Longo, Roberto Buzzinelli, Elisa Monticoli, Angelina Culot, Enrico Vinti.

UMRLI SO: 78-letni upokojenec Nicolo Cabass; 68-letni upokojenec Franc Pavšič; 79-letna upokojenka Štefanija Rijavec vd. Clede; 77-letna upokojenka Jospina Cingerli; 82-letna upokojenka Angela Cattaneo vd. Borra; 75-letna upokojenka Noemi Grion; 75-letna gospodinja Emilia Bulla; 45-letni zidar Franco Riz; 81-letna upokojenka Valeria Debianchi; 92-letna gospodinja Teresa Riavez; 79-letni Avguštin Devinar; 96-letna Viljemina Bukovec vd. Kovačič; 72-letni upokojenec Emil Bregant; 76-letni kmet Pavel Klinec; 69-letni upokojenec Giuseppe Pantano; 81-letna gospodinja Kristina Markič vd. Paoli; 89-letni upokojenec Luigi Visintin; 80-letni upokojenec Sebastiano Corazza; 72-letni upokojenec Riccardo Sgubin; 80-letna upokojenka Marija Rutar.

POROČILI SO SE: Učitelj Livij Pahor in turistični vodič Aleksandra Ravnik; zdravnik Leonardo Recchia in študentka Antonella Franco.

OKLICI: živinozdravnik Carlo Merici in farmacevtka Valeria Baldini; policist Pasquale Ventola in trgovska prodajalka Manuela Samari; obrtnik Bogomil Brajnik in gospodinja Annamaria Morato.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Giardino, Korzo Verdi 57, tel. 84879.

izleti

Splitski dnevnik Slobodna Dalmacija priredi od 27. novembra do 3. decembra letos, z odhodom z Reke, križarjenje z ladjo »Slavija« vzdolž dalmatinskih otokov in v Južno Italijo, kjer so se formirale prekomorske brigade. Cena 110.000 dinarjev. Informacije in vpis tudi na goriški upravi Primorskega dnevnika, Ul. 24. maja 1, tel. 83382.

SPD Gorica priredi v nedeljo, 9. novembra, pohod proti Kambreškemu in Livku. Podroben program bomo sporočili naknadno.

prispevki

Gradbeno podjetje Stanko Košič daruje 100 tisoč lir za sekcijo prostovoljnih krvodajalcev v Doberdolu.

Goriški sekciji Društva prostovoljnih krvodajalcev so podarili naslednje denarne zneske: Traversa, Mazzoni, Defilippo, Antoniazzi, Giorni, Scollo in Marchesan 100 tisoč lir, zakonca Chiussi in Selva 30 tisoč, družini Adalgisa in Glessi 40 tisoč, Fabio Dean in Ermanno Janzen Innamorati 24 tisoč lir.

Na zahtevo občinstva v kinodvorani

VITTORIA
TOP GUN
Lassù con il meglio del meglio

kino

Gorica

VERDI 15.30 - 22.00 »Cobra«. Igra S. Stallone. Prepovedan mladini pod 14. letom.

CORSO 15.30 - 22.00 »Grandi magazzini«. **VITTORIA 16.00 - 22.00** »Top gun - lassù con il meglio del meglio«.

Tržič

COMUNALE 16.00 - 22.00 »Absolute beginners«. D. Bowie. Prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR 14.00 - 22.00 »Poltergeist«.

Krmin

OBČINSKO GLEDALIŠČE 15.30 - 22.00 »La mia Africa«. Režija Sydney Pollack.

Nova Gorica in okolica

SOČA 16.00 in 18.00 »Srca in oklep«, ob 20.00 »Rush«.

DESKLE 17.00 in 19.30 »Divji otok«.

POGREBI

Danes, v nedeljo, 2. novembra, v Gorici ob 10.30 Bernarda Kolenc v. Fanin iz mrliške veže splošne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 12. uri Giacomo Caltana iz mrliške veže splošne bolnišnice na glavno pokopališče.

Jutri, v ponedeljek, ob 8. uri Marija Rutar iz bolnišnice Janeza od Boga v stolnico in na glavno pokopališče, ob 9.30 Sebastiano Corazza iz mrliške veže splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo, Ul. E. Toti 52, tel. 72701.

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja ob izgubi našega dragega

Franca Pavšiča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani in na katerikoli način počastili njegov spomin.

Družina

Gorica, 2. novembra 1986

Obljuba o skorajšnjem začetku tečaja 150 ur na šoli Trinko

Najbrž se je še vedno odprto vprašanje začetka slovenskega tečaja 150 ur premaknilo z mrtve točke. Pokrajinski odbornik za šolstvo dr. Mirko Spacapan se je konec tedna na prosvetnem ministrstvu v Rimu pogovoril o tem vprašanju z direktorjem oddelka za srednješolsko vzgojo dr. Cinajem in tajnikom ministrice dr. Rubinacijem. Funkcionarja sta razumela, da gre slovensko šolstvo ocenjevati drugače kot ostalo šolstvo v državi in obljubila, da bosta dekret o ustanovitvi slovenskega tečaja v Gorici podpisala v prvih dneh tedna.

Kot je znano se je letos v ta tečaj na Nižji srednji šoli Ivan Trinko v Gorici vpisalo več kot dvajset učencev. Število je zadovoljivo. Vendar pa so tukajšnje šolske oblasti stvar pojmovale na čuden način. Na razpolago za vso Goriško je bilo osem razredov. Štiri so dodelili Tržiču, štiri Gorici. Vse le za italijanske šole, tako da je slovenska šola ostala na cedilu. Sedaj je upati, da se stvar premakne z mrtve točke in da se bo pouk pričel čimprej.

■ V trčenju na križišču med Verdijevim korzom in Ul. Garibaldi se je včeraj ponoči okrog pol enih lažje ponesrečil 20-letni Stefano Sulin iz Ul. Cipriani 97. Zaradi poškodb na glavi in udarca v tilnik se bo zdravil 10 dni.

V prodaji meso proste cone

V začetku novembra bo v prodajalnah na razpolago kontingent mesa proste cone za november in december. Uporabniki bodo lahko kupili meso — najkasneje do 31. decembra — z osebnimi kartončki po naslednjem kriteriju:

kartončki št. 45 bele barve za nakupe v goriški in sovodenjski občini; kartončki št. 45 zelene barve z rdečo prečno črto za nakupe v Števerjanski občini; kartončki št. 44 zelene barve za nakupe v vseh ostalih občinah.

Goriška Trgovinska zbornica nadalje obvešča, da je v trgovinah še vedno na razpolago sladkor proste cone. Kupiti ga bo treba najkasneje do 15. decembra.

DOMA IN V SVETU DOBRO POZNAN

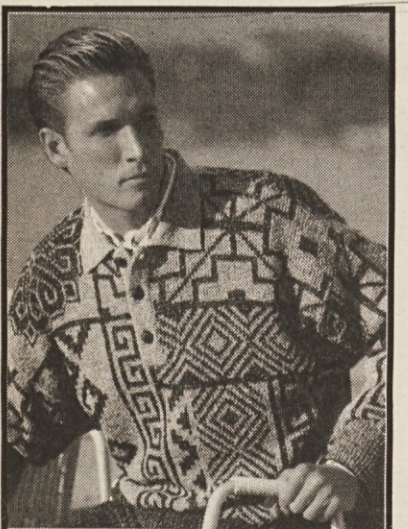
SLOVENIJALES

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

La Goriziana S.R.L.

GORICA - Via D. D'Aosta 180 - Tel. (0481) 22351 (avtomatska centrala) TELEX: 460107 LAGORI I

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

LA MAGLIA

TRŽIČ - Ul. Roma 58
Telefon: 0481/73174

V ponedeljek, 3. novembra bo trgovina odprta!

Zares mogočna Gregorčičeva proslava

V Gorici in tudi v drugih krajih naši ljudje še vedno govorijo o zares mogočni in nadvse uspehi Gregorčičevi proslavi, ki je bila v nedeljo zvečer v goriskem avditoriju. O njej smo obširno poročali ter poudarili pomen take kulturne prireditve, ki je izzvenela kot manifestacija naše biti in prisotnosti v tem mestu. Prav tako kot pred osem desetimi leti, ko so tisoči prisostvovali pogrebu Simona Gregorčiča na Travniku, v Gosposki ulici, na Kornu, na Goriščku, na Solkanski cesti in zatem v vseh obljudenih naseljih v Soški dolini tja do Kobarida in do Vrsnega pod Krnom. Danes objavljamo še eno sliko z nedeljske proslave, ki naj bo dokaz priljubljenosti, ki jo je Simon Gregorčič deležen tudi v današnjem času.

Slavnostni govor Filiberta Benedetiča, ki nam je pravilno prikazal dogajanje na začetku stoletja na Goriškem ter takratne osebe in dogajanje povezal z današnjo stvarnostjo, je bil v celoti objavljen v našem dnevniku. Nekaterim govor ni bil všeč. Očitno nekaterim ni, da bi povedali resnico o nekaterih ljudeh naše preteklosti.

Nekako v ozadju, kot je sicer ob vsaki prireditvi, pa so ostali tisti, ki so zanj organizacijsko poskrbeli. Člana pripravljalnega odbora proslave Rudi Pavšiča smo zato zaprosili, da nam pove nekaj v zvezi s tem.

Dejal nam je: »Najprej bi se v imenu pripravljalnega odbora ter obeh zvez, ki sta bili nositeljici pobude, zahvalil vsem za trud in prizadevanje, ki so ga vložili, da je osrednja Gregorčičeva proslava zrasla v mogočno

kulturno manifestacijo. V prvi vrsti gre omeniti vse izvajalce, govornika, ustanove in organizacije, in seveda vse ostale, ki so nam v dvomesečnih pripravah stali ob strani v skupni želji, da bi dostojno proslavili Goriškega slavčka. Posebno zahvalo pa bi naslovil občinstvu, ki nas je najprijetneje nagradilo z veliko prisotnostjo v dvorani.

Mimo vrednosti proslave, pa je nedeljski večer v avditoriju poudaril, da je ljubiteljska kultura na Goriškem lahko izraz kakovosti in dovršenosti. Pri tem ne mislim samo na skupni nastop zborov, marveč tudi na oblikovno dovršenost Bevčarjeve stene in lepakov, na tehnično izpiljenost Košute in Klanjščka, na skrb pri prevajanju Vetrha ter na »profesionalni« pristop vseh članov pripravljalnega odbora, ki so v to vložili nemalo truda in prostega časa. Vsi ti pokazatelji so nam v jamstvo, da so poti ljubiteljske kul-

ture, ki smo jih izbrali, pravilne, in da bo v bodoče kazalo nanje ponovno stopiti in, tako kot za Gregorčiča, za trenutek postati ob važnem jubileju ali kulturnem dogodku.

Ne vem, če v naslednji misli izrazam mnenje vseh, ki smo bili zraven v pripravi proslave. Menim pa, da pomeni Gregorčičev večer, s kulturnega vidika, isto kot je bil Travniki 1984 z narodnostnega. Enotnost misli in dejanja je torej potrebna in nujna samo pod pogojem, da si zanj vsi prizadevamo in da v njej iščemo iste cilje. Goriška kulturna sezona se je torej pričela z dvema dogodkoma izredne pomembnosti. Abonmajski nastop našega gledališča v Kulturnem domu ter Gregorčičeva proslava v Avditoriju. Kot kulturni delavec bi si želel, da bi tako tudi nadaljevali in s tem dokazali našo vitalnost, trdno voljo do obstoja, olikanega sožitja in napredka.

Obnavljanje goriske godbe

V Gorici nekateri občutijo potrebo po domači godbi na pihala. Svojičas je bil v Gorici tak ansambel. Že več let smo brez njega. K nam prihajajo, ko se pokaže potreba, godbe iz drugih krajev Goriške. O pomanjkanju godbe so razpravljali v rajonski skupščini za Svetogorsko četrt-Placuto. Sklenili so ustanoviti godbo. Prijave godbenikov oziroma tistih, ki bi se hoteli pridružiti, sprejemata predsednik skupščine Giovanni Podbersig (tel. 82038) ter svetovalec Giorgio Dellago (tel. 86375).

V isti skupščini so tudi sklenili, da bodo njih zborna dvorana v stavbi v Ulici Orzoni 54 dali v brezplačno uporabo mladinskim glasbenim skupinam, to je orkestrom, za njihove vaje.

Po predavanjih Bratuževe in Renerja Plastičen prikaz bogastva primorske kulturne ustvarjalnosti

Dosedanja predavanja o slovenski kulturi in umetnosti, ki jih je v prejšnjem mesecu priredil Inštitut za versko in družbeno zgodovino v Gorici, so vzbudila veliko zanimanja tako pri italijanski kot pri slovenski publiko. V mali dvorani Centra Fogar je bilo vse štiri večere vse polno ljudi. Okrog sto vsakokrat. Vsak večer smo lahko poslušali dve predavanji. Slovenski predavatelji s te in druge strani državne meje so nam podali plastičen prikaz kulturnega in umetniškega udejstvovanja Slovencev v primorskem prostoru. Omenili so tudi vplive, ki so našo kulturo oplajali tako z Zahoda kot s Severa in Vzhoda.

Publika je z zanimanjem spremljala to, kar so predavatelji povedali. Del publike so sestavljali italijanski sosesčani. Vsak večer pa je bilo prisotnih veliko slovenskih ljudi. Brez dvoma je velika škoda, da ni bilo več italijanske publike. Videli pa smo nekaj stalnih obrazov, v glavnem intelektualcev, ki so hoteli kaj več izvedeti o nas in o naši kulturi. Posegali so tudi v diskusijo z zanimivimi vprašanji. Med prisotnimi pa so bili tudi taki, ki so nam nasprotni in ki so skeptično poslušali tako predavatelje kot diskutante.

Zakaj ni bilo na teh predavanjih več italijanske publike? Precej zaradi nezanimanja, ki ga nekateri kažejo do katerekoli naše problematike. Najbrž pa je treba iskati razlog za tako nezanimanje tudi v skopem obveščanju v tukajšnjih sredstvih javnega informiranja. Predsednik Inštituta, profesor s Tržaške univerze Fulvio Salimbeni, ki sicer pogosto piše na tretjo stran tržaškega Il Piccolo, je na zadnjem predavanju povedal, da, ko je izrazil željo, da bi o tej zanimivi pobudi pisali na tretji, kulturni strani tržaškega dnevnika, mu je bilo odgovorjeno, da stvar zanje ni zanimiva. Salimbeni se je tudi obregnil ob vodilne goriske politike, ki jih na teh predavanjih sploh ni bilo poleg. Kritiziral je tudi dejstvo, da nekateri v Gorici prirejajo posvete o tem ali onem kulturniku, ki je tu morda preživel le kako leto življenja, ne zanima jih pa kultura slovenskega naroda, ki tu živi skupno z italijanskim.

Na zadnjem predavanju smo poslušali profesorico Lojzko Bratuževo in ravnateljico Milka Renerja. Prva je orisala razvoj slovenskega slovstva pri nas v tem stoletju, drugi pa je opisal likovno dejavnost.

Bratuževa se je zaustavila predvsem pri literatih, ki so delovali v prvi polovici stoletja. V ospredje je seveda dala Gradnika, Bevka in Preglja, ter poudarila njihovo navezanost na Gorico in njeno realnost, in še Srečka Kosovela ter njegovo navezanost na Kras. Govorila pa je seveda tudi o Kosmaču, Grudnu, Vuku, Budalu in celi vrsti drugih pisateljev in pesnikov, ki so delovali v primorskem prostoru. Ker je omejila prikaz naše literature na prvih petdeset let tega stoletja, je le na koncu omenila Rebu-

lo, Pahorja, pa še celo vrsto drugih, kar pa bi bilo nujno treba podrobneje prikazati ob drugi priložnosti. Potem je Bratuževa v okvirnih obrisih povedala še o tukaj delujočih slovenskih glasbenikih.

Milko Rener, ki ga tukajšnja slovenska in tudi italijanska javnost pozna kot umetnostnega kritika, pa je povedal, kako so slovenski impresionisti ustvarjali v začetku stoletja. Bili so navezani na Dunaj in na Muenchen. V Gorici je ustvarjala družina Šantlov, Gvaiz ter mladi Anton Gojmir Kos, pa še Tratnik, ki je tu živel v začetku stoletja. Kasneje se je pojavila mlajša generacija. Bili so to Špacapan, Pilon, Čargo. Živahno je bilo likovno ustvarjanje takoj po prvi vojni in leta 1924 je prišlo v Gorici do znamenite razstave slovenskih in italijanskih umetnikov. Tukajšnji slovenski umetniki so bili navezani na slovenski kulturni prostor. Predavatelj je zatem prikazal Gorseta, Kralja, potem še Musiča, Černigoja, Špacala in Saksido ter še vrsto drugih. Svojo pripoved je prof. Rener ponazoril s serijo prelepih barvnih diapozitivov. Te je napravil Zdenko Vogrič. Mnogi so bili prikazani prvič in nam slikovito pokažejo marsikatero doslej neznano podobo naših umetnikov.

V nedeljo je večja skupina udeležencev teh predavanj šla na izlet po Soški dolini. Ogledali so si nekatere kulturne spomenike. V petek, 7. novembra, pa bo zaključni večer ciklusa. Tokrat ne bo na sporedu vnaprej določene teme. Prireditelji bodo naredili obračun teh zanimivih predavanj.

MARKO WALTRITSCH

Posvet o čebelarstvu

Čebelarstvu bodo tudi na letošnjem sejmu kmečkega orodja in opreme Agricola 86 namenili kar največ pozornosti. Na sejmu, ki bo od 5. do 9. decembra letos, bo poleg razstave naj-sodobnejše opreme za čebelarjenje, razstave medu in drugih čebeljih proizvodov, tudi letos mednarodni strokovni posvet z udeležbo priznanih strokovnjakov iz Slovenije, Avstrije, Zahodne Nemčije in Italije. Prejšnja leta so čebelarski strokovnjaki razpravljali predvsem o ekoloških vprašanjih, o pojavu in zatiranju nevarnih čebeljih boleznih in zajedavcev, o vlogi čebel v sadjarstvu. Tema letošnjega strokovnega posveta, ki bo predvidoma 8. decembra, pa bo nekoliko drugačna. Strokovnjaki bodo razpravljali o vzročni povezavi med različnimi kmetijskimi kulturami in kakovostjo medu oziroma drugih čebeljih proizvodov.

Kakor nam je zagotovil dr. Luigi Marizza, predsednik pokrajinskega konzorcija čebelarjev in glavni pobudnik manifestacije, ki je v nekaj letih prerasla ozek krajevni značaj, bodo na posvetu tudi tokrat sodelovali, poleg domačih, priznani čebelarski strokovnjaki iz sosednjih dežel.

Furlansko železnico so po 1. vojni podržavili

Že skoro šestdeset let teče pravda o odškodnini podržavljene železnice

»Mi Franc Jožef I., po božji volji cesar Avstrije etc. etc... upoštevajte prošnjo Giacoma Antonellija in Giuseppa Dreossija iz Červinjana za dodelitev koncesije za gradnjo in upravljanje krajevne železniške proge od Tržiča do Červinjana, upoštevajte javno korist te pobude, smatramo primerno dodeliti omenjenima zakupnikoma koncesijo na osnovi zakona o koncesijah za železnice z dne 14. septembra 1854 (Uradni list št. 238), kakor tudi zakona z dne 17. junija 1887... Na Dunaju, 22. maja 1893.«

Posledice omenjenega akta se niso prekinile z razpadom Avstro-Ogrske, kajti še zmeraj obstaja delniška družba (sicer v likvidaciji), ki je nositeljica koncesije in ki skuša svoje pravice in odškodninski zahtevek uveljaviti v odnosu do Državnih železnic, oziroma italijanske države. Na zadnjem občnem zboru delničarjev Società della Ferrovia Friulana in liquidazione, ki ima sedež na goriški pokrajini, so sprejeli sklep o pravnem postopku proti državnim upravim, za priznanje in uveljavljanje pravic, ki izvirajo iz lastništva nepremičnin in opreme. O zadevi so na primeren način seznanili tudi vse parlamentarce iz naše dežele, ki naj bi z raznimi posegi pri pristojnih ministrstvih, predvsem pa pri Ministrstvu za javna dela, pomagali, da se zadeva vendarle zaključi, seveda ob upoštevanju pravic delničarjev.

Ne gre za kakšen anahronizem, oziroma za nepomembno dediščino iz obdobja rajne Avstrije, ugotavlja predsednik likvidacijskega odbora družbe,

sicer pa pokrajinski odbornik za javna dela, Edoardo Bressan. Italijanske državne železnice so ob koncu prve svetovne vojne prevzele v upravljanje vse proge, ki jih je do takrat zgradila družba Società della Ferrovia Friulana, ni pa bilo še do danes rešeno vprašanje lastništva, oziroma uveljavljanja pravic, ki izhajajo iz koncesije. Tako se recimo železniški promet med Tržičem in Červinjanom odvija po progi, ki je last omenjene družbe. Last družbe Società delle Ferrovie Friulane je tudi železnica med Červinjanom in Belvederjem (zadnji vlak na tej progi je sicer peljal leta 1945) ki jo je sicer že preraslo grmovje. Tudi proga med postajo v Tržiču in pristaniščem Portorosega sodi v premoženje omenjene družbe.

Kakor izhaja iz zajetnega snopiča dokumentov, je družba že kmalu po priključitvi k Italiji, po prvi svetovni vojni, zahtevala da se ji vrne celotno premoženje, oziroma, da se slednje odkupi. Zadeva je ostala na mrtvi točki vse do leta 1963, ko se je, morda zaradi grožnje z legalnim postopkom za uveljavitev pravic nosilca koncesije nekaj le zganilo. Država je bila pripravljena za sporazumno ureditev zadeve plačati 300 milijonov lir. Del premoženja (proga Červinjan-Belvedere), bi po sporazumu prešel v izključno last družbe. Do uresničitve dogovora pa ni prišlo zaradi novih zapletov. Leta 1978 so namreč ugotovili, da še ni bilo rešeno vprašanje lastništva na enem delu odseka železnice med Tržičem in pristaniščem Portorosega in sicer na

odseku, ki so ga na novo zgradili zaradi gradnje termocentrale. To vprašanje je bilo dokončno rešeno šele letos.

Pred tem (leta 1984) se je oglasilo tudi Ministrstvo za prevoze in najavilo, da bo brezplačno prevzelo vse premoženje, ker da so medtem (21. 5. 1983) zapadle vse pravice iz koncesije, ki jo je podelil Franc Jožef I. Takemu tolmačenju seveda oporekajo delničarji, ki so na občnem zboru aprila letos sklenili po pravni poti zahtevati ureditev premoženjskih odnosov in zahtevati odškodnino. Rok zapadlosti pravic iz koncesije velja po njihovem do 9. 10. 1991, kajti obdobje dveh svetovnih vojn je prekinilo redno izvajanje pravic iz koncesije in se zato doba podaljša. Na zadnjem občnem zboru so tudi sprejeli sklep o prevzemu in porazdelitvi predvidenih stroškov za legalno zastopstvo. Kako se bo spor rešil? O tem bomo še imeli priložnost poročati.

Bralce bo prav gotovo zanimal podatek, kdo so delničarji družbe, ki je bila ustanovljena pred skoraj sto leti, oziroma v čigavih rokah so delnice. Od skupnih 2800 delnic, sta znana 1802 lastnika. Največ jih ima Goriška pokrajinska uprava (375), nato Tržaška hranilnica (335), občina Gradež (190), občina Červinjan (180), Škocjan ob Soči (150) itd. Med lastniki delnic so tudi številni posamezniki. Lastniki delnic bodo imeli pravico do sorazmernega deleža odškodnine, v kolikor bo družba pravdo dobila. Govor je o nekaj milijardah lir.

VLADO KLEMŠE

S svojimi prihranki sem si kupil celo kolo!

S svojo hranilno knjižico jeans lahko vlagam in dvigam sama.

namenjena mladim pod 16. letom

S hranilno knjižico »JEANS KNJIŽICA« sam razpolažam s svojimi prihranki. Postani član kluba »JEANS CLUB INTERNAZIONALE«. Dobil boš izkaznico, poster in stripe. Pogovori se s starši. Za podrobnejše informacije se oglasi v KMEČKI BANKI v Gorici.

Banca Agricola c.r.ag.l.
Kmečka banka r.z.z.o.j.

GORICA — Korzo Verdi 55 — Tel.: 0481/31811

Druga letošnja predstava SSG

Široka usta ob ribniških vicih

»Fant, rešetar mora biti bistra glava, najslabše sito mora prodati za najboljši denar. In če te imajo ljudje za neumnega, vedi, da Ribničan ni bil še nikoli tako neumen, da ne bi bili drugi še bolj. Cel svet ga ima za norca, resnica pa je ta, da so norci vsi ostali, Ribničan pa je pameten kot Marija Pomagaj z Brezij, samo da tega nihče ne ve razen njega samega. Sam pa ni bil še nikoli tako neumen, da bi komu izdal to resnico.«

In res je! Predvsem stari Urban iz Ribnice, ki je obkrožil dober del sveta in bil celo s svojo mulo v Ljubljani, ve marsikaj povedati o vsem, kar se dogaja na tem širokem slovenskem svetu in še čez. Pove pa na tak način, da pri pošlušalcih vzbuja smeh in jih prisili, da imajo široka usta.

»Široka usta« je naslov igri oziroma humorni monodrami, ki jo Slovensko stalno gledališče pošilja v svet, med ljudi, da bi se vživeli v eno uro sprostitve, kakršno ponuja igralec Stane Starešinič, ko interpretira tekst Mihe Mateta. Res je, na petkovi predstavi v sicer skromni in zgledani dvoranci nabrežinskega kulturnega društva, ki pa je bila za to priložnost kar se da dobro obiskana, je Starešinič znal pritegniti nasmeh iz še tako raztresenih poslušalcev. Še sedaj so najbrž debeli zidovi prepojeni s to žlahtno soljo življenja (smehom), kot se temu pravi.

Videli in slišali smo marsikaj, predvsem pa Urbanove dogodivščine, pobrane iz njegovega ožjega življenjskega okolja. Pravzaprav gre za starejše in novejše vice o vsem, kar je lahko zanimivo današnjemu in tudi prejšnjemu času. Široka usta Ribničana pogoltno prav vse, kar jim pride pod jezik, pa naj bodo to Ljubljančani, Nemci, partizani, ženske, moški, sosedje, sinovi in prijatelji, da ne govorimo o politikih in delegatih. Pravi gostilniški pomenki in duhovičenja, ki jih je treba še posebej zalivati z znano in slovenskem priljubljeno pijačo, da gredo še bolj v slast. Starešinič te svoje pripovedi za omizjem (kazalo bi predstavo pomakniti prav zares v gostilne, osmice, da bi bila še pristnejša) popestruje še s petjem znanih slovenskih viž, tudi klamfarskih, pri čemer opozarja še na svojo veliko glasbeno kulturo (pri tem mu pomaga harmonikaš Aleksander Ipavec).

Skratka. Široka usta Mihe Mateta v dobri, mestoma robati kot se zvitemu Ribničanu spodobi, mestoma nežnejši interpretaciji Staneta Starešiniča nas soočajo s pristinim ljudskim humorjem, katerega klicu se nezadržno podreamo. Zato bi s tega mesta svetovali vsem društvom in vsem ljubiteljem smeha, da Urbana povabijo v svojo sredo, saj jim ima veliko zanimivega povedati. In ko ga bodo ljudje poslušali, vam zagotavljam, da jim ne bo žal srečanja s humorjem, gledališčem in gledališkim umetnikom.

MARIJ ČUK

Razmišljanje o letošnjem Borštnikovem srečanju

Je inovativnost res edino merilo?

Obljuba dela dolg in zaradi tega se spet vračamo k Borštnikovemu srečanju, ki se je sredi tedna izteklo v Mariboru. Srečanje je ob vstopu v tretje desetletje svojega življenja dokazalo, da ni nič kaj preveč staro in da svojih let ne čuti, čeprav je venomer slišati, da bi bilo treba marsikaj spremeniti. Menimo, da vrednih zadev ni treba zamenjati za manj preizkušeni, saj bi bilo vsakršno tveganje vprašljivo in najbrž tudi usodno. Vedno se dvigajo tudi glasovi proti tekmovalnosti, češ da je s tem devalvirana prava podoba festivala gledališč, ki naj bo predvsem v srečevanju gledaliških delavcev, teatrologov, kritikov, igralcev, dramatikov, dramaturgov itd., saj da je tekmovanje samo nekaj neproduktivnega in vodi razmišljanje o teatru na stranpota. Najbrž je v tem tudi nekaj resnice in bo treba v prihodnje marsikaj ukreniti, da se celotna podoba festivala še bolj strne v pravo gledališko vzdušje. Pripombe o tekmovalnosti oziroma netekmovalnosti pa se nam vendarle zdijo »tipično slovenske«. To se pravi, da pome-

nijo hotenja glede spremembe podobe Borštnikovega srečanja naravnost morbozno iskanje »novosti« in potrjujejo prepričanje, da Slovenci pravzaprav z ničemer nismo zadovoljni, še najmanj s tistim, kar najbolj priteguje občinstvo. To pa je, ob žlahtni gledališki oziroma odrski podobi, tudi tekmovalnost. Pa ne. Večini veleumov se zdijo take oblike festivala najbrž preveč »plebejske«, saj niso obarvane z vsemi »meta« in »izmi«, ki ta čas kraljujejo v slovenskih bistrih glavah. In če tako misli tudi strokovna žirija, ki oblikuje končni rezultat Borštnikovega srečanja, potem vemo, pri čem smo.

Letošnja žirija je hotela namreč opozoriti na slabo umetniško podobo uprizoritve ter s tem odpreti razpravo o poteh in stezicah slovenskega gledališča, ki da zahaja v ozvezdja, bolj rečeno v globine, neustvarjalnosti, komformizma in neiskateljskih zrn. Hotela je biti vseslovenski razsodnik slike, ki naj bi se standardno pojavljala v Talijinih hramih, ta slika pa ne zadovoljuje, je pomanjkljiva, celo

neproduktivna. Žirija je menila, da ne gre podeliti nagrade za predstavo v celoti, ker ni bilo na Borštnikovem srečanju nobene inovacije v standardnih odsevih slovenskih teatrov. Če pomeni na primer inovacijo »Summer-time« EG Glej, ki je dobil nagrado za žirijo, potem so se razsojevalci bridko zmotili. Gre namreč za prežvelo podobo gledališča sedemdesetih let, tako imenovanega eksperimenta, ki se je seveda na Slovenskem kazal revolucionarno, a je danes že izpraznil svoje naboje in domala vsa zahodna gledališča so tako obliko teatra opustila in ga obravnavajo pač kot že preživeto okvir nekega časa. Inovacije lahko seveda iščemo tudi znotraj predstavitve klasičnih del. Lahko s tem v zvezi omenimo dve predstavi: Heddo Gabler v izvedbi AGRFT in Pohujšanje v dolini šentflorjanski Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta. Če to nista inovativni uprizoritvi, pa ne vemo več, kaj to je. Skratka, kot smo že opozorili na tiskovni konferenci v Mariboru pred podelitvijo nagrad, žirija je streljala krepko mimo in svojo vlogo izrabila v druge namene. Tudi če na festivalu ni bilo po njenem mnenju vrhunske predstave, je bila dolžna vse nagrade podeliti, saj bi morala ocenjevati videno in ne hipotetične teorije oziroma želje. Borštnikovo srečanje je namreč festival in ne kak natečaj. Zato bi se žirija morala odločiti in če se že ni, kar je porazno, pa vsaj pisno utemeljiti, za-

kaj nagrad ne podeljuje. Najbrž bi se, poznavajoč najštevilnejše festivale v svetu, kar krepko smejali ali pa se jezili. Tako pa je po vsem videzu krivda padla na selektorja (Jernej Novak), ki pa je pazil bolj na to, da BS dobi ustrezen tematski videz.

Skratka, zdi se nam, da je bilo letošnje delo strokovnih razsodnikov v Mariboru neodgovorno in podcenjevalno do vseh nastopajočih.

Kljub temu se nam zdi, da Borštnikovo srečanje ohranja svoj čar in ga bo imelo tudi še naprej in to prav zaradi tekmovalnosti. Kajti že v Novi Gorici smo videli, da je zanimanje za festival, potem ko se pokopali tekmovanje, začelo upadati in to ne samo pri publiku, predvsem v sredstvih obveščanja... Tekmovanje pomeni namreč tudi katalizator javnega mnenja.

Da je Borštnikovo srečanje zelo široko gibanje, pravi propagator odrske besede med ljudmi, kažejo tudi nekateri podatki. Vseh prireditev je bilo letos 113, na njih pa skoraj 30 tisoč obiskovalcev v desetih dneh. V času BS so bile odprte številne razstave, ob večerih so teklo prireditve v najrazličnejših lokalih, bili so dnevi, ko se je vrstilo tudi po 13 predstav in prireditev, ki so segle tudi do zamejstva. Veliko delo in odmevna slika Borštnikovega srečanja, ki potrjuje svojo vlogo v slovenskem gledališkem prostoru.

MARIJ ČUK

GOJMIR DEMŠAR

Prigrizek za pokojnika

Človek se nevidnega vedno nekoliko boji, strah, pa zakriva ali preganja z obredi, ki jim pogosto ne pozna izvora. Kult mrtvih se je rodil nekako v mlajši kameni dobi, ko so nastale predstave o duhovih umrlih prednikov, ki lahko usodno vplivajo na žive. Človek si je do teh nevidnih, nepoznanih in zato nevarnih bitij moral ustvariti neko razmerje, pri katerem je najvažnejšo vlogo zavzela magija.

Da bi se borili proti predstavam o »duhovih«, so se moški povezovali v tajne družbe, člani teh pa so ohranjali zvezo s predniki, ki naj bi se ob določenem času v letu vračali na ta svet. Neposredni stik s predniki so člani družb vzpostavljali z neznanimi obredi, med katerimi so se tudi maskirali. Nastala je tako manistična maska in tisti, ki jo je nosil, je predstavljal »duha«. Manistične maske so vedno lahko nosili samo moški, ki so opravljali nekakšne svečeniške funkcije, iz katerih so bile ženske izključene.

Vera, da se ob nekem času duše rajnikov vračajo na ta svet, je razširjena skoraj pri vseh kulturnih narodih in primitivnih ljudstvih, pri katerih velja prepričanje, da umrli živi dalje »na drugem svetu«, kjer dobi posebno in neznano moč. Lahko je dober ali hudoben in zelo važno je pridobiti si njegovo naklonjenost. Ta vera je bila tako zakoreninjena, da se je v nekaterih oblikah ohranila do današnjih dni pri različnih narodih, tudi na različnih celinah, in včasih ni lahko poiskati skupnega izvora. Kdaj in kakšni so bili stari prazniki mrtvih ne vemo. V kasnejši dobi jih je krščanstvo pritegnilo in prekrilo, kot se je zgodilo tudi za druge obrede. Cerkev je že ob koncu prvega tisočletja uvedla praznik ob spominu na »verne duše v vica« in zanj določila 2. november. Dan je blizu temnih zimskih dni in zelo verjetno ni daleč od starega praznika rajnikov. Sicer se je praznik tudi raztegnil ali razcepil še na druge dneve v jesenskem ali predzimskem času, ko lahko »duhovi« pridejo na obisk, na primer na martinovo (11. novembra).

Zelo razširjen je običaj, da ob prazniku mrtvih, oz. ob času, ko se lahko rajniki oglašijo, pustijo domači hrano na

mizi, pijačo in jedačo, da se duše lahko okrepcajo, ko se ponoči oglašijo na svojem nekdanjem domu. Na Štajerskem se je ohranil podoben obred, ki je vezan na spravilo letine, v Beli krajini pa pripravljajo »Martinovo pojedino«.

Na obrede se navezujejo tudi maske. Že preobleka izdaja, da maskiranci ne predstavljajo smrtnikov, temveč neka druga nadzemska bitja, zato tekajo, poskakujejo, ne govorijo, saj so duhovi nemi, molčeče sence, če pa spregovorijo, storijo to s spremenjenim glasom ali šepetaje. Pogosto jih spremlja zvončkanje ali zvonjenje. Maskiranci zahtevajo darove, kaznujejo, blagoslovljajo, nikoli ne berajo, temveč terjajo, kar so živi prednikom dolžni. Lahko tudi grozijo in vzamejo s silo. Take obredne kraje maskirancem nihče ne zameri, ker spada med priznane pravice. Maskiranci lahko domače simbolično tepejo, jih mažejo s sajami, močijo, prašijo ali obmetavajo. To je simbolična kazen prednikov za vse, kar je bilo v preteklem letu narobe, in istočasno blagoslov, jamstvo, da bo letina dobra. Sicilski bukoliasti so na koncu svojega obiska ponudili domačim vina in posuli prag z blagoslovljenim žitom. Tudi znani »pustni konfeti« so ostanek daru prednikom.

Velja nenapisano pravilo, da maske nastopajo ob času, ko naj bi se rajniki vračali na ta svet, ob trenutkih, ko sta ta in oni svet odprta, Praznik mrtvih je bil torej najboljša priložnost, tak čas pa je bila lahko tudi smrt rodovnega veljaka.

Najprimernejši čas za obrede, ki so vezani na kult mrtvih, je predzimski čas, ko so dnevi kratki in noči dolge, ali še pogosteje sredozimski čas, nekako okrog zimskega enakonočja (sedaj 22. decembra). Noči tega obdobja so pri nas imenovale tudi »volčje noči«, Srbi »nekršteni dani«. V teh nočeh se po stari veri gibljejo neznane moči in prihajajo duše rajnikov najraje na obisk. Cerkev je ta čas zelo zgodaj pokristjanila, istočasno pa je stare običaje prekrila tudi mestna kultura antike, da so nam ostali le drobci, katerih korenine, žal, le s težavo razkrivamo. (nak)

Založništvo tržaškega tiska

FOTOGRAFSKI KROŽEK REČAN

FOTOALBUM IZSELJENCEV IZ BENEČIJE

str. 177, 30.000 lir

Preko 200 fotografij je zgovoren jezik te knjige — pripoved o človeški in zgodovinski tragediji, ki je zaznamovala življenje posameznih oseb in celotne skupnosti Nadiških dolin, iz katere pa je zrasla narodna samozavest.

Slikovno dokumentacijo o izseljevanju iz Benečije dopolnjujejo spremeni eseji, ki obravnavajo problem emigracije po posameznih obdobjih; fotografije so opremljene z didaskalijami, knjiga pa je v celoti dvojezična: v slovenščini in italijanščini.

Naprodaj v:

TRŽAŠKI KNJIGARNI
KNJIGARNI TERČON (Nabrežina)
KATOLIŠKI KNJIGARNI (Gorica)
na NOVEM MATAJURJU (Čedad)
in v italijanskih knjigarnah

Vpr.: Prav sedaj se mnogo govori o globalnem zaščitnem zakonu. Kako ocenjuješ sedanji trenutek?

Race: Označuje ga negotovost, ki izhaja predvsem iz dosedanjega zavlačevanja in ker ni bilo pravega zanimanja vlade, da se to vprašanje reši. Vedno smo bili mnenja, naj se o našem zakonu razpravlja v senatu. Nekatere politične sile, predvsem Krščanska demokracija, so vztrajale na vladnem zakonskem osnutku. To je bila tudi teza vlade v zadnjem letu in pol. Zato smo od vlade zahtevali, naj izpolni obljubo. Vlada pa ni bila v stanju, da to napravi, čeprav so vključili obvezo v vladni program. Očitno je, da je predsedstvo vlade sedaj sklenilo, naj se razprava v senatu nadaljuje. Položaj je torej še vedno negotov zaradi muhavosti politične situacije in nasprotovanj v vladi, ki zadevajo naš zakon, vemo pa, da so prisotna tudi v zvezi z drugimi vprašanji.

Vpr.: Slovenci smo mnogo naredili, da se stvar reši. Spomnimo se Cassandrove komisije, Travnika in tako dalje. Kaj bi morali narediti, da postopek pospešimo?

Race: Predvsem ne bi smeli ostati križem rok. Po zadnjih vesteh naj bi ožji odbor, izbran iz članov ustavne komisije senata in ki je seveda obstajal že prej, izdelal besedilo na podlagi v senatu vloženih osnutkov. Smo torej v zelo važnem trenutku, ki ga ne smemo zamuditi in moramo biti prisotni, moramo biti pripravljeni, da se o posameznih členih zakona izrečemo, da dajemo pripombe in podobno.

Vpr.: Misliš, da bi bila primerna kakšna oblika pritiska, kot smo jo včasih že izvajali, na primer telegrami, govorilo se je celo o posebnem vlakcu, ki naj bi odpotoval v Rim?

Race: Mislim, da odgovor zavisi od razvoja položaja. Vsekakor pa bi bilo prav, da bi nekaj storili, da bi osredotočili našo pozornost na to vprašanje in da bi vzbudili pozornost tudi pri večini, ki je, žal, obveščena predvsem od nasprotnikov naše zaščite.

Vpr.: Morda bi bila to priložnost za ponovno tiskovno konferenco, kot smo jo že imeli?

Race: Vsak korak, da se sliši naš glas, vse možne pobude so koristne. O tem bo morala razpravljati enotna delegacija in se zediniti o tem, kaj naj se stori in kaj je v tem trenutku najbolj primerno.

V slovenski družbi se odraža želja po enotnosti

Vpr.: Enotna delegacija je organizirana oblika slovenske enotnosti, element naporov in učinkovitosti manjšine. Slovenci ti priznavajo, da si vztrajni pobudnik, katalizator enotnosti. Kako si zadovoljen z odnosom med Slovenci v Italiji?

Race: Predvsem si ne bi pripisoval teh zaslug, kajti o enotnosti Slovencev se je govorilo mnogo prej kot je bila, na primer, ustanovljena Slovenska kulturno-gospodarska zveza. Če ni bilo uspehov v prejšnjem času, je treba to pripisati ostrini političnih bojev pri nas. Sedaj enotna delegacija obstaja in se v slovenski družbi odraža želja po enotnosti. Vse to je treba pripisati spoznanju, da je treba krepiti enotnost zato, da bomo bolj učinkoviti, kajti sile, ki so prej delovale vsaka zase, očitno niso bile dovolj uspešne. Današnje stanje v enotni delegaciji se mi zdi zadovoljivo. Pa tudi iz same delegacije izhajajo želje, da bi se zedinili v nekaterih bistvenih vprašanjih, ki zadevajo zakonsko zaščito. Situacija, o kateri sem prej govoril, to tudi terja. Nujno bomo morali povedati svoje mnenje in prevzeti odgovornost o tem, kar bomo dejali in zahtevali.

Vpr.: Leta 1941 si bil prvoborec Osvobodilne fronte. Te morda naše razdobje spominja na takratne čase? Kje so bistvene razlike in kateri nauki veljajo še danes?

Race: Doba Osvobodilne fronte je neponovljiva, ker je nastala v najbolj tragičnem obdobju slovenskega naroda, ki je bil razkosan na štiri dele in kar je ustvarilo ugodne pogoje za enotnost v boju za svobodo. Primerjava z današnjo situacijo kaže, da je današnji svet drugačen, in ker je drugačen, ni mogoče ustvarjati nekaj podobnega kot je bilo v času Osvobodilne fronte. Vendar pa lahko vzpostavimo majhno paralelo s situacijo pred 45 leti, ker tudi sedaj branimo svojo bit in se skušamo ohraniti kot Slovenci. Enotna delegacija je odraz naše skupne in enotne volje, da se ohranimo, in ker nam politična situacija ni preveč naklonjena, svojo voljo po ohranitvi odražamo tudi preko enotne delegacije.

Sedanje razdobje je morda za nas odločilno, zato moramo vsakodnevna vprašanja, ki nas sicer najbolj zaposlujejo, poriniti v ozadje in spraviti v ospredje vsebino zakona in napore za enotno gledanje na osnovna življenjska vprašanja.

Vpr.: Če bi povzel pogled v našo junako zgodovino, bi rekel, da je še naprej skupno navdušenje zar za obrambo naših interesov; ob obstoječi razčlenjenosti pa mora priti bolj do izraza vse ono, kar nas veže.

Race: Točno. To mora priti do izraza in treba je potisniti v ozadje neposredne interese posameznih sestavnih delov naše enotne delegacije.

Boris Race-Žarko med govorom (zgoraj) in s kotalkarjem Samom Kokorovcem (spodaj) ob podelitvi priznanja SKGZ mlademu športniku.

Razgovor z Borisom Racetom

Bomo čez 50 let še prisotni? Odločno da!

s kroniko in stališči, ki so v nesporno korist Slovencev, in nas s tem sili, da zavzemamo ob vsakem dogodku svoje stališče in nismo v zaostanku. Primorski dnevnik opravlja svoje delo v glavnem dobro, le nekatera področja našega življenja bi moral bolje prikazati. Vedno bi morali stremeti za to, da v vsakem trenutku in ob vsakem dogodku postaja glasnik interesov Slovencev, ne glede na njih ideološko prepričanje ali politično usmeritev. Dnevnik lahko opravlja zelo važno, že omenjeno zedinjevalno vlogo. Mnogo korakov je bilo že narejenih. Treba pa bo še kakšnega, da bo v tem pogledu še boljši.

Vpr.: Pa druga sredstva, kot so Radio Trst A, naše revije, kopska televizija?

Race: Podobno načelo, ki velja za Primorski dnevnik, seveda velja tudi za Radio Trst A. Prav je, da pride preko radia do izraza vse ono, kar Slovencev povezuje, kar jih ne razdvaja. Povsod so težave, potrebna pa bi bila tudi na Radiu Trst A večja toleranost, da bi v polnosti opravljal vlogo, o kateri sem prej govoril v zvezi s Primorskim dnevnikom. Periodični časopisi so predvsem izraz vitalnosti naše manjšine in želje, da pridejo do besede in da izrečejo svoje mnenje posamezne skupine. To vsekakor bogati našo skupnost, saj lahko pridejo do izraza določena stališča. Najbolj seveda človeka veseli, ko prejema časopis Beneških Slovencev, celo dva časopisa, ki nas informirata o tamkajšnjem življenju in lahko vidimo, kako se posamezne dejavnosti razvijajo; oba sta odraz želje, da se Slovenci v videmski pokrajini obdržijo. V teh listih je mnogo materiala, napisanega v italijanščini, kar odkriva tragične posledice dejstva, da se člani naše tamkajšnje skupnosti niso mogli naučiti slovenskega knjižnega jezika. Upajmo, da bo bolje, ker se po eni strani krepi interes za slovenski jezik, mnogo pa bo naredila letos ustanovljena privatna šola v Špetru Slovenov.

Vpr.: Pa italijanska sredstva?

Race: Italijanska sredstva, v prvi vrsti mislim na Piccolo, resnično ne opravljajo, kar bi človek pričakoval. Časopis mora vsaj informirati. Obvestiti bi moral, kaj Slovenci delamo, kaj mislimo, kaj predlagamo, kako posamezne stvari ocenjujemo. Tega, žal, ni oziroma je tako malo, tako redko, kot da bi slo za neko nepomembno društvo, ne pa za narodnostno skupnost. Pri vsedravnih listih pa je mnogo odvisno od kvalitete in poštenosti časnika, ki prihajajo k nam. Članki v vsedravnem tisku so redki in pogosto

pride od izraza glas nasprotnika. Taka je zadnja vrsta člankov, ki so izhajali v Il Giornale, saj so bili napisani v resnično sovražnem duhu. Moram pa tudi omeniti, da je isti dnevnik nekaj povsem obratnega spomladi objavil o nas.

Vpr.: Ni morda na mestu avtokritika nas časnikarjev, saj imamo prijatelje in kolege v Republici, Unità, Corriere della Sera, turinski Stampi in drugod. Morda nismo napravili vsega, da bi jih opozorili na naš položaj?

Race: Tudi to je mogoče. In je lahko res, da bi lahko nekaj organiziranega napravili, kot imamo vtis, da se organizirano napravi proti nam.

SKGZ element boja za pravice Slovencev

Vpr.: Tovariš Žarko, bil si soustanovitelj Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Kaj je SKGZ danes?

Race: Če opustimo znano karakteristiko, da združuje organizacije zato, da se uspešneje bori za pravice Slovencev na vseh področjih, s ciljem, da postajamo čim bolj enakopravni in tako preprečimo asimilacijo, potem mislim, da je Slovenska kulturno-gospodarska zveza važen element boja, s katerim razpolaga naša narodnostna skupnost. Zveza, kot je naša, predstavlja določeno novost v tem boju, povsem novo obliko organizativnih naporih za pravice manjšine. V začetku je bilo mnogo dvomov. Treba pa je bilo dokazovati in prepričevati glede načelnega odnosa do manjšin. Vedno smo skušali biti načelni. Morda smo včasih tudi kaj pogršili. Toda naša naloga je, da ustvarjamo dobro ozračje med Slovenci. Dejavnost članic Slovenske kulturno-gospodarske zveze je izredno bogata. Omenili smo že gospodarstvo. Treba pa je omeniti izredno bogato dejavnost telesne kulture, ki zaobjema velik del naše mladine. Športni objekti postajajo vedno tesnejši in prav naša organizacija je poklicana, da nekaj stori. Dejavnost nekaterih strokovnih ustanov je dossegla že visoko stopnjo.

Mladi ustvarjajo nekaj novega

Vpr.: Problem mladih ljudi je vedno zelo važen. Kako je to v SKGZ in na splošno?

Race: Starejša generacija vedno obupuje nad mladimi ljudmi. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da nimamo prav. Vsaki generaciji je sledila nova, ki je vedno ustvarjala nekaj novega. Isto velja tudi pri nas. Omenil sem že, kako se mladi izživljajo v telesni kulturi in v športu. Treba pa je tudi poudariti, koliko mladih je aktivnih v kulturnih dejavnostih. Moja sodba o mladi generaciji je zelo pozitivna. Odlikuje jo večja sproščenost, če jo primerjamo z mladimi leti moje generacije ali generacije, ki je prišla za menoj. Takrat smo preživljali zelo hude čase in smo branili tudi golo življenje. Sedaj je položaj drugačen in morda ni toliko spodbud za aktivnost. Vendar pa mladina hoče ustvarjati tudi v takih pogojih. Dela na svoj način, po svoji glavi. Važno pa je, da dela, saj v naših organizacijah prevzema vedno večje odgovornosti. Se posebej pa je važno, da je vedno več mladih ljudi, ki so dokončali študije in si na ta način ustvarili možnosti za še večjo ustvarjalnost v poklicih in v javnem delovanju.

Vpr.: Mnogo se razpravlja o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Polemike pa so zajele celoten jugoslovanski prostor. Kako jih ocenjuješ? Kako sploh ocenjuješ koncept skupnega prostora?

Race: SKGZ in njene predhodnice so v vsej povojni dobi ustvarjale skupni kulturni prostor, s tem da so bile tesno povezane z matičnim narodom in njegovimi organizacijami. Ta pojav torej ni nič novega. Relativno nova je definicija takega stanja. Politični boji so se medtem omilili, zaradi česar je sodelovanje zadobilo širše razsežnosti. Nasprotovanja skupnemu prostoru dokazujejo samo slabo informiranost in odražajo stare predstave, da se povezave preko meja razvijajo vedno na statičen način, ki je bil značilen za preteklost. Danes si ne moremo predstavljati našega življenja, ne da bi dobivali sok iz večinskega jedra. Kar velja za našo manjšino, velja seveda za vse druge manjšine. Moramo biti načelni, in če nekaj zahtevamo zase, to priznavamo tudi drugim. Če pa obstajata dva prostora, ki se med seboj križata, to ne predstavlja prav nobene težave, ker smo pač narodnostno pomešani. Polemika znotraj Jugoslavije se je potišala. Očitno so bili odgovori na kritične misli nekaterih uspešni.

Želimo sožitje z Italijani

Vpr.: Vedno si se zavzemal za sožitje med Italijani in Slovenci ob upoštevanju osnovnih načelnih stališč do zaščite slovenske narodnostne skupnosti. Kako lahko ocenjuješ te odnose?

Race: Treba je deliti del italijanske večine na oni del, ki nam je naklonjen, in na oni, ki nam je nenaklonjen. S prvim delom je seveda sožitje že vzpostavljeno in je lahko uspešno. Z drugim pa seveda stojimo vsak na svojem bregu. Človeka pa vzmernirajo nasprotovanja. Sprašuje se, kako je sploh mogoče, da dobršen del velike skupnosti noče priznati nekaterih temeljnih pravic manjšine. Očitno je, da izraza odklanjanje pravic težnjo, da se pripadniki manjšine asimilirajo. Tako si stojimo nasproti tisti, ki hočemo obdržati svoje značilnosti, in tisti, ki nam hočejo te značilnosti odvzeti. Iz moralnega vidika obe težnji ne preneseta primerjave, in tu je naša moč, moč šibkejšega. Želimo torej doseči stanje, ko bo za večino italijanskega prebivalstva samo po sebi umevno, da morajo priti do izraza naše značilnosti in da bi bila za širšo skupnost škoda, če se te značilnosti izgubijo. Demokratične sile, ki so prisotne v skoro vseh strankah, in Slovenci bi opravili veliko delo, če bi uspeli premostiti protislovensko nerazpoloženje. Treba je priznati, da so te pozitivne sile na delu in da se utrjuje pozitivna stališča in množijo skupine, ki so nam naklonjene. Današnje stanje ne more biti ovira za sodelovanje z italijansko večino na vseh področjih, kakor je tudi res, da bi rešitev naših vprašanj to sodelovanje okrepila in razširila.

Vpr.: Bomo čez 50 let še obstajali?

Race: Odločno, da. Poglejmo samo, kaj je bilo s Slovenci v videmski pokrajini, z Benečani, ki so že 120 let pod Italijo. Nikoli niso imeli slovenskih šol in jih še danes nimajo, če iz vzamemo letos odprto privatno šolo. Kljub temu so ostali Slovenci in ohranili svoje značilnosti. Danes mnogo nas živi v mestnih središčih, kjer je pritisk na manjšino sorazmerno večji. Toda ne more iti v nič vse, kar so otroci dobili z vzgojo v družini, kar je naredili šola, kulturna in športna društva, in vse bogastvo, ki nas združuje.

Vpr.: V imenu vseh čitateljev Primorskega dnevnika iskrena želja: še mnogo let uspešnega dela in boja, zdravlja, posebne sreče, zadovoljstva in sončnih dni. In zaključni vprašanje: Kaj želiš nam in kaj sebi?

Race: Vse tisto, kar sem v tem razgovoru dejal: da bi Slovenci čimprej postali enakopravni del te družbe, da bi bilo priznano njih dostojanstvo in da bi se na ta način v bodoče olajšalo življenje naših pripadnikov. Osebnost pa, kar si želi vsak človek.

Pogovor zapisal
BOGO SAMSA

Košarka: v 1. jugoslovanski ligi

Ciboni veliki derbi

Veliki derbi 6. kola v prvi jugoslovanski košarkarski ligi v Zagrebu se je končal po maratonskem in dramatičnem boju v korist domačega moštva po dveh podaljških. Najuspešnejši strelac srečanja je bil Dražen Petrović, ki je dal 37 točk. Dobro je igral tudi Knego (25). Pri gostih so se izkazali Savović (22 točk), Obradović in Divac (oba po 19).

Dokaj napeto je bilo tudi v Splitu, kjer je Jugoplastika (Radja 21 točk, Perasović 20) s težavo odpravila sarajevsko Bosno (Vučević 31, Primorac 21). Šibenka je, kljub dobri igri Dušana Ivanovića (29 točk), premagala titograjsko Budućnost, beograjska C. zvezda pa je po pričakovanju osvojila novi točki doma na račun Rabotničkega.

Jugoslovansko prvenstvo bo sedaj prekinjeno do 6. 12., ker bo jugoslovanska reprezentanca opravila letno in tradicionalno turnejo po ZDA.

Izidi 6. kola: Cibona - Partizan 111:103 (52:48, 85:85, 95:95); Jugoplastika - Bosna 89:84 (36:40); Budućnost -

Šibenka 75:76 (32:38); C. zvezda - Rabotnički 96:87 (50:47); MZT - Sloboda Dita 79:70 (40:27); danes: Zadar - Borac. **Lestvica:** Cibona Zagreb 12; C. zvezda Beograd 10; Jugoplastika Split, Šibenka Šibenik in Partizan Beograd 8; Bosna Sarajevo in MZT Skopje 6; Zadar in Budućnost Titograd 4; Borac Čačak in Rabotnički Skopje 2; Sloboda Dita Tuzla 0.

Ljubljancani brez zastojev

Košarkarji ljubljanske Smelt Olimpije nadaljujejo v 1. B ligi z vrsto zmag. Sinoči so v Subotici zanesljivo premagali še domači Spartak s 109:87 in so seveda ohranili prvo mesto na lestvici. Za velik podvig pa je poskrbel Mineral Slovan, ki je na Reki premagal favorizirani Kvarner s 103:96.

Ljubljancanke uspešne

Košarkarice ljubljanske Iskre Delte Ježice so v včerajšnjem kolu 1. jugoslovanske lige premagale Budućnost s 121:73.

V prvi prvenstveni tekmi v Štandrežu

Valovci nadigrali Povoletto

Val Kmečka banka - Friuli Povoletto 3:0 (15:6, 16:14, 15:8)
VAL KMEČKA BANKA: Plesničar, Allesch, Palin, Petejan, Stančič, Lavrenčič, Černic, Grilanc, Juren, Mučič, Mervic.
GLEDALCEV: 500

Val Kmečka banka je sinoči ob rekordni udeležbi občinstva prepričljivo slavil zmago v prvem srečanju na domačih tleh. Grilancovi varovanci so tokrat v dobri uri igre spravili na kolena furlansko postavo iz Povoletta, ki je bila proti razigranim domačinom brez moči. Valovci so pokazali zares odlično igro, še posebno v obrambi, kjer so igrali na zelo visoki ravni. V napadu so imeli v Eziju Palinu svojega najboljšega predstavnika, saj je bil za goste neresljiva uganika. O nasprotnikih lahko rečemo le, da so igrali dokaj nezbrano in da so na papirju obetali mnogo več, kot so pokazali v resnici na igrišču.

Že v prvem nizu je bilo razvidno, da so domačini za razred boljši, tako da je tudi sam končni rezultat pravi odraz dogajanj na igrišču.

Bolj zanimiv in napet je bil drugi set, čeprav je do polovice kazalo, da bodo valovci s precejšnjo lahkoto slavili zmago (12:6). Domačinom je uspelo priti do 14:10, nakar so napravili nekaj napak v obrambi in dovolili gostom, da so jih dohiteli. Nič pa niso mogli storiti v sklepnih fazah, ko je odličen servis zagotovil Valu drugi niz.

Premoč Vala Kmečka banka je spravila na kolena goste, ki so v tretjem setu igrali dokaj nezbrano in opravili celo vrsto napak, tako da o končnem rezultatu ni bilo večjih dvomov.

Po tekmi je trener Grilanc povedal naslednje: »Fantje so igrali brez napak. Več kot to, kar so pokazali tokrat, ne morem pričakovati. O nasprotniku

lahko povem le, da razpolaga z vrsto dobrih igralcev, ki pa niso še dosegli potrebne uigranosti.«

Ezio Palin, verjetno najboljši na igrišču, je poudaril napredek v primerjavi s sobotnim nastopom v Faenzi in je podčrtal izredno zagrizenost vseh svojih soigralcev.

Rudi Pavšič

OSTALI IZIDI 2. KOLA: ASFJR Čedad - Bassano del Grappa 3:0, San Giovanni Natisone - Rangers Videm 0:3, Ferroalluminio Trst - Spem Faenza 3:1 (15:7, 13:15, 15:4, 15:9), Motta di Livenza - CUS Trst 1:3 (9:15, 15:7, 14:16, 14:16)

LESTVICA: Rangers Videm in Val Kmečka banka 4, Bassano, CUS Trst, Belluno, Motta di Livenza, Ferroalluminio, ASFJR Čedad 2, Spem Faenza, Friuli Povoletto in San Giovanni Natisone 0. Serenissima Benetke se je odpovedala prvenstvu.

Nogomet: v 1. jugoslovanski ligi

Velež zmagal v Subotici

Včeraj so odigrali tri anticipirana srečanja v prvi jugoslovanski nogometni ligi. Mostarski Velež je v Subotici premagal domači Spartak z 2:1, v Sarajevu sta se domače moštvo in splitski Hajduk razšla pri neodločenem izidu 2:2 in z enakim izidom sta igrali v Tuzli tudi Sloboda in beograjska Crvena zvezda.

Danes pa bodo igrali ostala srečanja, od katerih bo še posebno zanimivo v Beogradu, kjer bo Partizan gostil skopski Vardar.

OSTALI DANAŠNJI SPORED: Dinamo (V) - Radnički; Budućnost - Sutjeska; Čelik - Priština; Dinamo (Z) - Željezničar; Rijeka - Osijek.

V drugi jugoslovanski nogometni ligi bo Maribor gostil Jedinstvo.

OSTALI DANAŠNJI SPORED: Borac - Proleter; Vrbas - Iskra; Split - Mladost; Novi Sad - GOŠK Jug; Rudar - Sloga; Kikinda - Vojvodina; Šibenik - Dinamo; Leotar - Famos.

kratke vesti — kratke vesti

Lendla ne bo v Italijo

BOLOGNA — Ljubitelji tenisa so si že obetali prvovrstno predstavo, saj bi se morala jutri in v torek v Firencah in Bologni na ekshibicijskem turnirju pomeriti Lendl in McEnroe. Tega dvoboja pa ne bo, ker se je Lendl poškodoval na turnirju v Tokiju. Zamenjal ga bo Francoz Noah. Poleg njega bosta med drugimi nastopila tudi Becker in Borg.

V finalu mednarodnega teniškega turnirja v Parizu pa se bosta pomerila Becker in Španec Sergio Casal. Slednji je najprej odpravil McEnroeja in v polfinalu še Mayotta (6:1, 3:6, 6:3). Becker pa je v polfinalu spravil na kolena Francoza Leconta s 6:2, 3:6, 6:3.

Maratonski tek v New Yorku

NEW YORK — V New Yorku bo danes tradicionalni maratonski tek, na katerem je med glavnimi favoriti tudi Italijan Orlando Pizzolato, ki je zmagal že lani in predlansko. Na startu bo tudi naš atlet Fabio Ruzzier, ki pa se bo pomeril v hitri hoji.

Odbojka: izidi A-1 lige

Izidi 2. kola italijanske odbojarske A-1 lige:

Moški: Belunga - Eternmix 2:3, Petrarca - Santal 2:3, Vesuviano - Tartarini 0:3, Kutiba - Olio Zeta 3:0, Bistefani - Catania 1:3, Treviso - Panini 1:3. **Lestvica:** Eternmix, Santal, Panini, Kutiba in Tartarini 4 točke itd. **Ženske:** Yoghi - Mangiatorella 3:0, American Arrow - Cecina 3:2, Splugen - Zalf 3:1, Acqua Lynx - Vini Doc 1:3, Nelsen - Fano 3:0, Teodora - Civ 3:1. **Lestvica:** Nelsen in Teodora 8 itd.

V moški A-2 ligi je videmski Chemio v Mantovi izgubil s 3:0, med ženskami pa so Pordenončanke Infinaša v Padovi s 3:2 premagale CUS.

Cividin brez težav

TRST — V 5. kolu italijanske raketne A-1 lige je tržaški Cividin s 36:21 premagal ekipo Jomsa Rimini in vodi z 9 točkami na skupni lestvici pred Scafatijem in Acqua Fabio, ki jih imata po 8.

V moški in ženski odbojarski C-2 ligi

Tokrat zmagaja manj

ŽENSKA C-2 LIGA
Bor Friulexport - Lac Pav Natisonia 3:0 (15:10, 15:6, 15:9)

TRAJANJE SETOV: 22, 13 in 15 minut.

BOR FRIULEXPORT: Kus, Foraus, Zergol, Debenjak, Stoper, Ukmar, Knez, D'Ambrogio, Kralj in Centazzo.

SODNIKA: De Benedettis in Carlini.

Odbojkarice Bora Friulexporta so izbojevale drugo zaporedno prepričljivo zmago. Po uspehu v Pierisu so tokrat doma brez večjega naprežanja odpravile novinca Pav Natisonia. Gostje so se predstavile kot povprečna šesterka, ki bi imela precej težav za obstanek v C-2 ligi, čeprav je letos konkurenca precej slabša. Nekaj več so pokazale v obrambi, a sprejem servisa in serviranje sta pokopala vse upe za vsaj nekoliko boljše razplet. Poleg tega ne blestijo niti v napadu, tako da se Kusova in tovarišice niso niti dobro ogrele, ko je bil že konec srečanja. Samo nepazljivosti domačink in nekaterim napakam se morajo gostje zahvaliti, da so izbojevale relativno kar precej točk v posameznih setih. (G. F.)

Virtus Fontanafredda - Sloga 3:2 (10:15, 15:3, 10:15, 15:11, 15:0)

SLOGA: Michela in Valentina Drnovšček, Kokoravec, Križmančič, Lupinc, Milkovič, Mijot, Mörpurgo, Pro, Sosič, Vidali.

Sloga se vrača s svojega prvega letošnjega gostovanja s porazom. Virtus igra domače tekme v res lepi športni palači, ki je seveda zelo velika, in prav ta prostorska razsežnost je v veliki meri botrovala številnim Sloginim napakam v sprejemu. Slab sprejem je seveda pogojeval vso igro naše ekipe, ki tako ni mogla ponoviti učinkovitosti iz prejšnjega kola. Kljub vsemu pa je že kazalo, da bo Slogi le uspelo osvojiti točki, saj je vodila dober del 4. seta. Tedaj pa se je našim dekletom začelo zatikati. Set so osvojile domačinke.

MLADINSKI NOGOMET

UNDER 18: Kras - Mariano 1:3 (0:2); Montebello - Breg 2:1 (1:0); **ZAČETNIKI:** Breg - Primorje 2:0; **CICIBANI:** Primorje - Servola 2:0 (1:0); Giarizzole - Zarja B 4:0 (4:0); CGS - Zarja A 4:1 (1:1).

Jadranovci danes v košarkarski B ligi

V Padovo z zmernim optimizmom

Domača peterka objektivno šibkejša kot v lanski sezoni

Pot bo danes vodila Jadranove košarkarje v Padovo. To bo tretje letošnje gostovanje »plavih«, ki bodo danes lahko odpotovali z večjim upanjem kot pred enim letom, ko je bila postava Petrarce objektivno močnejša in bolj izkušena. V Jadranovih vrstah bo tokrat odsoten center Peter Štoka, ki še ni okrevljal od poškodbe na gležnju. V vlogi desetega igralca se bo ekipi pridružil Luciano Lippolis, ki je standardni igralec mladinskega moštva v vlogi beka. Brunnovi fantje bodo vsekakor naleteli na trdoživega nasprotnika, ki ne bo vdano stopil na igrišče. Po moštveni prenovi je Padova verjetno izgubila nekaj izkušenosti in učinkovitosti, prav gotovo pa je Valentijeva postava letos mnogo bolj nepredvidljiva od lanske in to bi jadranovcem lahko zamotalo štrane. Tekmo bodo neposredno prenašali po Radiu Opčine. Srečanje med Jadranom in

Petrarco bodo odigrali v športni palači »Tre pini«, Prato della Valle 56, s pričetkom ob 17.30. Relativna bližina Padove bo strastnejšim navijačem omogočila nedeljski izlet v povezavi z ogledom tekme.

MLADINSKA KOŠARKA

NARAŠČAJNIKI: SGT Tecnoluce - Bor Adraiampex 60:90 (30:44). **DEČKI** (trofeja mesta Trst): Breg - Don Bosco 58:73 (29:39). **PROPAGANDA** (trofeja mesta Trst): Breg - Don Bosco 13:85 (11:52).

Namizni tenis: danes v Padovi

Tudi krasovke

Danes bo osemčlansko Krasovo štopstvo sodelovalo na državnem na-

miznoteniškem turnirju tretje kategorije v Padovi. Odpotovali so Boris Štoka, Igor Colja, Ervin Doljak in Igor Milič med moškimi ter Darma Purič, Nataša Škrk, Alenka Obad in Monika Masetti med ženskami. Nastopili bodo med posamezniki ter v moških in ženskih dvojicah.

Turnir ni med najvažnejšimi v letošnji sezoni, vseeno pa bodo imeli nastopajoči možnost, da popravijo svoj položaj na jakostni lestvici 3. kategorije in če se bodo med letošnjo sezono prebili med 32 najboljših, si bodo istočasno priborili pravico, da se direktno uvrstijo na sklepno državno prvenstvo. Današnji nastop bo zelo važen, predvsem za tiste Krasove igralkice in igralce, katerim manjkajo tekmovalne izkušnje.

(Z. S.)

nadaljevanje s 1. strani

● **Meblo**

igralk v sprejemu servisa. Brez običajnega deleža svojega napada je Meblo kot ptica s pristrizženimi peruti, in le veliki požrtvovalnosti igralk se je treba zahvaliti, da ni bil poraz še bolj gladek.

V prvem setu je Tregarofani po začetnem vodstvu Mebla z 2:0 prevzel pobudo v svoje roke in povedel, najprej z 2:7, nato kar s 5:13. Žerjalova v napadu in Kraljeva na servisu sta pripomogli, da se je naša ekipa nasprotniku približala do 10:13, nato pa so bili za poraz odločilni trije zgrešeni servisi.

O končnem izidu je odločal drugi niz, ki je bil do 8:8 izenačen. Nasprotnice so povedle z 8:11, trener Drasić je s posrečeno menjavo poslal na servis Klemšetovo, ki je poskrbela za dve pomembni točki, nato je bilo še 10:13, po zamenjavi Malalanove z Maverjevo v obrambi pa 13:13. Pri tem izidu je glavni sodnik zagrešil hudo napako v škodo naše ekipe, kar je skupno z morda prepozno povratkom Maverjeve na igrišče preprečilo Meblu, da bi si zagotovil niz, s čimer bi bil izid srečanja ponovno na tehnični. Zadnji

niz, kot smo že zapisali, je bil razmeroma dolg, a nasprotnice so igralk vsem sproščeno in odpor naših igralk je bil vreden pohvale, a ni bil več tak, da bi lahko resneje grozil Tregarofaniju, ki se je zmagal po tekmi zelo veselil, saj je iz Nabrežine v prejšnjih sezonah večkrat odšel kot poraženec. (ak)

Meblo - Tregarofani 0:3 (10:15, 13:15, 7:15)

MEBLO: Kralj, Nacinovi, Maver, Klemše, Žerjal, Neva Grgič, Garbini, Pertot, Vidali, Malalan.

TOČKE: Meblo 22:30 (Žerjal 8, Maver in Garbini 3, Klemše in Nacinovi 2, Pertot, Kralj, Malalan in Grgič 1); Tregarofani 26:45. **ZGREŠENI SERVISI:** Meblo 15, Tregarofani 9; **TRAJANJE SETOV:** 15, 19 in 18 minut; **SODNIKA:** Galli (Bergamo) in Bravi (Gorica); **GLEDALCEV:** 400.

OSTALI IZIDI 2. KOLA

Volpe Fiesse - Torriana 0:3, Viadana - Ferrara 3:2, Conegliano - Mogliano 1:3, Torrefranca Trento - Eurometano Cervignano 3:0.

Polet na pragu velikega presenečenja

Na petkovem slovenskem derbiju promocijskega prvenstva med Kontovelom Electronic Shop in Bregom Adriatherm borbenosti ni manjkalo

Libertas - Polet 99:89 (45:45, 85:85)

POLET: A. Sosič 6 (2:2), Perčič 6 (2:2), Taučer, Persi 22 (2:4), Malalan (0:1), Vremec 36 (8:10), Granier, Piščanc 8 (2:4), Gregori 11 (1:4), Vecchiet

PON: Pisani (43), Persi (44), Vremec (45); 3 TOČKE: nihče.

V svojem tretjem nastopu košarkarskega promocijskega prvenstva so bili poletovci na pragu senzacionalne zmage proti močnemu Libertasu. Polet je namreč izgubil šele po enem podaljšku. Openci so res dobro in požrtvovalno igrali. Tekma je bila veskrozi izredno izenačena z izjemo srednjih minut drugega polčasa, ko so si domači priigrali 10 točk prednosti, vendar so poletovci tudi ta zaostanek nadoknadili, predvsem zaradi ponovno izredne igre Andreja Vremca, ki ga Libertas nikakor ni mogel zaustaviti. Zelo dober je bil tudi Štefan Persi, medtem ko so centri odlično skakali in sploh se ni poznala predvidena premoč visokega Libertasa pri odbitih žogah. Žal so potem v podaljšku utrjevali tudi osebne napake opravile svoje. (S. Tavčar)

Nogomet: danes v italijanski B ligi Tržačani v Genovi

Franco Causio

V današnjem osmem kolu drugoligaškega prvenstva bo Triestina gostovala pri Genoi, ki je z devetimi točkami skupno z Messino na tretjem mestu prvenstvene lestvice. Že to dejstvo jasno kaže pred kako težko nalogo bodo danes Ferrarijevi varovanci.

Tržačani, ki bodo igrali z novo okrepitvijo Francom Causiom, ki se je že

izkazal v svojem nedeljskem krstnem nastopu v novem dresu, bi lahko danes tudi poskrbeli za presenečenje. Domači nogometaši bodo igrali samo za zmago, Tržačanom pa bi se še kako prilegla tudi točka.

Današnji spored (14.30): Bologna - Arezzo; Cagliari - Campobasso; Genoa - TRIESTINA; Lazio - Bari; Messina - Cremonese; Modena - Cesena; Pescara - Catania; Pisa - Parma; Sambenedettese - Vicenza; Taranto - Lecce.

Priložnost za Udinese

Videmski prvotigaš bo danes gostil moštvo Ascolija in ima lepo priložnost, da osvoji novi prvenstveni točki in tako še naprej upa v »nemogoče« — v obstanek v ligi.

Današnji spored (14.30): Brescia - Sampdoria; Como - Juventus; Empoli - Roma; Milan - Fiorentina; Napoli - Inter; Torino - Avellino; Udinese - Ascoli; Verona - Atalanta.

V 8. kolu italijanske košarkarske A-2 lige Goričani favoriti

Pred nami je osmo kolo italijanskih košarkarskih prvotigaških prvenstev A-1 in A-2 lige. Tržaški Stefanel, ki brede v svoji dosedanji časovno najdaljši krizi, bo danes preizkusil parket športne palače v Cremoni proti Spondilatteju, ki je še lani igral proti Jadranu.

V Cremoni niso preveč zrevali moštvene sestave, saj sta glavna nosilca igre Bigot in Gregorat, ki sta že lani uspešno igrala v nižji konkurenci. Srečno roko pa je Spondilatte imel pri izbiri ameriških košarkarjev. V Cremoni so namreč najeli veterana Kupeca (starega znanca italijanske lige) in skakalca Singletona. Cabrinijevo moštvo je doslej zbralo osem točk. Bogdan Tanjevič je v tem tednu verjetno preizkusil vse možne kombinacije, da bi svojo ekipo spet povedel do zmage. Borba na igrišču pa bo pokazala, ali je za Stefanel kriza pri koncu ali pa še traja.

Prvouvrščeni Segafredo bo pred zvestim domačim občinstvom pomeril z Annabellom iz Pavie, ki je na začas-

nem devetem mestu na lestvici. Ardessi in tovariši so v tem srečanju nesporni favoriti, tako da bi morali zanesljivo osvojiti obe točki. Pri Annabelli sta najbolj nevarna Američana Orange in Hordges ter Giroldi in Ponzoni.

Včerašnje anticipirano srečanje A-2 lige je osvojila Viola Reggio Calabria, ki je po enem podaljšku premagala Alfa Romeo iz Neaplja s 103:98 (90:90). V prvi skupini prvotigašev bo videmski Fantoni gostoval v Milanu in se tam spoprijel z »jeznicami« košarkarji Tracerja, ki še niso preboleli katastrofalnega poraza iz Soluna.

SPORED A-1 LIGE: Tracer - Fantoni, Mobilgiri - Hamby, Arexons - Diator, Berloni - Bancoroma, Scavolini - Ocean, Riunite - Enichem, Allibert - Giomo, Yoga - Divarese.

SPORED A-2 LIGE: Fleming - Facar, Fabriano - Rieti, Segafredo - Annabella, Jolly - Filanto, Pepper - Liberti, Citrosil - Benetton, Spodnilatte - Stefanel.

domači šport

DANES

NEDELJA, 2. NOVEMBRA 1986

KOŠARKA

MOŠKA B-2 LIGA

17.30 v Padovi, Prato della Valle 56; Petrarca Padova - Jadran

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

11.00 v Trstu, Ul. della Valle: Libertas - Polet

TROFEJA MESTA TRST

9.30 v Trstu, na 1. maju: Bor - Libertas

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Bazovici: Zarja - Vesna; 14.30 na Proseku: Primorje - Opicina Supercalfé; 14.30 v Reppu: Kras - Olimpia

3. AMATERSKA LIGA

8.30 v Žavljah: Rabuiese - Breg; 14.30 v Trstu, Vrdeška cesta: Union - Gaja; 14.30 v Trebčah: Primorec - Mladost; 14.30 v Podgori: Juventina - Azzurra; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Piedimonte

NARAŠČAJNIKI

10.00 v Miljah: Muggesana - Primorje; 10.30 v Romljanu: Vermegliano - Mladost

NAJMLAJŠI

9.45 v Trstu, Sv. Sergij: San Sergio - Primorje; 12.45 v Trstu, igrišče Campanelle: Campi Elisi - Breg

ODBOJKA

UNDER 18 MOŠKI

11.00 v Reppu: Sloga - Bor

UNDER 18 ŽENSKE

10.00 v Trstu, na 1. maju: Bor - Sloga Sklad Mitja Čuk

RADIO OPČINE

V okviru današnje oddaje Športna nedelja na Radiu Opčine bo tudi več krajših neposrednih prenosov z nogometnih derbijev v 2. in 3. AL Zarja - Vesna in Primorec - Mladost in neposredni prenos košarkarske tekme Petrarca Padova - Jadran.

obvestila

ŠD MLADINA prireja SEJEM NOVE IN RABLJENE SMUČARSKE OPREME 15., 16. in 17. novembra v Ljudskem domu v Križu, kjer bodo odgovorni v četrtek, 13., in petek, 14. novembra, v dopoldanskih urah sprejemali tudi rabljeno smučarsko opremo. Urnik sejma: v soboto, 15. 11., od 16. do 20. ure, v nedeljo, 16. 11., od 10. do 20. ure in v ponedeljek, 17. 11., od 16. do 20. ure.

ŠZ BOR obvešča da bo naslednja seja glavnega odbora v ponedeljek, 10. novembra, ob 20.30 v društvenih prostorih.

SK DEVIN prireja 15., 16. in 17. novembra v dvorani I. Gruđen v Nabrežini tradicionalni SEJEM NOVE IN RABLJENE SMUČARSKE OPREME. Urnik bo naknadno javljen. Rabljeno opremo sprejemamo na sedežu v Praprotnu do petka, 14. novembra, vsak torek zvečer.

Številne prednosti telovadbe otrok z roditelji

Pojav otroške telovadbe, kot pomoč za pravilnejšo psihomotorično rast človeka in pomemben doprinos pri formiranju bodočih športnih tekmovalcev, je tudi pri nas že dokaj splošno razširjen. Še skoraj docela neveljavna pa je tako imenovana telovadba z roditeljem, ki zadeva otroke od drugega do četrtega leta starosti in zadošča poleg zgoraj navedenim potrebam, še enemu cilju, ki je za našo narodnostno skupnost življenjske važnosti, to je narodnostni ohranitvi. Včasih gre za prave primere deasimilacije ali vsaj za jez pred nevarnostjo asimilacije.

So morda te ugotovitve pretirane? V pogovoru s prof. Loredano Kralj, pobudnico tovrstne vadbe, ki v okviru mestne Športne šole, deluje na stadionu 1. maj v Trstu že celih osem let, ne da bi bila deležna primerne odmevnosti, smo se lahko prepričali, da ni tako.

»Vadbo otrok z roditelji«, nam je povedala, »sem vpeljala po letu 1979, ko sem se vrnila s tečaja za vaditelje v Mozirju. Tam me je za to pobudo navdušila vodja skupine Kosceva, zamislil o tej vrsti otroške telovadbe pa ni nova, saj segajo njeni začetki v leta 60, ko se je pojavila na Češkem. Pri nas v zamejstvu in sploh v Italiji, vsaj kar je meni znano, pa je naš primer pravzaprav edini. Nameni vadbe otrok z roditeljem so številni, navedla bi le nekatera. V prvi vrsti je treba poudariti, da otroci mestnih Slovencev nimajo svojih jasl in se torej pred vrtem težje vključujejo v slovensko družbo vrstnikov. Marsikdo celo zahaja v italijanske jasl, kar ima večkrat kot posledico to, da ga nato starši vpišejo še v

italijanski vrtec, s čimer se praktično začne postopek asimilacije. Na drugem mestu je tako imenovano vprašanje socializacije. V tej starosti je otrok pretežno doma, starši nanj osredotočijo vso svojo pozornost. Zgodnja vključitev v skupino mu zelo pomaga. Dela in se igra z vrstniki, kar mu je v veliko veselje. Potrebuje pa pomoč roditelja, da premaga začetni strah pred novim okoljem, velikostjo telovadnice in tako naprej. Poleg tega je prav roditelj tisti, ki pomaga otroku, da sprejme vlogo učitelja in se nanj privadi, medtem ko je v vrstici ta prvi stik z učiteljem bolj travmatičen. Povsem naravno je torej, da se otroci, ki obiskujejo tovrstno telovadbo, dosti lažje vključijo v delovanje vrta. Ne nazadnje pomeni vadba z otroki razvijanje gibalnih spretnosti, kar je koristno za življenje in morebitno vključitev v športno-agonistično udejstvovanje, saj gre pri tej vadbi za dojemanje gibalne abecede.«

Kako natančneje poteka vadbena ura?

»Uvodni del vsebuje ogrevanje in razne gimnastične vaje, sledijo vaje za spretnost in moč. Zelo dosti uporabljamo orodje, ki je za to starostno stopnjo nadvse primeren pripomoček. Vadba, traja približno eno uro, se konča z umiritvijo, se pravi z igro ali tako imenovanim rajanjem s pesmijo. Roditelj stalno dela z otrokom, mu pomaga, mu razloži vajo na način, ki bo za otroka najbolj razumljiv, ga obvaruje pred poškodbami. Lahko rečem, da vaditelj pravzaprav usposablja starše za delo s svojimi otroki. Vadba je torej za starše

Revija najmlajših, ki jo ŠŠT prireja v okviru vsakoletne osnovnošolske olimpiade, je pravi praznik slovenskih mestnih predšolskih otrok

zelo poučna, saj se seznanjajo s tem, kaj otrok zmore oziroma česa ne sme delati (prevale nazaj, mostove, dolgotrajne vese itn.).«

Kakšen je letos odziv?

»Vadi enajst parov, kar je malo. Manjka namreč pravi informacijski kanal, preko katerega bi prišli do staršev (otroci pri tej starosti niso namreč nikjer evidentirani op. ur.), ki se tako seznanjajo z našim delovanjem le ustno. Več pa bi moralo biti tudi propagande preko tiska. Žal, ima marsikdo do te vadbe tudi določene predsodke. Pogost je občutek, da so otroci premajhni, a to ni res, saj je vsebina dela strogo prilagojena otrokovi stopnji znanja in razvoja.«

Kdo vadi z otroki?

»Povečini so to mame, v zadnjih letih pa je vse več očetov. Nekaj je tudi

babic, otrok pa lahko vadi tudi s kako drugo osebo, na primer s starejšim bratom ali sestro. Žal je osip precejšen, kar je posledica spremembe življenjskih navad spremljevalcev. Pogost je primer, ko mati drugič zanosi in s tem je vadbe prvega otroka konec. Rada bi poudarila še to. Vadba z otroki je zelo pomembna tudi za starše. Oče ali mati imata namreč možnost, da stalno sledita napredku svojega otroka in se morebiti seznanjata z otrokovimi težavami, ne le gibalnega značaja, lahko pa ga tudi ocenjujeta tako, da ga primerjata z njegovimi vrstniki. Tega pa v vrstu kasneje ne moreta storiti. Žal pa ugotavljam, da k tovrstni telovadbi ne zahajajo ravno tisti otroci, ki bi je bili najbolj potrebni.« (ak)

O številu društev, statistiki zapiranju vase in raznih odnosih

3.

Na kratko še četrta teza v razlago nizkega števila slovenskih športnih društev v odnosu do števila športnih društev iz naše dežele. Približno 35 društev — približno zaradi tega, ker v posameznih letih kakšno izgine, a se pojavi kakšno drugo, ki ni še uradno zabeleženo, pa spet kakšno, ki se deloma poveže s tretjim — torej 35 društev »zaposluje« več kot sto vaditeljev. Na vsako društvo pridejo torej skoraj trije. Deželno povprečje pa je malenkost čez eno enoto. Značilnost slovenskih društev je, da so bolj podobna združenjem, medtem ko je pravilo pri italijanskih društvih, da se ubadajo samo z eno panogo, razen izjem seveda, kot so Ginnastica Goriziana ali Ginnastica Triestina. Če upoštevamo vsa ta dejstva in zlasti če bi hoteli zganzjati aktivno getizacijo z ustanavljanjem slovenskih društev prav v vseh panogah, bi obstoječe število smeli pomnožiti s tri. Tako bi dosegli omenjenih pet odstotkov samo v tržaški in goriški pokrajini.

Kaj pa v videmski pokrajini, kjer nimamo izrazito slovenskih športnih društev? Naj bo to dokaz, da tam ne živijo Slovenci? Ali ni odsotnost društev razloga za drugačne zgodovinske vplive in drugačne socialne pogoje, ki so našo narodnostno skupnost pogojevali in jo silili v geto v vseh primerih, ko je skušala obdržati lastno istovetnost? Sicer pa je šlo onodolga desetletja za preživetje, in ne za športna prvenstva.

Dosedanje misli najdejo svoje potrdilo tudi v podatkih, ki zadevajo število aktivnih športnikov. Povprečno je

namreč bilo v deželi 44 športnikov na vsako društvo. Tega povprečja nisem nikoli izračunal za naše razmere, a prepričano trdim, da krepko presega mo to številko, če pri vseh društvih upoštevamo vse odseke in dejavnosti. Dokaz več, da bi ponekod lahko društva razdvojili, če bi želeli. Iz deželne raziskave je zanimiv podatek, da je prišlo povprečno po 25 aktivnih športnikov na vsak športni objekt. Za tržaško območje je bilo dognano število 42. Podatek, ki se nas kot primer neposredno tiče in velja za telovadnico Kulturnega doma v Gorici, nam pove, da je ta objekt pod večjim pritiskom, saj je samo nekaj let po opravljeni deželni raziskavi uporabljalo prostore od 110 do 120 aktivnih športnikov. Nič drugače ni danes in malenkost drugače je v občinski telovadnici v Sovodnjah, v občinski telovadnici v Štandreu in v telovadnici na stadionu Prvi maj v Trstu, ne da bi pri vsem tem poštevali dijakov, ki obiskujejo te objekte v jutranjih urah. Spet dokaz, da so povprečja matematični pojmi, ki s stvarnostjo marsikdaj nimajo dosti veze.

Menim, da bi morali ta spoznanja, ki izhajajo iz raziskav deželnega in pokrajinskih virov, preveriti tudi znotraj tistih 35 društev ali oblik dejavnosti, ki glede telesne kulture sodijo v ožji krog delovanja slovenske narodnostne skupnosti. Koristno je vedeti, koliko je društev, koristno je vedeti, koliko je aktivnih članov, a koristno je tudi vedeti, koliko teh članov dnevno uporablja telovadnice, steze in igrišča ter kje. Koristen bi bil podatek o lastništvu sedežev, o razpoložli-

vi površini vadbišč, o porazdeljenosti let-teh na ozemlju, ki ga prebivamo, o porazdeljenosti po občinah. Vsakdo izmed tistih, ki se zanimamo za telesnokulturno dejavnost, pozna stanje okolja, kjer živi, o drugih društvih in pogojih dela nosi v sebi vtise, ki prihajajo iz dnevnika, iz radijskega poročila, iz pogovora z znanecem; morda slišimo kaj o drugem okolju, o drugi dejavnosti celo na sestanku svojega društva. Ali si upa kdo trditi, da so tista razmotrivanja vedno stvarna?

Koristno bi tudi bilo stopiti z vprašalnikom o telesni kulturi k prebivalcem različnih krajev in različnih društev po izdelanem vzorcu ter jih povprašati v pogojih anonimnosti, kaj menijo o koristnosti različnih oblik telesne kulture, o svojem dejavnem pristopu ali o pripravljenosti aktivnega delovanja, če bi obstajali vadbni prostori, kateri so vzroki, zaradi katerih re že tri, pet, deset ali celo dvajset let niso obuli telovadnih copat; tudi pozitivni prizvoki so zanimivi: zakaj vadijo, kateri so notranji ali zunanji vzgibi, saj niso za vse enaki; cela vrsta vprašanj je zanimivih v zvezi s panogami in bi dobila odgovor, da ne bi vedno in samo ocenjevali na podlagi morda že preživelih rečenic in kalupov.

Raziskava bi ne odpravila obstoječih nerazrešenih vprašanj znotraj telesnokulturnega delovanja. Bila bi le korak dalje, pripomoček, ki bi svoje koristne vplive pokazal morda šele čez petletje. Mlini razvoja meljejo počasi, če nismo za revolucionarne spremembe.

Aldo Rupel

(Konec)

habitat
vestecasa s.a.s.

TRGOVINA VREDNA ZAUPANJA

Drevored Verdi 40/42 (obvoznica)

TRŽIČ - Tel.: 0481/40148

zima - kakovost - cena

- ODEJE
- PERJANICE
- PREŠITE ODEJE
- PREPROGE
- PREGINJALA
- ŽIMNICE
- GRELCI IMETEC
- ZAVESE
- TKANINE ZA OPREMO

sezonske
modne
novosti

TRST
Tel.: 767235
Trg sv. Jakoba 6

vergani
pelletterie

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir; v SFRJ številka 90 - din, naročnina za zasebne mesečno 350 - din, letno 3.500 -; za organizacije in podjetja mesečno 500 -; letno nedeljski 1.200 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglasi 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglasi 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

2. novembra 1986

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG
Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Eksplodizija in uhajanje plina v švicarski tovarni Sandoz

V kemijski tovarni Sandoz v Baslu je prišlo včeraj ponoči do hude eksplozije in do požara. Pri tem je začela uhajati izredno smrdljiva plinasta snov, za katero so kasneje ugotovili, da sodi v vrsto merkaptanov. Gasilci so požar le s težavo pogasili, gost oblak smrdljivega plina rdečkaste barve se pomika proti zahodnonemški meji. Najprej so že mislili izseliti vse prebivalce mesta, vendar so potem ugotovili, da merkaptani niso nevarni. (Telefoto AP)

Predsednik Alfonsin nima namena začeti ribiške vojne Britanci bodo okoli Falklandov uvedli 150-miljski zaščitni pas

BUENOS AIRES — Tri dni po izjavi Foreign officea, da je Velika Britanija razširila ribiški varnostni pas okoli Falklandskih otokov na 150 milj, se je v Argentini utrdilo prepričanje, da se predsednik Raul Alfonsin nima namena spustiti v novo vojno pustolovščino, kot se je pred štirimi leti vojaška diktatura. Skrajneži sicer niso tiho in nekateri »politiki druge lige« podpihujejo vojaški nacionalizem, naj »poduči britanske pirate«. Očitno gre za politično-volilno igro in za čustvene izbruhe, ki niso podprti z dejanji.

Alfonsin se je posvetoval s kakšnim ducatom državnih poglavarjev na celi in tudi zunaj nje; vsi so mu izrekli solidarnost, hkrati pa mu tudi priporo-

čili dvostranska diplomatska pogajanja. Za takšno strategijo sta se opredelila tudi zunanji in obrambni minister. Horacio Jaunarena, obrambni minister, je zanikal vesti o mobilizaciji in vojaških pripravah države, zunanji minister Dante Caputo pa je skupini politikov in gospodarstvenikov izjavil, da so »cepljeni pred nevarnostjo, da bi primer Falklandov povlekel Argentino v vzhodna ali kakšna druga nezaželena blokovska zavezništva«.

Caputo ni pretiraval niti v razlagi stališča glasnika državnega departmaja ZDA o tem vprašanju in je od njega pričakoval »nevtalnost«. Sicer pa imajo ZDA že dovolj opravka v Sred-

nji Ameriki in se po tukajšnjih virih ne bi več rade praskale tam, kjer jih ne srbijo.

Minister Caputo je pred kritiki argentinske zunanje politike branil predčerašnji podpis ribiškega sporazuma s SZ in Bolgarijo. Minister je izjavil, da so pričakovali takšen britanski odgovor, ker naj bi se po londonskem gledanju ribiški sporazum spremenil v argentinske ozemeljske zahteve do Falklandov. Dokaz za to naj bil v tem, da bodo morale ribiške ladje, sedaj sovjetske in bolgarske, kasneje pa druge ladje imeti argentinsko dovoljenje za lov v vodah, ki so sedaj pod britanskim protektoratom.

Samomor »božjih nevest« na japonski plaži

TOKIO — Sedem Japonk, privrženke verske sekte »prijateljev resnice«, si je včeraj vzelo na grozen način življenje na samotni plaži pri Wakayami v bližini mesta Kobe. Polile so se s kerosinom in se same zažgale, po vsem videzu zato, da bi spremile v »božjo deželo« (kot so same napisale v poslovnem pismu) Kiyoharuja Miyamota, ki je bil pred 40 leti ustanovil sekto in je umrl dan prej. Med njimi je bila tudi Miyamotova vdova. Dogodek je seveda močno presunil japonsko javnost, ko se je izvedelo o najdbi zoglelenih trupel.

Ta sekta, katere svečenice so se same imenoval »božje neveste«, je ena najmanjših med različnimi verskimi ločinami, ki so se razvile na Japonskem zlasti po drugi svetovni vojni. Šteje namreč komaj kakih 120 članov in članic, ki obožujejo »Jehovo, stvaritelja sveta«. Vsega je na Japonskem kar 183.345 verskih sekt, med katerimi je največja, imenovana Soka Gakkai, osnovana na splošnih načelih budističnega nauka in šteje kakih 10 milijonov privrženec.

V Makedoniji huda železniška nesreča

SKOPJE — V kraju Butelj, ki leži v bližini severne skopske železniške postaje, sta včeraj trčila potniški in tovorni vlak; v nesreči je bilo 28 potnikov huje ali lažje ranjenih.

Nesreča se je pripetila na železniški progi Skopje-Tetovo-Gostivar-Kičevo, in sicer v času, ko je tovorni vlak odpeljal iz Skopja proti Petrovu, motorni vlak pa je vozil v makedonsko glavno mesto. Ranjenim potnikom so takoj nudili zdravniško pomoč in jih odpeljali v tri skopske bolnišnice.

■ ISLAMABAD — Pet oseb je izgubilo življenje in trinajst jih je bilo ranjenih v eksploziji peklenškega stroja včeraj malo po 12. uri v nekem avtobusu v Tallu, pakistanskem mestu v bližini Pešavara. Malo kasneje je v istem mestu prišlo do oboroženega spopada, v katerem je izgubila življenje neka deklica. Gre vsekakor za spopade med pripadniki dveh plemen, ki so v tem delu Pakistana v zadnjem času zelo pogosti.

Kraljičina ogrlica

11.

po Alexandru Dumasu
riše: Željko Lordanič

ČASNIKAR RETEALU JE TAKOJ ODHITEL, ČAGLIOS-TRO PA SE JE ZAZRL V HIPNOTIZIRANO "KRALJICO".

RES JE NEVERJETNO PODOBNA... TO POVSEM USTREZA MOJIM NACRTOM... MONARHIJO JE TREBA PREDRAMITI... HE-HE

GROFICA JEANNE DE LA MOTTE JE PRED SVOJIM STANOVANJEM NALETELA NA MOŠKEGA, KI JO JE ČAKAL S PISMOM...

SPOROČILO KARDINALA DE ROHANA... ŽELI, DA PRIDEM Z NJEGOVIM KURIRJEM.

TAKOJ JE SEDLA V KOČIJO... ČEZ DESET MINUT JE PRISPELA DO MAJHNE HIŠE, SKRITHE MED DREVEŠI... KARDINAL JO JE SPREJEL V DNEVNI SOBI...

BOM Z VAMI VEČERJALA?

NATANČNEJE — JAZ BOM VEČERJAL Z VAMI... HOCEM VAM NAMREČ VRNITI POLOŽAJ, KI VAM PRIPADA PO ROJSTVU...

V ZVEZI S TEM UPAM, DA BOSTE SPREJELI TOLE SKROMNO REZIDENCO...

MISLIM, DA JE ENA OD NJIJU BILA KRALJICA...

POTEM JE TO ZA VAS SREČA... NAREDLI STE VELIK KORAK PROTI DVORU!

KRALJICA ME JE POVABILA, NAJ JO JUTRI OBISEM V VERSAILLESU...

Pregled razvoja češčenja mrtvih v dunajskem Muzeju pogrebnih obredov

DUNAJ — Edini na svetu, dunajski Muzej pogrebnih obredov prikazuje časovni razvoj navad pri pokopavanju, razkošnih ali skrajno skromnih, religioznih ali praznovernih, ki so jih ljudje namenjali počastitvi svojcev. Tam izvemo na primer, da so Mozarta spustili kar v skupni grob (to je bilo leta 1791), medtem ko so stoletje pozneje cesarico Elizabeto pokopali z razkošno ceremonijo. Vso dokumentacijo je zbrala dunajska pogrebna služba in obsega predvsem razno opremo, od mrtvaških vozov do uniform grobarjev, žare za pepel in celo zvonec, ki ga je lahko uporabil srečnež, ki bi se od mrtvih prebudil.

Med dokumenti je zanimiv dekret cesarja Jožefa II., ki je leta 1784 prepovedal uporabo krst,

da bi varčevali z lesom in da bi trupla prej razpadla, a ga je moral kmalu preklicati. Tam izvemo, da so bili pogrebi točno prirejani po cehovski pripadnosti, da so krste ovijali trakovi različnih barv za posamezne cehe, kot tudi za otroke in posebej za neporočene ženske. Grobarjem je bilo prepovedano, »iz higienskih razlogov«, potovanje s tramvajem. V tem muzeju izvemo tudi, da premore Dunaj kar 52 pokopališč za »potrebe« svojih 1.600.000 prebivalcev, in da so naosrednjem pokopani Brahms, Schubert, Beethoven in Strauss, katerim se prihajajo meščani in oblasti pokloniti vsako leto ob državnem prazniku 26. oktobra.

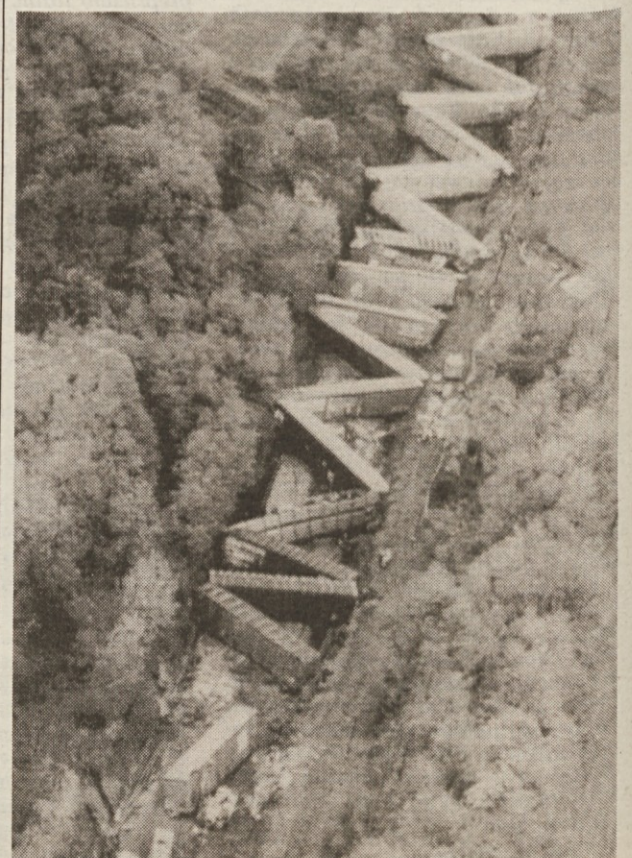
Najbolj stresirani so nezadovoljniji

ATLANTA — Najbolj razširjena poklicna bolezen v Združenih državah Amerike je stres zaradi nezadovoljstva pri delu, oziroma neustreznih pogojev dela, stresa pa so najbolj podvrženi navadni delavci. To izhaja iz poizvedovanja Zveznega centra za nadziranje bolezni v Atlantici (Georgia), ki dokazuje, da so slabe razmere na delovnem mestu često vzrok tudi hudih duševnih motenj.

Tovrstni stres najpogosteje povzroča nevroza, tesnobno počutje, glavobol, razdražljivost,časno amnezijo in prebavne motnje. Med dejavniki, zaradi katerih človek ni zadovoljen s službenim mestom, so zanemarjanje delovnih pogojev, za katere bi morale skrbeti pristojne oblasti, nespodbudni odnosi nadrejenih do podrejenih, konflikti med samimi delovnimi kolegi na isti poklicni ravni, enoličnost dela, delo v izmenah in delo na tekočem traku.

Do tega zaključka so raziskovalci omenjenega centra prišli, potem ko so za 130 poklicev primerjali podatke o gostoti sprejemov v središča za umsko zdravljenje v Tennesseeju. Največji reveži so v tem smislu delavci na tekočem traku in sploh preprosto tovarniško osebje, za njimi pa pridejo uslužbenci s področja zdravstvenega skrbstva in delavci, ki so zadolženi za razna vzdrževalna opravila. Čisto na drugem — spodnjem — koncu lestvice pa so zdravniki, profesorji in visoko izobraženi kadri na vodilnih mestih: ti so s svojim delom najbolj zadovoljni.

Slikovita nesreča

V ameriški zvezni državi Ohio se je iztiril tovorni vlak. Škoda je bila velika (približno 35 milijonov dolarjev), žrtev na srečo ni bilo, posnetek iz zraka pa je kar se da slikovit (Telefoto AP)